SOns Of Silence

Πρόγραμμα εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή 5
Τι είναι ο εθελοντισμός μεταξύ ομοτίμων; 6
Βασικά στοιχεία του προγράμματος 7
Χρήση του προγράμματος σε διαφορετικά θέματα 8
Το πρόγραμμα 9
Εκπαίδευση και καθοδήγηση για εθελοντές/ριες ομοτίμους από το EXEO Lab .. 9
Εισαγωγή 9
Θεωρητικό υπόβαθρο 9
Θεωρητικό πλαίσιο 10
Σημασία του θέματος 13
Τρέχουσες τάσεις και έρευνα 15
Προκλήσεις και σκέψεις 16
Συμπέρασμα 18
Δημιουργία ασφαλών χώρων και δικτύων υποστήριξης από το Sedaví 20
Εισαγωγή 20
Θεωρητικό υπόβαθρο 22
Θεωρητικό πλαίσιο 22
Σημασία του θέματος 24
Τρέχουσες τάσεις και έρευνα 26
Προκλήσεις και σκέψεις 28
Συμπέρασμα 32
Πρόσληψη και επιλογή εθελοντών από το BERLINK 35
Εισαγωγή 35
Θεωρητικό υπόβαθρο 36
Σημασία του θέματος 38
Τρέχουσες τάσεις και έρευνα 39
Συμπεράσματα 41
Ανάπτυξη προγράμματος και δημιουργία πόρων από το RightChallenge 42

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Εισαγωγή *42*
Θεωρητικό υπόβαθρο *42*
Θεωρητικό πλαίσιο *43*
Σημασία του θέματος *44*
Τρέχουσες τάσεις και έρευνα *45*
Προκλήσεις και παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη *46*
Συμπέρασμα *48*
Αξιολόγηση και συνεχής βελτίωση από το IFESCOOP **49**
Εισαγωγή *49*
Θεωρητικό υπόβαθρο *49*
Θεωρητικό πλαίσιο *50*
Σημασία του θέματος *51*
Τρέχουσες τάσεις και έρευνα *54*
Προκλήσεις και παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη *56*
Συμπέρασμα *60*
Συμμετοχή της κοινότητας και συνεργασίες από το CARDET **62**
Εισαγωγή *62*
Θεωρητικό υπόβαθρο *62*
Σημασία του θέματος *63*
Τρέχουσες τάσεις και έρευνα *64*
Προκλήσεις και σκέψεις *65*
Συμπέρασμα *67*
Τελική σημείωση **69**
Παραρτήματα – Εφαρμοσμένο παράδειγμα: Ευαισθητοποίηση για την ενδοοικογενειακή βία **71**
Παράρτημα I – Δείγμα προγράμματος ευαισθητοποίησης για νέους **71**
Συνεδρία ευαισθητοποίησης για νεαρά άτομα (ηλικίας 16-24 ετών) *71*
Παράρτημα II – Δείγμα προγράμματος ευαισθητοποίησης για γονείς και φροντιστές **75**
Συνεδρία ευαισθητοποίησης για οικογένειες, γονείς και φροντιστές *75*
Παράρτημα III – Έκθεση πιλοτικής υλοποίησης **79**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Παράρτημα IV – Δείγματα υλικού του προγράμματος ευαισθητοποίησης..... 84

Υλικό για συνεδρία ευαισθητοποίησης για νέους (ηλικίας 16-24 ετών)..... 84

Πραγματικές καταστάσεις..... 84

Συνεδρία ευαισθητοποίησης για οικογένειες, γονείς και φροντιστές..... 86

Αναφορές..... 88

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα εθελοντισμού SOns Of Silence Peer-to-Peer (P2P) είναι ένα προσαρμόσιμο και μεταβιβάσιμο μοντέλο για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών εθελοντισμού χωρίς αποκλεισμούς, με βάση την κοινότητα, που βασίζονται στην αμοιβαία υποστήριξη και την κοινή ηγεσία. Σχεδιασμένο για χρήση από ιδρύματα, τοπικές αρχές, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και εκπαιδευτικά ιδρύματα, το παρόν εγχειρίδιο παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη δημιουργία και τη διατήρηση προγραμμάτων εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων, ανεξάρτητα από το συγκεκριμένο θεματικό αντικείμενο.

Ο οδηγός αυτός δεν προδιαγράφει έναν μόνο θεματικό τομέα. Αντίθετα, προσφέρει μια ευέλικτη μεθοδολογία που μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών, εκπαιδευτικών ή πολιτικών θεμάτων, από την ψυχική υγεία και τη συμμετοχή των νέων έως την περιβαλλοντική δράση ή την κοινωνική ένταξη. Το **έργο SOns Of Silence,** στο πλαίσιο του οποίου δοκιμάστηκε πιλοτικά αυτό το μοντέλο, εστίασε ειδικά στον αντίκτυπο της ενδοοικογενειακής βίας στην ανάπτυξη της συμπεριφοράς των παιδιών και των νέων. Ως εκ τούτου, τα πρακτικά παραδείγματα που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα αντλούνται από αυτό το θεματικό πλαίσιο.

Αξιοποιώντας τις σχέσεις μεταξύ ομοτίμων, τις βιωματικές εμπειρίες και την τοπική συμμετοχή, το μοντέλο P2P δίνει τη δυνατότητα στους εθελοντές/ριες να συνδημιουργήσουν λύσεις, να ευαισθητοποιήσουν το κοινό και να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Τι είναι ο εθελοντισμός μεταξύ ομοτίμων;

Ο εθελοντισμός μεταξύ ομοτίμων τοποθετεί τους συμμετέχοντες/ουσες στο επίκεντρο της διαδικασίας, τόσο ως συνεισφέροντες/ουσες όσο και ως δικαιούχοι/ες. Αντί να ακολουθεί ένα παραδοσιακό μοντέλο από την κορυφή προς τη βάση, η προσέγγιση αυτή δίνει έμφαση στην κοινή ευθύνη, τη συνεργασία και την αμοιβαία μάθηση. Οι εθελοντές/ριες/ριες υποστηρίζονται ώστε να σχεδιάζουν και να ηγούνται δραστηριοτήτων, να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο και να δημιουργούν ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς χώρους διαλόγου και δράσης.

Οι βασικές αρχές του μοντέλου P2P περιλαμβάνουν:

- Οριζόντια συνεργασία αντί για ιεραρχία.
- Αμοιβαιότητα και αμοιβαία υποστήριξη.
- Ενδυνάμωση μέσω της κοινής εμπειρίας.
- Ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις τοπικές ανάγκες και θεματικές.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Βασικά στοιχεία του προγράμματος

Το παρόν εγχειρίδιο είναι δομημένο γύρω από έξι βασικούς τομείς που είναι απαραίτητοι για τη δημιουργία και τη διαχείριση ενός επιτυχημένου προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων. Κάθε ενότητα περιλαμβάνει πρακτικές συστάσεις, εργαλεία και πρότυπα για την υποστήριξη της υλοποίησης.

1. Εκπαίδευση και καθοδήγηση για εθελοντές/ριες ομοτίμους

Αυτό το στοιχείο εστιάζει στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των εθελοντών μέσω της δομημένης μάθησης και της συνεχούς καθοδήγησης. Οι εθελοντές/ριες αποκτούν δεξιότητες διευκόλυνσης, επικοινωνίας και ηγεσίας για να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

2. Δημιουργία ασφαλών χώρων και δικτύων υποστήριξης

Αυτή η ενότητα καθοδηγεί τους οργανισμούς στη δημιουργία περιβάλλοντος εμπιστοσύνης που προάγει την ψυχολογική ασφάλεια, την ένταξη και τον ανοιχτό διάλογο, στοιχεία ζωτικής σημασίας για την ομότιμη εργασία, ειδικά όταν οι εθελοντές/ριες προέρχονται από ευάλωτα ή περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα.

3. Πρόσληψη και επιλογή εθελοντών

Περιγράφει τις ορθές πρακτικές για την προσέγγιση, την επιλογή, την ένταξη και την προστασία των εθελοντών. Δίνεται έμφαση στη διασφάλιση της προσβασιμότητας, της ποικιλομορφίας και του σαφούς καθορισμού των ρόλων.

4. Ανάπτυξη προγραμμάτων και δημιουργία πόρων

Παρέχει εργαλεία που βοηθούν τους οργανισμούς να δημιουργήσουν από κοινού δραστηριότητες με εθελοντές/ριες, σύμφωνα με τις τοπικές προτεραιότητες και τους θεματικούς τομείς. Περιλαμβάνει μεθόδους συμμετοχικού σχεδιασμού και προσαρμόσιμα πρότυπα ανάπτυξης περιεχομένου.

5. Αξιολόγηση και συνεχής βελτίωση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Υποστηρίζει τον σχεδιασμό πρακτικών που βασίζονται στην αναστοχαστική σκέψη και σε αποδεικτικά στοιχεία, με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, την καταγραφή των διδαγμάτων και την προσαρμογή του προγράμματος με την πάροδο του χρόνου

6. Συμμετοχή της κοινότητας και συνεργασίες

Προσφέρει στρατηγικές για την οικοδόμηση σχέσεων με σχολεία, κοινωνικές υπηρεσίες, οργανώσεις νεολαίας και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, με στόχο την ενίσχυση της εμβέλειας και της βιωσιμότητας των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι νέ

Χρήση του προγράμματος σε διαφορετικά θέματα

Ενώ το αρχικό πιλοτικό πρόγραμμα στο πλαίσιο του έργου SOns Of Silence εστίαζε στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία και τις επιπτώσεις της στα παιδιά και τους/τις νέους/ες, η μεθοδολογία που περιγράφεται στο παρόν εγχειρίδιο μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε θέμα σχετικό με το περιβάλλον σας. Είτε ο οργανισμός σας ασχολείται με την κλιματική δικαιοσύνη, την ψηφιακή παιδεία, τη διαγενεακή μάθηση ή την ένταξη των προσφύγων, το παρόν εγχειρίδιο προσφέρει μια δομή που μπορεί να προσαρμοστεί στους στόχους σας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Το πρόγραμμα

Εκπαίδευση και καθοδήγηση για εθελοντές/ριες ομοτίμους από το EXEO Lab

Εισαγωγή

Επισκόπηση

Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στη σημασία της κατάρτισης και της καθοδήγησης στο πλαίσιο του προγράμματος εθελοντισμού Peer-to-Peer (P2P), που αποτελεί μέρος του έργου SOOS (Sons Of Silence). Η δραστηριότητα σχεδιάστηκε με σκοπό την ενδυνάμωση των νέων μέσω μιας προσέγγισης που βασίζεται στην αλληλοβοήθεια και προάγει την αμοιβαία υποστήριξη, την ηγεσία και την προσωπική ανάπτυξη. Αν και η πιλοτική εμπειρία αφορούσε νέους που αντιμετωπίζουν ευαίσθητα ζητήματα, όπως η ενδοοικογενειακή βία, οι αρχές της κατάρτισης μπορούν να εφαρμοστούν σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπου οι Νέοι/ες μπορούν να επωφεληθούν από την καθοδήγηση και τα περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς.

Στόχοι

- Να εξοπλίσει τους/τις εθελοντές/ριες/ριες με βασικές δεξιότητες στην καθοδήγηση από ομοτίμους, την επικοινωνία και την ηγεσία.
- Δημιουργία συναισθηματικά ασφαλών, χωρίς αποκλεισμούς και υποστηρικτικών περιβαλλόντων ομότιμων.
- Ανάπτυξη βιώσιμων πρακτικών καθοδήγησης ενσωματωμένων στην ανθεκτικότητα της κοινότητας.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Βασικές έννοιες

Η κεντρική έννοια πίσω από αυτή την ενότητα είναι **η καθοδήγηση από ομοτίμους**, που ορίζεται ως μια αμοιβαία και ομότιμη σχέση μεταξύ ατόμων με παρόμοια κοινωνική θέση, ηλικία ή υπόβαθρο, με στόχο την αμοιβαία ανάπτυξη, υποστήριξη και ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο του προγράμματος εθελοντισμού SOOS Peer-to-Peer, η καθοδήγηση από ομοτίμους επιτρέπει στους/τις νέους/ες εθελοντές/ριες/ριες να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον στην αντιμετώπιση των συναισθηματικών και κοινωνικών επιπτώσεων του να είναι έμμεσα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Παρέχει αυθεντικές σχέσεις, ενσυναίσθηση και ανάπτυξη κοινής ανθεκτικότητας.

Μια άλλη βασική έννοια είναι η ενδυνάμωση, ιδίως **η ενδυνάμωση των νέων**. Επιτρέπει στους/τις νέους/ες να αποκτήσουν τον έλεγχο της ζωής τους, προωθώντας την αυτονομία, την αυτοπεποίθηση και τη συμμετοχή. Η ενδυνάμωση δεν αφορά μόνο την παροχή υποστήριξης, αλλά και την αναγνώριση των ικανοτήτων και του δυναμικού των νέων ως ηγετών, φορέων αλλαγής και μεντόρων στις κοινότητές τους.

Μια τρίτη βασική έννοια είναι η ιδέα του **ασφαλούς χώρου**: ένα περιβάλλον που προσφέρει σωματική και συναισθηματική προστασία, όπου τα άτομα αισθάνονται ελεύθερα να εκφραστούν χωρίς φόβο κριτικής, διακρίσεων ή βλάβης. Οι ασφαλείς χώροι είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της εμπιστοσύνης και τη δημιουργία των συνθηκών για ειλικρινή διάλογο, θεραπεία και σύνδεση.

Θεωρητικό πλαίσιο

Το μοντέλο **GROW**, που σημαίνει Στόχος, Πραγματικότητα, Επιλογές και Θέληση, είναι ένα σημαντικό πλαίσιο για τη διαδικασία καθοδήγησης, καθώς είναι πολύ χρήσιμο για την καθοδήγηση των συνομιλιών και των συνεδριών καθοδήγησης. Οι ομότιμοι μέντορες εκπαιδεύονται για να βοηθούν τους καθοδηγούμενους να διατυπώσουν προσωπικούς στόχους, να αξιολογήσουν τις υπάρχουσες συνθήκες, να διερευνήσουν πιθανές τακτικές και να δεσμευτούν για συγκεκριμένες ενέργειες. Η απλότητα και η ευελιξία του μοντέλου GROW το καθιστούν ιδανικό για νέους μέντορες με διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας. Αυτή η προσέγγιση εκτιμά τη συν-δημιουργία, τη συνεργατική επίλυση προβλημάτων και την αναγνώριση της βιωμένης εμπειρίας ως πηγή γνώσης. Ενθαρρύνει τους μέντορες να μην βλέπουν τον εαυτό τους ως αρχές, αλλά ως διευκολυντές της ανάπτυξης, ικανούς να εμπνέουν δράση και ανθεκτικότητα στους άλλους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Το μοντέλο βασίζεται επίσης σε πρακτικές που λαμβάνουν υπόψη τα τραύματα και είναι συμπεριληπτικές, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υποστήριξη νέων που ενδέχεται να έχουν βιώσει αντιξοότητες. Με την εκπαίδευση των ομότιμων μεντόρων στην ενεργητική ακρόαση, την συναισθηματική ευαισθητοποίηση και την επικοινωνία με σεβασμό, το πρόγραμμα διασφαλίζει ότι οι σχέσεις mentoring παραμένουν ηθικές, ανταποκρίνονται στις ανάγκες και είναι ψυχολογικά ασφαλείς.

Το μοντέλο GROW είναι απλό και προσβάσιμο, καθιστώντας το ιδανικό για νέους ομοτίμους μέντορες με μικρή προηγούμενη εμπειρία. Ενδυναμώνει τους καθοδηγούμενους να αναλάβουν τον έλεγχο των στόχων τους, ευθυγραμμίζεται με την εστίαση του SOOS στην ενδυνάμωση των νέων και είναι προσαρμόσιμο σε συναισθηματικά και κοινωνικά ζητήματα, όπως η αυτοπεποίθηση και η ευημερία. Ο ήπιος, μη κατευθυντικός του χαρακτήρας ενθαρρύνει τις στοχαστικές, ομότιμες συνομιλίες αντί για συμβουλές από ειδικούς. Όταν εφαρμόζεται με ευαισθησία, ταιριάζει επίσης σε ένα πλαίσιο που λαμβάνει υπόψη τα τραύματα, επιτρέποντας στους καθοδηγούμενους να προοδεύουν με τον δικό τους ρυθμό σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον.

Ακολουθούν **μερικά πρακτικά παραδείγματα** του τρόπου με τον οποίο οι ομότιμοι μέντορες μπορούν να εφαρμόσουν το **μοντέλο GROW** σε πραγματικές καταστάσεις με τους συνομηλίκους τους, π.χ. εκείνους που είναι έμμεσα θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

A. <u>Ανασυγκρότηση της αυτοπεποίθησης για κοινωνική συμμετοχή</u>

Για παράδειγμα, ένας νέος αισθάνεται απομονωμένος και διστάζει να συμμετάσχει σε σχολικές ή κοινωνικές εκδηλώσεις λόγω του άγχους που προκαλεί η οικογενειακή σύγκρουση ή η έκθεση σε ενδοοικογενειακή βία στο παρελθόν.

Εφαρμογή GROW:

- **G – Στόχος**:

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Μέντορας: «Τι θα ήθελες να κάνεις ξανά με περισσότερη αυτοπεποίθηση;»
Μαθητής: «Θα ήθελα να νιώθω άνετα όταν βγαίνω με φίλους ή συμμετέχω σε εξωσχολικές δραστηριότητες».

- **R – Πραγματικότητα**:

Μέντορας: «Πώς νιώθεις τώρα όταν σκέφτεσαι να το κάνεις αυτό;»
Μαθητής: «Συνήθως νιώθω νευρικός ή νομίζω ότι οι άλλοι με κρίνουν. Γι' αυτό μένω στο σπίτι.»

- **E – Επιλογές**:

Μέντορας: «Ποια μικρά βήματα θα μπορούσες να δοκιμάσεις; Υπάρχει κάποια κατάσταση που σου φαίνεται λίγο πιο εύκολη από τις άλλες;»

Μαθητής: «Ίσως θα μπορούσα να δοκιμάσω να πάω στο σύλλογο νεολαίας μία φορά την εβδομάδα με κάποιον που εμπιστεύομαι».

- **W – Θέληση**:

Μέντορας: «Τι θέλεις να δοκιμάσεις την επόμενη εβδομάδα; Και πώς μπορώ να σε βοηθήσω;»
Μαθητής: «Θα πάω στο σύλλογο νεολαίας την Πέμπτη. Μπορώ να σου στείλω μήνυμα μετά για να σου πω πώς πήγε;»

B. <u>Βρίσκοντας έναν προσωπικό στόχο μετά από μια περίοδο χαμού</u>

Για παράδειγμα, ένας νέος που έχει υποστεί έμμεση ενδοοικογενειακή βία αισθάνεται αποσυνδεδεμένος από το μέλλον του, στερείται κινήτρων και δεν βλέπει προοπτική.

Εφαρμογή GROW:

- **G – Στόχος**:

Μέντορας: «Τι θα ήθελες να ήταν διαφορετικό στη ζωή σου αυτή τη στιγμή;»

Μαθητής: «Θέλω να νιώθω ότι πηγαίνω κάπου ή ότι έχω σημασία».

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **R – Πραγματικότητα**:

Μέντορας: «Πού νιώθεις ότι έχεις κολλήσει αυτή τη στιγμή;»

Μαθητής: «Δεν έχω πραγματικά κάτι να προσδοκώ ή να προσπαθήσω να πετύχω».

- **O – Επιλογές**:

Μέντορας: «Υπάρχει κάτι που σου άρεσε να κάνεις ή κάτι που σε ενδιέφερε;»

Μαθητής: «Μου άρεσε πολύ να ζωγραφίζω, αλλά έχω πολύ καιρό να το κάνω».

- **W – Θέληση**:

Μέντορας: «Θα ήθελες να το ξαναδοκιμάσεις; Τι μικρό βήμα θα ήσουν διατεθειμένος να κάνεις αυτή την εβδομάδα;»

Μαθητής: «Ναι. Θα αγοράσω ένα τετράδιο σκίτσων και θα ζωγραφίσω κάτι αυτό το Σαββατοκύριακο».

Σημασία του θέματος

Σημασία

Η συμπερίληψη του μοντέλου GROW στο πλαίσιο της κατάρτισης και της καθοδήγησης είναι σημαντική, διότι παρέχει μια σαφή, δομημένη και φιλική προς τους/τις νέους/ες προσέγγιση για τη διεξαγωγή συνομιλιών καθοδήγησης μεταξύ ομοτίμων. Μία από τις κύριες προκλήσεις κατά την εργασία με νέους ομοτίμους καθοδηγητές, ιδίως εκείνους που δεν έχουν λάβει επίσημη κατάρτιση, είναι η έλλειψη αυτοπεποίθησης ή σαφήνειας σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής υποστήριξης των άλλων. Το μοντέλο GROW αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα προσφέροντας έναν απλό αλλά αποτελεσματικό οδικό χάρτη που βοηθά τους καθοδηγητές να διαχειρίζονται τις συζητήσεις χωρίς να αισθάνονται

Στο πλαίσιο του SOOS, που εστιάζει σε νέους (έμμεσους) θύματα ενδοοικογενειακής βίας, η σημασία αυτή είναι ακόμη πιο εμφανής. Αυτοί οι Νέοι/ες συχνά βιώνουν απώλεια ελέγχου του περιβάλλοντός τους ή των προσωπικών τους συνθηκών. Το μοντέλο GROW αντιστρέφει αυτή την κατάσταση, εστιάζοντας τη συζήτηση στους στόχους, τις επιλογές

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

και τους ρυθμούς του καθοδηγούμενου. Γίνεται ένα εργαλείο για την αποκατάσταση της αυτονομίας και την ενίσχυση της ιδέας ότι οι Νέοι/ες μπορούν να καθορίζουν τη δική τους πορεία, να λαμβάνουν αποφάσεις και να φαντάζονται ένα μέλλον παρά τις εμπειρίες του παρελθόντος.

Επιπλέον, το μοντέλο αντανακλά τις βασικές αξίες της μη τυπικής εκπαίδευσης και της συμμετοχικής εργασίας με τους/τις νέους/ες, που αποτελούν τη βάση της προσέγγισης SOOS. Ενισχύει τον διάλογο μεταξύ ομοτίμων αντί της εκπαίδευσης από την κορυφή προς τη βάση και συμβάλλει στην κατάργηση της καθοδήγησης από εθελοντές/ριες/ριες που δεν θεωρούν τους εαυτούς τους «ειδικούς», αλλά θέλουν να προσφέρουν ουσιαστική υποστήριξη.

Αντίκτυπος

Ο πρακτικός αντίκτυπος της εφαρμογής του μοντέλου GROW σε ένα πρόγραμμα εθελοντισμού Peer-to-Peer είναι τόσο ατομικός όσο και συλλογικός. Σε ατομικό επίπεδο, οι καθοδηγούμενοι επωφελούνται από μια ασφαλή και καθοδηγούμενη διαδικασία που τους βοηθά να εκφράσουν τις ανάγκες τους, να εξερευνήσουν τις δυνατότητες και να κάνουν μικρά αλλά σημαντικά βήματα προς τα εμπρός. Είτε ο στόχος είναι η αποκατάσταση της κοινωνικής εμπιστοσύνης, η θέσπιση ορίων ή η επιδίωξη ενός προσωπικού ενδιαφέροντος, το μοντέλο διευκολύνει την αυτοανακάλυψη και τη θετική δράση. Δεδομένου ότι η προσέγγιση υποστηρίζεται από τον μέντορα αλλά καθοδηγείται από τους/τις νέους/ες, προάγει την αυτοαποτελεσματικότητα, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τη μακροπρόθεσμη ενδυνάμωση και την ανθεκτικότητα.

Για τους ομοτίμους μέντορες, η χρήση του μοντέλου GROW ενισχύει την ικανότητά τους να αλληλεπιδρούν με τους άλλους με τρόπο ουσιαστικό και ηθικό. Τους παρέχει ένα πρακτικό πλαίσιο στο οποίο μπορούν να βασιστούν, μειώνοντας το άγχος για το «να πουν το σωστό» ή να «λύσουν» τα προβλήματα. Αντ' αυτού, επικεντρώνονται στο να θέτουν τις σωστές ερωτήσεις και να υποστηρίζουν τους συναδέλφους τους στην αναστοχασμό και την ανάπτυξη. Αυτή η δυναμική ενισχύει τις αρχές της ενεργητικής ακρόασης, της υποστήριξης χωρίς κρίση και της ενσυναίσθησης, που είναι βασικά

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

στοιχεία της αποτελεσματικής καθοδήγησης και της πρακτικής που λαμβάνει υπόψη τα τραύματα.

Σε ευρύτερο επίπεδο, η χρήση του μοντέλου GROW συμβάλλει στη συνέπεια και την ποιότητα των εμπειριών καθοδήγησης. Καθώς όλοι οι μέντορες διαθέτουν ένα κοινό πλαίσιο, η υποστήριξη που παρέχεται γίνεται πιο συνεπής και αποτελεσματική, επιτρέποντας καλύτερη τεκμηρίωση, αναστοχασμό και βελτίωση κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου.

Τρέχουσες τάσεις και έρευνα

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Τα τελευταία χρόνια, ένας αυξανόμενος αριθμός ερευνών και πρακτικών έχει επιβεβαιώσει την αποτελεσματικότητα των προσεγγίσεων που βασίζονται στην αλληλοβοήθεια μεταξύ ομοτίμων στην εργασία με νέους, ιδίως στην αντιμετώπιση σύνθετων κοινωνικών προβλημάτων όπως η ενδοοικογενειακή βία, τα τραύματα και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Μια βασική τάση στην Ευρώπη και διεθνώς είναι η ενσωμάτωση μοντέλων καθοδήγησης από ομοτίμους σε προγράμματα ενδυνάμωσης των νέων, αναγνωρίζοντας ότι οι Νέοι/ες συχνά αισθάνονται ότι κατανοούνται και υποστηρίζονται περισσότερο όταν αλληλεπιδρούν με άτομα παρόμοιας ηλικίας ή εμπειρίας.

Αρκετές μελέτες δείχνουν ότι η καθοδήγηση από ομοτίμους βελτιώνει τα ψυχοκοινωνικά αποτελέσματα, ιδίως μεταξύ των νέων που έχουν εκτεθεί σε αρνητικές εμπειρίες. Για παράδειγμα, η υποστήριξη από ομοτίμους έχει συσχετιστεί με υψηλότερη αυτοεκτίμηση, μειωμένα συναισθήματα απομόνωσης, καλύτερη ρύθμιση των συναισθημάτων και αυξημένη συμμετοχή στην κοινοτική ζωή. Αυτά τα ευρήματα συνάδουν με τους στόχους του έργου SOOS, το οποίο επιδιώκει να υποστηρίξει τους/τις νέους/ες έμμεσους θύματα ενδοοικογενειακής βίας μέσω της δομημένης και ενσυναίσθητης συμμετοχής εθελοντών.

Μια άλλη βασική τάση είναι η αυξανόμενη έμφαση στη συμβουλευτική με γνώμονα το τραύμα. Αυτή η προσέγγιση αναγνωρίζει ότι πολλοί Νέοι/ες φέρουν συναισθηματικά

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

τραύματα από εμπειρίες όπως η ενδοοικογενειακή βία, η εγκατάλειψη ή η αστάθεια. Σε αυτό το πλαίσιο, η συμβουλευτική είναι πιο αποτελεσματική όταν οι σύμβουλοι έχουν οδηγίες να αναγνωρίζουν τις αντιδράσεις στο τραύμα, να σέβονται τα συναισθηματικά όρια ( ) και να δημιουργούν συναισθη Η έρευνα υπογραμμίζει ότι τα παραδοσιακά μοντέλα «συμβουλευτικής» μπορούν να είναι αντιπαραγωγικά για τους ευάλωτους/τις νέους/ες, ενώ οι προσεγγίσεις που βασίζονται στην ενεργό ακρόαση, την ενσυναίσθηση και τη συν-εξερεύνηση, όπως αυτές που προωθούνται από το μοντέλο GROW, είναι πολύ πιο αποτελεσματικές.

Επιπλέον, πρόσφατες πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων Erasmus+ για τη νεολαία) έχουν προωθήσει με συνέπεια μεθοδολογίες μη τυπικής και βιωματικής μάθησης στο πλαίσιο της καθοδήγησης. Οι μέθοδοι αυτές δίνουν έμφαση στη μάθηση μέσω της πράξης, της αναστοχαστικής σκέψης και της συμμετοχής ως βασικά εργαλεία για την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και των ικανοτήτων των νέων εθελοντών. Η χρήση ευέλικτων πλαισίων όπως το GROW ταιριάζει καλά σε αυτά τα εκπαιδευτικά μοντέλα, καθώς επιτρέπει στους μέντορες και στους καθοδηγούμενους να προσαρμόζουν τις συνομι

Τέλος, αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η σημασία των ασφαλών χώρων που δημιουργούνται από ομοτίμους για τη θεραπεία και την ανάπτυξη. Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι Νέοι/ες και συνδυάζουν την καθοδήγηση, τη δημιουργικότητα και την έκφραση των συναισθημάτων έχουν αποδειχθεί πιο αποτελεσματικές και βιώσιμες από τα συστήματα υποστήριξης που εφαρμόζονται από την κορυφή προς τη βάση. Αυτά τα ευρήματα ενισχύουν τη βασική στρατηγική του προγράμματος SOOS: τη δημιουργία ενός δικτύου εθελοντών που δεν είναι μόνο υποστηρικτικό, αλλά και αυτοσυντηρούμενο, καθοδηγούμενο από νέους και ριζωμένο στην πραγματική εμπειρία.

Προκλήσεις και σκέψεις

Πιθανές προκλήσεις

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Η εφαρμογή ενός μοντέλου καθοδήγησης από ομοτίμους παρουσιάζει αρκετές προκλήσεις: μία από τις πιο πιεστικές είναι ότι πολλοί Νέοι/ες εθελοντές/ριες/ριες ενδέχεται να μην έχουν προηγούμενη εμπειρία καθοδήγησης ή διευκόλυνσης, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει αβεβαιότητα σχετικά με τον ρόλο τους ή δισταγμό να εμπλακούν πλήρως με τους καθοδηγούμενους.

Αυτό συνοδεύεται από έλλειψη αυτοπεποίθησης ή φόβο να πουν «κάτι λάθος», ειδικά όταν ασχολούνται με συναισθηματικά πολύπλοκα θέματα, όπως π.χ. η ενδοοικογενειακή βία.

Μια άλλη πρόκληση είναι το συναισθηματικό άγχος που μπορεί να βιώνουν οι ίδιοι οι μέντορες. Πολλοί εθελοντές/ριες μπορεί να έχουν επηρεαστεί έμμεσα από ενδοοικογενειακή βία και η υποστήριξη άλλων με παρόμοιες εμπειρίες μπορεί να προκαλέσει ανεπίλυτα συναισθήματα ή να οδηγήσει σε κόπωση από συμπόνια (compassion fatigue). Χωρίς επαρκή υποστήριξη και εποπτεία, οι ομότιμοι μέντορες μπορεί να νιώθουν υπερφορτωμένοι ή απομονωμένοι στο ρόλο τους

Τέλος, μπορεί να υπάρχουν προκλήσεις που σχετίζονται με την εμπιστευτικότητα και τον καθορισμό ορίων. Οι ομότιμοι μέντορες μπορεί να μην κατανοούν πλήρως πώς να χειριστούν καταστάσεις που περιλαμβάνουν προσωπικές αποκαλύψεις, ειδικά αν προκύψουν σοβαρά προβλήματα. Χωρίς σαφή καθοδήγηση, μπορεί να συγχέουν τα προσωπικά όρια με τα όρια της καθοδήγησης, θέτοντας ενδεχομένως σε κίνδυνο τον εαυτό τους

Σκέψεις

Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, οι ομότιμοι μέντορες πρέπει να λάβουν δομημένη εκπαίδευση όχι μόνο σχετικά με τον τρόπο χρήσης πλαισίων όπως το GROW, αλλά και σχετικά με τη βασική επικοινωνία, τη συναισθηματική νοημοσύνη και την ευαισθητοποίηση σε θέματα τραύματος. Οι μέντορες δεν πρέπει ποτέ να αισθάνονται ότι λειτουργούν μόνοι τους. Οι τακτικές συναντήσεις με εκπαιδευμένους διαμεσολαβητές ή συντονιστές μπορούν να προσφέρουν χώρο για προβληματισμό, ερωτήσεις και αναζήτηση βοήθειας όταν χρειάζεται. Η εποπτεία από ομοτίμους (όπου

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

οι μέντορες μπορούν να μοιραστούν εμπειρίες και να υποστηρίξουν ο ένας τον άλλον) μπορεί επίσης να μειώσει τα συναισθήματα απομόνωσης και να προωθήσει τη συλλογική μάθηση. Το μοντέλο καθοδήγησης πρέπει να είναι προσαρμόσιμο σε διαφορετικές καταστάσεις ζωής, προτιμήσεις επικοινωνίας και συναισθηματική ετοιμότητα. Οι μέντορες και οι καθοδηγούμενοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν από κοινού τη διαδικασία συμμετοχής τους, επιλέγοντας μορφές και θέματα. Τέλος, η ενσωμάτωση μηχανισμών συνεχούς αξιολόγησης και ανατροφοδότησης θα διασφαλίσει ότι η διαδικασία καθοδήγησης παραμένει σχετική, αποτελεσματική και ασφαλής

Συμπέρασμα

Περίληψη

Το θέμα αυτό διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη συνολική επιτυχία του προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων SOOS. Με την εισαγωγή ενός δομημένου αλλά ευέλικτου πλαισίου, όπως το μοντέλο GROW, και τη θεμελίωση της προσέγγισης της καθοδήγησης στην μη τυπική εκπαίδευση και την ενδυνάμωση των νέων, το πρόγραμμα εξοπλίζει τους ομοτίμους μέντορες με τις δεξιότητες και τη νοοτροπία που απαιτούνται για να προσφέρουν ουσιαστική, ηθική και συναισθηματικά ασφαλή υποστήριξη. Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος, η καθοδήγηση δεν θεωρείται μια μονόδρομη διαδικασία, αλλά μια δυναμική και αμοιβαία σχέση που συμβάλλει στη θεραπεία, τη μάθηση και την ενδυνάμωση τόσο των μεντόρων όσο και των καθοδηγούμενων.

Τελικές σκέψεις

Η καθοδήγηση από ομοτίμους, όταν γίνεται με προσοχή, μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την προσωπική και κοινωνική μεταμόρφωση, ιδίως σε περιβάλλοντα όπου οι Νέοι/ες επηρεάζονται έμμεσα από τραύματα ή βία. Προάγει τη σύνδεση, καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και δημιουργεί ένα αίσθημα ανήκουσας, το οποίο συχνά λείπει από τη ζωή των νέων που βιώνουν περιθωριοποίηση.

Το πρόγραμμα SOOS αποδεικνύει ότι η παροχή των κατάλληλων εργαλείων, χώρου και υποστήριξης στους/τις νέους/ες μπορεί να απελευθερώσει το δυναμικό τους ως φορείς

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

αλλαγής, όχι μόνο στη δική τους ζωή, αλλά και στις κοινότητές τους. Το μοντέλο καθοδήγησης και κατάρτισης δεν είναι απλώς ένα συστατικό του προγράμματος, αλλά ένας τρόπος για την ανάπτυξη της ανθεκτικότητας, της αλληλεγγύης και της συλλογικής ενδυνάμωσης.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Δημιουργία ασφαλών χώρων και δικτύων υποστήριξης από το Sedaví

Εισαγωγή

Επισκόπηση

Αυτή η ενότητα εξετάζει τη στρατηγική σημασία της δημιουργίας ασφαλών χώρων και της ανάπτυξης δικτύων υποστήριξης στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων (P2P), για άτομα που έχουν υποστεί ή έχουν γίνει μάρτυρες ή είναι έμμεσα θύματα μιας ευρείας γκάμας φαινομένων: π.χ. κάθε είδους βία, καταστάσεις φτώχειας, ανισότητα κ.λπ. Αυτοί οι Νέοι/ες, αν και δεν είναι πάντα οι άμεσοι αποδέκτες της κακοποίησης, βιώνουν βαθιές συναισθηματικές, ψυχολογικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις από το γεγονός ότι μεγαλώνουν σε νοικοκυριά που χαρακτηρίζονται από βία, καταναγκαστικό έλεγχο ή χρόνια αστάθεια.

Το πρόγραμμα εθελοντισμού SOOS Peer-to-Peer τοποθετείται ως μια καινοτόμος, επικεντρωμένη στους/τις νέους/ες απάντηση σε αυτή την πρόκληση. Ενσωματώνοντας στην δομή του αρχές που βασίζονται στην ενημέρωση για τα τραύματα, την ενδυνάμωση και την κοινότητα, το πρόγραμμα επιδιώκει να δημιουργήσει περιβάλλοντα όπου οι Νέοι/ες αισθάνονται συναισθηματικά και σωματικά ασφαλείς, συνδεδεμένοι με αξιόπιστους συνομηλίκους και μέντορες, και ενδυναμωμένοι να συμμετάσχουν στις δικές τους διαδικασίες θεραπείας.

Οι ασφαλείς χώροι σε αυτό το πλαίσιο δεν είναι μόνο φυσικοί χώροι, αλλά και σχέσεις και συναισθηματικά πλαίσια που δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια, την εμπιστοσύνη, τη συνέπεια και την επιλογή. Τα δίκτυα υποστήριξης είναι εξίσου δυναμικά ( ), περιλαμβάνοντας ομότιμους μέντορες, εθελοντές/ριες/ριες, εκπαιδευμένους επαγγελματίες και κοινοτικούς φορείς που συνεργάζονται για να ανταποκριθούν ολιστικά στις ανάγκες των ευάλωτων νέων. Αυτά τα στοιχεία είναι κρίσιμα για την οικοδόμηση μακροπρόθεσμης ανθεκτικότητας, την πρόληψη περαιτέρω βλάβης και την καλλιέργεια ενός αισθήματος ανήκουσας και σκοπού.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Σε συμφωνία με τις στρατηγικές της ΕΕ για τη νεολαία και τα πλαίσια ισότητας των φύλων, η ενότητα αυτή παρουσιάζει τόσο τη θεωρητική βάση όσο και τις πρακτικές συστάσεις που απαιτούνται για την ενσωμάτωση στρατηγικών για ασφαλείς χώρους και δίκτυα υποστήριξης στα προγράμματα εθελοντισμού των νέων. Βασίζεται σε πρόσφατες έρευνες, επικυρωμένα μοντέλα παρέμβασης και τις εμπειρίες νέων και εθελοντών που ασχολούνται με την πρόληψη και την αποκατάσταση της ενδοοικογενειακής βίας.

Στόχοι

- **Να διατυπωθεί η σημασία της δημιουργίας ασφαλών χώρων** ως βασικού στοιχείου των προγραμμάτων για νέους που έχουν υποστεί τραύμα, ανεξάρτητα από τα φαινόμενα που προκάλεσαν το τραύμα.
- **Να καθοριστεί ο ρόλος και η δομή των δικτύων υποστήριξης** που προσφέρουν συνεχή συναισθηματική, ενημερωτική και πρακτική βοήθεια μέσω της αλληλεπίδρασης μεταξύ ομοτίμων, της καθοδήγησης και της συνεργασίας της κοινότητας.
- **Να βασιστεί το μοντέλο παρέμβασης σε σχετικά θεωρητικά πλαίσια**, όπως η φροντίδα με γνώμονα το τραύμα, η θεωρία των οικολογικών συστημάτων, η θεωρία της ενδυνάμωσης και η θεωρία της κοινωνικής υποστήριξης.
- **Να παρέχει συγκεκριμένες οδηγίες για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση** προγραμμάτων που υλοποιούνται από εθελοντές/ριες και δίνουν προτεραιότητα στην ψυχολογική ασφάλεια, την ηθική ακεραιότητα και την ένταξη.
- **Να υποστηριχθεί η στρατηγική αναπαραγωγή αυτών των πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο**, με έμφαση στην προσαρμοστικότητα και την πολιτισμική ευαισθησία.
- **Να συμβάλει στους στόχους της ΕΕ σχετικά με τη συμμετοχή των νέων, την πρόληψη της έμφυλης βίας και την ψυχοκοινωνική ευημερία**, εξοπλίζοντας τους/τις νέους/ες εθελοντές/ριες του προγράμματος « » με τα εργαλεία, τις

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

γνώσεις και την υποστήριξη που χρειάζονται για να ενεργήσουν ως φορείς αλλαγής στις κοινότητές τους.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Βασικές έννοιες

- **Ασφαλείς χώροι**

Οι ασφαλείς χώροι είναι περιβάλλοντα, φυσικά ή εικονικά, που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να προάγουν την συναισθηματική, σωματική και ψυχολογική ασφάλεια. Αυτοί οι χώροι διέπονται από αρχές όπως η εμπιστευτικότητα, η αμεροληψία και ο αμοιβαίος σεβασμός. Αυτοί οι ασφαλείς χώροι επιτρέπουν την έκφραση των συναισθημάτων, την αφήγηση ιστοριών και την αυτο-ανάκαμψη σε δομημένα, ενσυναίσθητα περιβάλλοντα που μειώνουν ενεργά τον κίνδυνο επανάληψης της εμπειρίας, ανεξάρτητα από τη φύση της.

- **Δίκτυα υποστήριξης**

Τα δίκτυα υποστήριξης αποτελούνται από διαπροσωπικά και θεσμικά συστήματα που παρέχουν συναισθηματική, πρακτική και ψυχολογική βοήθεια. Στο πλαίσιο των νέων που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία, αυτά τα δίκτυα μπορεί να περιλαμβάνουν εκπαιδευμένους ομοτίμους μέντορες, εκπαιδευτικούς, σχολικούς συμβούλους, οργανώσεις της κοινότητας και ενήλικες που χαίρουν της εμπιστοσύνης των νέων. Για αυτούς τους/τις νέους/ες, τα δίκτυα υποστήριξης είναι απαραίτητα για τη μείωση της απομόνωσης, την προώθηση της ανθεκτικότητας και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και ευκαιρίες που ενθαρρύνουν την προσωπική ανάπτυξη (Bellotti et al., 2021; Copeland et al., 2023; Project PAVE, n.d.).

Θεωρητικό πλαίσιο

Φροντίδα με γνώμονα το τραύμα (TIC)

Η φροντίδα με γνώμονα το τραύμα είναι ένα πλαίσιο που αναγνωρίζει τον ευρύ αντίκτυπο του τραύματος και επιδιώκει να ενσωματώσει αυτή την κατανόηση σε όλες τις πτυχές του σχεδιασμού των προγραμμάτων και της παροχής υπηρεσιών. Η TIC δίνει

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

έμφαση σε έξι αρχές: ασφάλεια, αξιοπιστία, υποστήριξη από ομοτίμους, συνεργασία, ενδυνάμωση και πολιτισμική ευαισθησία. Στα προγράμματα συνομηλίκων για νέους, αυτό περιλαμβάνει την προετοιμασία των διαμεσολαβητών να αναγνωρίζουν τις αντιδράσεις στο τραύμα, την προσφορά επιλογών και φωνής στους/τις νέους/ες και τη δημιουργία συναισθηματικά ασφαλών περιβαλλόντων. Αυτά τα στοιχεία έχουν αποδειχθεί ότι μειώνουν το άγχος και αυξάνουν τη συμμετοχή και την εμπιστοσύνη των συμμετεχόντων ( ).

Θεωρία της κοινωνικής υποστήριξης

Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι οι διάφορες μορφές κοινωνικής υποστήριξης, συναισθηματικής (ενσυναίσθηση), πληροφοριακής (καθοδήγηση), πρακτικής (απτή βοήθεια) και αξιολόγησης (επικύρωση), είναι κρίσιμες για τη διαχείριση του άγχους και την προώθηση της ψυχικής υγείας. Η δομημένη υποστήριξη από ομοτίμους, οι διευκολυνόμενοι ομαδικοί διάλογοι και τα προγράμματα καθοδήγησης προσφέρουν αυτούς τους τύπους υποστήριξης. Τα στοιχεία από προγράμματα ανάκαμψης από τραύματα και προγράμματα για νέους υποδηλώνουν ότι όταν αυτές οι μορφές υποστήριξης είναι σταθερά παρούσες, τα αποτελέσματα που σχετίζονται με την ανθεκτικότητα, την αυτοεκτίμηση και τη σύνδεση βελτιώνονται (Bani-Fatemi et al., 2020; Copeland et al, 2023; Kort Butler, 2017).

Θεωρία της ενδυνάμωσης

Η θεωρία της ενδυνάμωσης δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της ικανότητας δράσης, της κριτικής συνείδησης και της ενεργού συμμετοχής στη διαμόρφωση της ζωής και του περιβάλλοντος του ατόμου. Στα προγράμματα για νέους που καθοδηγούνται από ομοτίμους, αυτό αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι στους συμμετέχοντες/ουσες ανατίθενται ρόλοι στη συν-σχεδιασμό δραστηριοτήτων, στη διευκόλυνση συζητήσεων ή στην ανάληψη πρωτοβουλιών. Η ενδυνάμωση προάγει την εμπλοκή, την αυτοπεποίθηση και το αίσθημα της ιδιοκτησίας, που είναι βασικά στοιχεία της βιώσιμης ανάκαμψης από την έκθεση στη βία. Τα προγράμματα που εφαρμόζουν αυτή τη θεωρία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

αναφέρουν βελτίωση των δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων, της εμπλοκής της κοινότητας και της αυτοαποτελεσματικότητας των νέων (Batista et al, 2018).

Σημασία του θέματος

Σημασία

Η δημιουργία ασφαλών χώρων και δικτύων υποστήριξης αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για την επιτυχή υλοποίηση προγραμμάτων εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων που αποσκοπούν στην υποστήριξη ατόμων που έχουν βιώσει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών φαινομένων που μπορεί να προκαλέσουν τραύματα και συνέπειες. Χωρίς στοχευμένες δομές υποστήριξης, αυτές οι ανεπίλυτες εμπειρίες μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ψυχολογική τους ανάπτυξη, την κοινωνική τους λειτουργία και τα εκπαιδευτικά τους αποτελέσματα. (Ohio Domestic Violence Network, 2020; Meherali et al., 2025).

Οι ασφαλείς χώροι λειτουργούν ως περιβάλλοντα ευαίσθητα στο τραύμα, όπου αυτοί οι Νέοι/ες μπορούν να αισθάνονται προστατευμένοι και αξιόλογοι. Όταν σχεδιάζονται σωστά, με σαφή όρια, διευκόλυνση βασισμένη στην ενσυναίσθηση και συμμετοχή ομοτίμων, παρέχουν τα θεμέλια για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, την καλλιέργεια του αισθήματος του «ανήκειν» και την προώθηση της θεραπείας. Επιπλέον, τα δίκτυα υποστήριξης, που περιλαμβάνουν εκπαιδευμένους/ες ομοτίμους/ες, μέντορες και επαγγελματίες της κοινότητας, προσφέρουν διαρκή δέσμευση, στρατηγικές ρύθμισης των συναισθημάτων

Τέτοιες δομές δεν είναι απλώς ωφέλιμες, είναι απαραίτητες. Επιτρέπουν την αποκατάσταση της ικανότητας δράσης των νέων που έχουν σιωπηθεί ή περιθωριοποιηθεί από την ενδοοικογενειακή βία και μειώνουν τους μακροπρόθεσμους κινδύνους, όπως η κατάχρηση ουσιών, η αποσύνδεση από το σχολείο ή η διαιώνιση της βίας σε μελλοντικές σχέσεις (Project PAVE, χ.χ.). Στο ευρύτερο πλαίσιο του Προγράμματος SOOS, η συμπερίληψη αυτών των στοιχείων συμβάλλει στο να διασφαλιστεί ότι οι παρεμβάσεις δεν είναι μόνο ανταποκρινόμενες, αλλά και

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

μετασχηματιστικές, αντιμετωπίζοντας τις ρίζες της ευαλωτότητας και καλλιεργώντας την ανθεκτικότητα.

Αντίκτυπος

Η ύπαρξη καλά σχεδιασμένων ασφαλών χώρων και δικτύων υποστήριξης από ομοτίμους αποφέρει μετρήσιμα οφέλη τόσο για τους μεμονωμένους συμμετέχοντες/ουσεςόσο και για την ευρύτερη κοινότητα.

Για τους/τις νέους/ες που συμμετέχουν:

- **Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη**: Η πρόσβαση σε ασφαλή περιβάλλοντα και η υποστήριξη από ομότιμους/ες επιτρέπει την έκφραση των συναισθημάτων, βελτιώνει την αυτοεκτίμηση και μειώνει τα συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης στους/τις νέους/ες ενήλικες. (Richard et al., 2022; Simmons et al., 2023).
- **Εκπαιδευτική και επαγγελματική συμμετοχή**: Προγράμματα που ενσωματώνουν ασφαλείς χώρους έχουν αποδείξει βελτίωση της σχολικής φοίτησης και αύξηση της κινητοποίησης μεταξύ των εφήβων που έχουν υποστεί βία (Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων, 2024).

Για τους εθελοντές/ριες συνομηλίκους:

- **Αυξημένη διατήρηση και δέσμευση**: Οι εθελοντές/ριες που συμμετέχουν σε δομημένα, συναισθηματικά ασφαλή προγράμματα είναι πιο πιθανό να παραμείνουν αφοσιωμένοι και να εκφράσουν μεγαλύτερη ικανοποίηση, καθώς η εργασία τους συμβάλλει σαφώς σε μια ουσιαστική κοινωνική αλλαγή (Gaber et al, 2022).
- **Προσωπική ανάπτυξη**: Οι εθελοντές/ριες ομότιμοι ωφελούνται οι ίδιοι από την εμπειρία, αποκτώντας βελτιωμένες δεξιότητες επικοινωνίας, ενσυναίσθηση και αίσθηση σκοπού, που συμβάλλουν στην προσωπική τους ανάπτυξη και τη μελλοντική τους απασχόληση (Simmons et al., 2023).

Σε επίπεδο κοινότητας:

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Κοινωνική συνοχή και ένταξη**: Αυτά τα προγράμματα προωθούν χώρους χωρίς αποκλεισμούς και φιλικούς προς τους/τις νέους/ες, όπου οι Νέοι/ες μπορούν να χτίσουν σχέσεις χωρίς κρίσεις και βία.
- **Πρόληψη κοινωνικών προβλημάτων:** Με την έγκαιρη παρέμβαση σε άτομα που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα και την προσφορά εναλλακτικών λύσεων στην απομόνωση και τη δυσλειτουργία, τα προγράμματα αυτά συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα της κοινότητας και στη διαγενεακή αλλαγή (Bani-Fatemi et al., 2020).

Συνοψίζοντας, η αντιμετώπιση αυτού του θέματος στο πλαίσιο του εθελοντισμού μεταξύ ομότιμων δεν αποτελεί προαιρετική βελτίωση, αλλά ένα κρίσιμο μέσο για τη διασφάλιση της ασφάλειας, της αξιοπρέπειας και των ευκαιριών για όλους τους/τις νέους/ες που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία.

Τρέχουσες τάσεις και έρευνα

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Μελέτες υπογραμμίζουν τον μετασχηματιστικό ρόλο των ασφαλών χώρων και των δικτύων ομότιμων στη μείωση των συμπτωμάτων τραύματος, στη βελτίωση της συναισθηματικής ευημερίας και στην πρόληψη μακροπρόθεσμης ψυχοκοινωνικής βλάβης.

- **Οι Bani-Fatemi et al. (2020)** διαπίστωσαν ότι οι ομαδικές ψυχοεκπαιδευτικές παρεμβάσεις βελτίωσαν την ποιότητα ζωής και μείωσαν τη θυματοποίηση μεταξύ γυναικών επιζώσων με ιστορικό έλλειψης στέγης και έκθεσης σε τραύμα ( ). Οι ασφαλείς, δομημένοι χώροι επέτρεψαν στις συμμετέχουσες να επεξεργαστούν το τραύμα τους, ενώ παράλληλα δημιούργησαν ένα δίκτυο κοινοτικής υποστήριξης.
- **Οι Bellotti et al. (2021)** διερεύνησαν τον ρόλο των προσωπικών δικτύων υποστήριξης σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, διαπιστώνοντας ότι τόσο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

οι θετικές όσο και οι αμφίθυμες σχέσεις μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη συμπεριφορά αναζήτησης βοήθειας.

- **Οι Velasco et al. (2022)** αξιολόγησαν το PRO-Mueve Relaciones Sanas, ένα πρόγραμμα πρόληψης της έμφυλης βίας για εφήβους. Τα ευρήματά τους καταδεικνύουν ότι τα καλά σχεδιασμένα προγράμματα εκπαίδευσης από ομοτίμους μειώνουν σημαντικά τις σεξιστικές πεποιθήσεις και ομαλοποιούν τις υγιείς δυναμικές στις σχέσεις των νέων.

Τάσεις

Αρκετές αναδυόμενες τάσεις διαμορφώνουν το τοπίο των προγραμμάτων για νέους που καθοδηγούνται από ομοτίμους και βασίζονται στην τραυματική εμπειρία:

- **Συν-σχεδιασμένες παρεμβάσεις:** Σε όλη την Ευρώπη, οι Νέοι/ες συμμετέχουν όλο και περισσότερο ως συν-δημιουργοί προγραμμάτων που έχουν σχεδιαστεί για να τους υποστηρίξουν. Αυτό το μοντέλο συν-παραγωγής διασφαλίζει ότι το περιεχόμενο, η δομή και η παράδοση είναι συναφή με τους/τις νέους/ες, πολιτισμικά κατάλληλα και ενδυναμωτικά.

  Για παράδειγμα, το πρόγραμμα **Lights4Violence**, που υλοποιήθηκε σε έξι ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων η Ισπανία, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ρουμανία, η Πολωνία και η Πορτογαλία, ενέπλεξε εφήβους ηλικίας 13-17 ετών στη συν-σχεδιασμό ψηφιακών αφηγήσεων για την προώθηση υγιών σχέσεων και την πρόληψη της βίας στις ερωτικές σχέσεις. Μέσα από συμμετοχικά εργαστήρια, οι μαθητές δημιούργησαν ταινίες μικρού μήκους που αντικατοπτρίζουν τις απόψεις τους για τη βία μεταξύ συντρόφων, προωθώντας έτσι την κριτική σκέψη και τις στρατηγικές πρόληψης που καθοδηγούνται από τους ομοτίμους (Vives-Cases et al., 2019).

- **Ψηφιακοί ασφαλείς χώροι:** Οι διαδικτυακές πλατφόρμες υποστήριξης από ομοτίμους και τα κινητά εργαλεία ψυχικής υγείας χρησιμοποιούνται ευρέως σε όλη την Ευρώπη, ιδίως στο μεταπανδημικό πλαίσιο. Αυτοί οι χώροι διευρύνουν

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

την εμβέλεια και την προσβασιμότητα για τους/τις νέους/ες που μπορεί να είναι απρόθυμοι να συμμετάσχουν σε παραδοσιακά περιβάλλοντα ή να ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές. Για παράδειγμα, η πλατφόρμα ENYOY στις Κάτω Χώρες προσφέρει ψηφιακή κοινωνική θεραπεία με συντονιστή για νέους με αναδυόμενα προβλήματα ψυχικής υγείας, παρέχοντας ένα ασφαλές και ανώνυμο περιβάλλον υποστήριξης (van Doorn et al., 2021).

- **Διατομεακές προσεγγίσεις:** Τα ευρωπαϊκά προγράμματα δείχνουν αυξανόμενο ενδιαφέρον για την εφαρμογή μιας διατομεακής προοπτικής, η οποία συνεπάγεται την αναγνώριση της σύνθετης επίδρασης του φύλου, της φυλής, του μεταναστευτικού καθεστώτος και του κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου στις εμπειρίες βίας των νέων. Σε προγράμματα με διατομεακή προοπτική, σχεδιάζονται ασφαλείς χώροι χωρίς αποκλεισμούς και συστήματα υποστήριξης από ομοτίμους, με σκοπό να φιλοξενήσουν και να επικυρώσουν αυτές τις διασταυρούμενες ταυτότητες. Ωστόσο, πολλά προγράμματα εξακολουθούν να στερούνται αυτής της διατομεακής προσέγγισης (AEGEE-Europe, 2018).

Αυτές οι εξελίξεις αντικατοπτρίζουν μια ευρύτερη αλλαγή παραδείγματος προς μοντέλα φροντίδας που επικεντρώνονται στους/τις νέους/ες, λαμβάνουν υπόψη τα τραύματα και βασίζονται στις σχέσεις, με στόχο όχι μόνο την αντιμετώπιση της βλάβης, αλλά και την καλλιέργεια της θεραπείας, της ενεργού συμμετοχής και της ανθεκτικότητας μεταξύ των νέων επι

Προκλήσεις και σκέψεις

Συναισθηματικό βάρος και δευτερογενές τραύμα στους εθελοντές/ριες ομοτίμους

Ένας από τους σημαντικότερους κινδύνους στα προγράμματα εθελοντικής αλληλοβοήθειας που ασχολούνται με τραύματα και ενδοοικογενειακή βία είναι η πιθανότητα συναισθηματικής υπερφόρτωσης ή δευτερογενούς τραύματος μεταξύ των εθελοντών. Ενώ πολλοί συνομήλικοι και υποστηρικτές κινητοποιούνται από ένα ισχυρό αίσθημα αλληλεγγύης και σκοπού, η επαναλαμβανόμενη έκθεση σε καταστάσεις

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

δυσφορίας μπορεί να οδηγήσει σε συμπτώματα δευτερογενούς τραύματος, εξουθένωσης ή κόπωσης από συμπόνια (Marchant, 2016).

Για να μετριαστούν αυτές οι επιπτώσεις, τα προγράμματα πρέπει να περιλαμβάνουν προστατευτικές δομές, όπως:

- Διαβαθμισμένη εποπτεία από εκπαιδευμένους επαγγελματίες (π.χ. ψυχολόγους ή εργαζόμενους με εμπειρία σε θέματα τραύματος).
- Προγραμματισμένες συνεδρίες ανασκόπησης και ομάδες ανταλλαγής απόψεων μεταξύ ομοτίμων.
- Σαφή όρια σχετικά με το εύρος των ρόλων των εθελοντών και τις διαδρομές παραπομπής για περιπτώσεις κρίσης.

Η μη κάλυψη αυτών των αναγκών μπορεί να θέσει σε κίνδυνο όχι μόνο την ευημερία των εθελοντών, αλλά και την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα ολόκληρου του δικτύου υποστήριξης.

Εμπιστευτικότητα και οικοδόμηση εμπιστοσύνης στα δίκτυα ομοτίμων

Η δημιουργία εμπιστοσύνης είναι θεμελιώδες στοιχείο για τη δημιουργία ασφαλών χώρων. Ωστόσο, η εμπιστευτικότητα μπορεί να είναι περίπλοκη στις σχέσεις μεταξύ ομότιμων, όπου τα προσωπικά όρια μπορεί να είναι ασαφή. Οι Νέοι/ες μπορεί να διστάζουν να μοιραστούν ευαίσθητες εμπειρίες αν δεν είναι σίγουροι ότι θα γίνει σεβαστή η ιδιωτικότητά τους.

Οι βέλτιστες πρακτικές περιλαμβάνουν:

- Υποχρεωτική εκπαίδευση των εθελοντών σε θέματα εμπιστευτικότητας.
- Δημιουργία κοινών συμφωνιών εντός των ομάδων ομότιμων σχετικά με την σεβαστή ακρόαση και τη διαχείριση των πληροφοριών.
- Σαφή πρωτόκολλα για καταστάσεις που απαιτούν υποχρεωτική αναφορά (π.χ. αποκαλύψεις επικείμενου κινδύνου ή κακοποίησης).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Η παραβίαση της εμπιστοσύνης — σκόπιμη ή τυχαία — μπορεί να οδηγήσει σε εκ νέου τραυματισμό, απομάκρυνση από τα συστήματα υποστήριξης ή απώλεια δέσμευσης (Mental Health America).

Πολιτισμική ευαισθησία και διατομεακότητα

Τα άτομα που έχουν υποστεί βία και βρίσκονται σε καταστάσεις ανισότητας μπορεί να προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά, εθνοτικά, κοινωνικοοικονομικά και φύλου υπόβαθρα, και αυτές οι διασταυρούμενες ταυτότητες επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται την υποστήριξη και αναζητούν βοήθεια. Τα προγράμματα που είναι πολιτισμικά άκαμπτα ή παραβλέπουν αυτές τις διαφορές μπορεί να αποκλείσουν ή να αποξενώσουν ακούσια τους ευάλωτους συμμετέχοντες.

Για να εξασφαλιστεί η πολιτισμική ανταπόκριση:

- Τα υλικά πρέπει να μεταφράζονται και να προσαρμόζονται γλωσσικά και συμφραζολογικά.
- Τα προγράμματα πρέπει να ενσωματώνουν τις φωνές των υποεκπροσωπούμενων ή μειονοτικών νέων στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση (National Network for Youth, n.d.).
- Το προσωπικό και οι εθελοντές/ριες πρέπει να λαμβάνουν εκπαίδευση σε θέματα πολιτισμικής ταπεινότητας, αρχών κατά των προκαταλήψεων και γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς.

Η διατομεακότητα πρέπει να αναγνωρίζεται ως βασική οργανωτική αρχή —και όχι ως δευτερεύουσα σκέψη— στην πρακτική που λαμβάνει υπόψη τα τραύματα.

Περιορισμοί πόρων και εμπόδια προσβασιμότητας

Πολλά προγράμματα υποστήριξης που διευθύνονται από ομοτίμους λειτουργούν με περιορισμένους οικονομικούς, τεχνολογικούς και ανθρώπινους πόρους. Αυτό μπορεί να εμποδίσει την ικανότητά τους να επεκταθούν, να διατηρήσουν τον αντίκτυπό τους ή να προσεγγίσουν νέους σε αγροτικές ή υποεξυπηρετούμενες περιοχές.

Οι προκλήσεις περιλαμβάνουν:

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Έλλειψη χρηματοδότησης για τις αποζημιώσεις των εθελοντών ή την εποπτεία τους.
- Περιορισμένη πρόσβαση σε χώρους που είναι ασφαλείς τόσο από φυσική όσο και από συναισθηματική άποψη.
- Ανομοιόμορφη πρόσβαση σε ψηφιακές τεχνολογίες, ιδίως σε απομακρυσμένες ή χαμηλού εισοδήματος κοινότητες. (Ohio Domestic Violence Network, 2020).

Οι καινοτόμες απαντήσεις περιλαμβάνουν:

- Αξιοποίηση δωρεάν ψηφιακών εργαλείων (π.χ. πλατφόρμες φιλικές προς κινητά, εικονικοί ασφαλείς χώροι).
- Συνεργασία με σχολεία, βιβλιοθήκες και ΜΚΟ για την κοινή χρήση υποδομών.
- Ανάπτυξη χαμηλού κόστους, αρθρωτών εκπαιδευτικών πακέτων για αναπαραγωγή από την κοινότητα

Νομικές και ηθικές ευθύνες

Σε πολλές περιπτώσεις, οι ομότιμοι υποστηρικτές δεν είναι εκπαιδευμένοι κλινικοί ή υποχρεωμένοι να αναφέρουν περιστατικά, αλλά ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αποκαλύψεις κακοποίησης ή σημάδια αυτοτραυματισμού. (Shalaby & Agyapong, 2020). Χωρίς την κατάλληλη εκπαίδευση, ενδέχεται να ενεργήσουν με τρόπους που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια ή παραβιάζουν τις νομικές απαιτήσεις.

Για να αντιμετωπιστεί αυτό:

- Οι εθελοντές/ριες πρέπει να εκπαιδεύονται ώστε να αναγνωρίζουν τα όρια του ρόλου τους.
- Κάθε πρόγραμμα υποστήριξης από ομοτίμους πρέπει να περιλαμβάνει χάρτες παραπομπής και διαδικασίες κλιμάκωσης.
- Οι Νέοι/ες πρέπει να ενημερώνονται εξαρχής για τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να χρειαστεί να παραβιαστεί η εμπιστευτικότητα για λόγους ασφαλείας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Η ηθική συνέπεια και η συμμόρφωση με το νόμο δεν είναι απλώς διαδικαστικά ζητήματα, αλλά αποτελούν μέρος του περιβάλλοντος εμπιστοσύνης και ασφάλειας που καθορίζει έναν πραγματικά ασφαλή χώρο.

Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων δεν είναι δευτερεύουσα σε σχέση με την αποστολή, αλλά κεντρική. Τα μοντέλα ομότιμης υποστήριξης που βασίζονται σε πρακτικές που λαμβάνουν υπόψη τα τραύματα, είναι πολιτισμικά συμπεριληπτικά και νομικά ορθά μπορούν να υποστηρίξουν ουσιαστικά τους/τις νέους/ες που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία. Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτό απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός, συνεχής επένδυση και αταλάντευτη δέσμευση για την ευημερία τόσο των συμμετεχόντων όσο και των εθελοντών.

Συμπέρασμα

Περίληψη

Η δημιουργία ασφαλών χώρων και η ίδρυση δικτύων υποστήριξης από ομοτίμους δεν είναι μόνο ευεργετικές πρακτικές, αλλά και βασικά συστατικά οποιασδήποτε παρέμβασης που αποσκοπεί στην υποστήριξη ατόμων που έχουν πληγεί από οποιοδήποτε είδος κοινωνικού προβλήματος. Όπως έχει αποδειχθεί μέχρι τώρα, αυτές οι δομές συμβάλλουν σημαντικά στην ψυχολογική, συναισθηματική και κοινωνική ανάκαμψη των ανθρώπων γενικά.

Με βάση ένα πλαίσιο που λαμβάνει υπόψη τα τραύματα, είναι διατομεακό και προσανατολισμένο στην ενδυνάμωση, διερευνήσαμε πώς οι ασφαλείς χώροι λειτουργούν ως προστατευτικά περιβάλλοντα όπου οι Νέοι/ες μπορούν να αποκαταστήσουν την αίσθηση της αυτονομίας, να αναπτύξουν συναισθηματική νοημοσύνη και να οικοδομήσουν σχέσεις εμπιστοσύνης. Ταυτόχρονα, τα δίκτυα υποστήριξης, ιδίως εκείνα που ενσωματώνονται σε μοντέλα εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων, προσφέρουν το είδος της διαρκούς, σχεσιακής φροντίδας που τα επίσημα συστήματα συχνά δυσκολεύονται να παρέχουν. Αυτά τα δίκτυα βρίσκονται συχνά σε μοναδική θέση για να χτίσουν εμπιστοσύνη, να καλλιεργήσουν μια κοινή ταυτότητα και να διαμορφώσουν θετικές συμπεριφορικές νόρμες.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Τα θεωρητικά θεμέλια, όπως η φροντίδα με γνώμονα το τραύμα, η θεωρία της κοινωνικής υποστήριξης και η θεωρία της ενδυνάμωσης, δείχνουν ότι η αντιμετώπιση των επιπτώσεων των κοινωνικών προβλημάτων στους/τις νέους/ες πρέπει να γίνεται ολιστικά, με προσοχή στις ατομικές εμπειρίες, τα κοινοτικά πλαίσια και τα ευρύτερα κοινωνικά συστήματα. Επιπλέον, η πρόσφατη ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και οι πρακτικές αξιολογήσεις προγραμμάτων ενισχύουν ότι ο συν-σχεδιασμός από τους/τις νέους/ες, η πολιτισμική συνάφεια, η συναισθηματική ασφάλεια και η ψηφιακή προσβασιμότητα αναδύονται ως βασικές τάσεις στον τομέα.

Ταυτόχρονα, πρέπει να αντιμετωπιστούν διάφορες διαρθρωτικές και ηθικές προκλήσεις για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η ασφάλεια αυτών των πρωτοβουλιών. Αυτές περιλαμβάνουν τη διαχείριση των συναισθηματικών απαιτήσεων που επιβάλλονται στους εθελοντές/ριες ομοτίμους, τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, τη διατήρηση της πολιτισμικής ευαισθησίας και την πλοήγηση στα νομικά όρια της εργασίας υποστήριξης από ομοτίμους. Χωρίς μια προληπτική και επαγγελματική ανταπόκριση σε αυτές τις προκλήσεις, υπάρχει κίνδυνος επαντραυματισμού, αποχώρησης των εθελοντών ή μείωσης του αντίκτυπου του προγράμματος.

Τελικές σκέψεις

Η ανάπτυξη ασφαλών χώρων και δικτύων υποστήριξης με επίκεντρο τους/τις νέους/ες αποτελεί μια κρίσιμη επένδυση τόσο στην ατομική ανάκαμψη όσο και στην ευρύτερη κοινωνική μεταμόρφωση. Αυτές οι πρωτοβουλίες μπορούν να προωθήσουν την ανθεκτικότητα, να διακόψουν τους κύκλους βίας και να ενδυναμώσουν τους/τις νέους/ες ώστε να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες/ουσες στην ευημερία τους και των συνομηλίκων τους. Συμβάλλουν επίσης στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ενσυναίσθησης, αλληλεγγύης και ένταξης, ιδιότητες που είναι απαραίτητες για κάθε δημοκρατική και δίκαιη κοινωνία.

Για το πρόγραμμα εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων στο πλαίσιο του έργου SOOS, αυτό σημαίνει την ενσωμάτωση αυτών των πρακτικών όχι ως συμπληρωματικά χαρακτηριστικά, αλλά ως κεντρικούς πυλώνες της παρέμβασης. Σημαίνει την

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

εκπαίδευση των εθελοντών όχι μόνο σε ό,τι κάνουν, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο το κάνουν, με ευαισθησία, αυτογνωσία και σαφή κατανόηση του ρόλου τους. Σημαίνει τη δημιουργία ευκαιριών για ηγεσία των νέων, για ειλικρινή διάλογο και για θεραπεία σε συλλογικούς χώρους.

Τελικά, όταν δημιουργούνται ασφαλείς χώροι με πρόθεση και καλλιεργούνται με φροντίδα δίκτυα αλληλοϋποστήριξης, αυτά δεν ανταποκρίνονται απλώς στις επιπτώσεις της βίας, αλλά συμβάλλουν στην οικοδόμηση ενός μέλλοντος που χαρακτηρίζεται από ελπίδα, σύνδεση και αξιοπρέπεια.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Πρόσληψη και επιλογή εθελοντών από το BERLINK

Εισαγωγή

Σε αυτή την ενότητα θα περιγράψουμε τον σκοπό της πρόσληψης και της επιλογής των συμμετεχόντων στο πλαίσιο ενός προγράμματος Peer-to-Peer. Η διαδικασία πρόσληψης και επιλογής είναι θεμελιώδης για οργανισμούς που εργάζονται με νέους, ειδικά στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως το Erasmus+ και πρωτοβουλιών που προωθούν την ευημερία, την ένταξη και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών.

Στο πλαίσιο του προγράμματος SOOS (Sons of Silence), το οποίο αποσκοπεί στην παροχή εργαλείων σε άμεσα και έμμεσα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και στην παροχή εργαλείων στους/τις νέους/ες για την αναγνώριση δυνητικά επικίνδυνων καταστάσεων στη ζωή τους και για τους συνομηλίκους τους, είναι απαραίτητη η διασφάλιση μιας καλά δομημένης και ηθικής προσέγγισης στην πρόσληψη εθελοντών. Ο παρών οδηγός έχει ως στόχο να υποστηρίξει τις οργανώσεις νεολαίας στο σχεδιασμό και την εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών πρόσληψης και επιλογής που συνάδουν με τις ευρωπαϊκές αξίες και τους στόχους του προγράμματος.

Στόχοι

Οι κύριοι στόχοι του παρόντος οδηγού είναι οι εξής:

- Να παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την πρόσληψη και την επιλογή εθελοντών σε προγράμματα που απευθύνονται σε νέους.
- Η προώθηση πρακτικών πρόσληψης που είναι χωρίς αποκλεισμούς, διαφανείς και ηθικές.
- Να αναδείξει τις βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να ενισχύσουν τον αντίκτυπο της συμβολής των εθελοντών.
- Να προσφέρει πρακτικά εργαλεία και παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη διασφάλιση της ασφάλειας, της κινητοποίησης και της διατήρησης των εθελοντών.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Να συμβάλει στον γενικό στόχο της ενίσχυσης της συμμετοχής των νέων σε προγράμματα ευαισθητοποίησης σχετικά με το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας, όπως προωθείται από το πρόγραμμα SOOS, και/ή άλλες πρωτοβουλίες που ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Μια καλά δομημένη διαδικασία πρόσληψης και επιλογής βασίζεται τόσο στην παιδαγωγική θεωρία όσο και στις αρχές της κοινωνικής ένταξης. Η επιτυχία του προγράμματος εθελοντισμού SOOS Peer-to-Peer εξαρτάται από τη συμμετοχή των *κατάλληλων ατόμων με τον σωστό τρόπο*. Αυτό απαιτεί κατανόηση των παραγόντων που παρακινούν τα άτομα να συμμετάσχουν, των πλαισίων που καθοδηγούν τη συμπεριληπτική και δια βίου μάθηση, καθώς και των ικανοτήτων που είναι απαραίτητες για να επωφεληθούν από το πρόγραμμα και να συμβάλουν ουσιαστικά σε αυτό.

Οι βέλτιστες πρακτικές για την πρόσληψη και την επιλογή εθελοντών μπορούν να αντληθούν από θεωρίες σχετικά με την κινητοποίηση, την κοινωνική ένταξη και την οργανωτική ψυχολογία.

Θεωρία της αυτοκαθορισμού

Σύμφωνα με τη θεωρία της αυτοκαθορισμού (Deci & Ryan, 1985), τα άτομα είναι πιο πιθανό να συμμετάσχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες όταν αισθάνονται **αυτόνομα**, **ικανά** και **συνδεδεμένα** με τους άλλους. **Η αυτονομία** ορίζεται ως η αίσθηση του ατόμου ότι έχει τον έλεγχο των δικών του ενεργειών. **Η ικανότητα** ορίζεται ως η αντίληψη ότι κάποιος έχει την κυριαρχία και αισθάνεται αποτελεσματικός σε κάθε πλαίσιο. **Η συνάφεια** μπορεί να περιγραφεί ως αίσθηση σύνδεσης και ανήκειν. Επιπλέον, οι στρατηγικές προσέλκυσης χωρίς αποκλεισμούς βασίζονται στη θεωρία της ισότητας και στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής.

Στο πλαίσιο του εθελοντισμού P2P, οι συμμετέχοντες/ουσεςείναι πιο πιθανό να εμπλακούν ουσιαστικά όταν αισθάνονται ότι έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τον

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

ρόλο τους, πιστεύουν στην ικανότητά τους να συνεισφέρουν και αισθάνονται μέρος μιας υποστηρικτικής κοινότητας ομοτίμων. Η πρόσληψη πρέπει επομένως να επικεντρώνεται όχι μόνο στην δημογραφική καταλληλότητα, αλλά και στη διασφάλιση ότι το περιβάλλον μπορεί να ικανοποιήσει αυτές τις ανάγκες, αυξάνοντας την κινητοποίηση, την εμπλοκή και τη διατήρηση.

Μοντέλα επιλογής βάσει ικανοτήτων

Η διαδικασία πρόσληψης πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη **προσεγγίσεις βασισμένες στις ικανότητες**, εστιάζοντας όχι μόνο στην εμπειρία ή τα προσόντα, αλλά και στο δυναμικό ενός ατόμου να αναπτύξει και να εφαρμόσει τις σχετικές δεξιότητες. Οι **ευρωπαϊκές βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση** παρέχουν ένα χρήσιμο πλαίσιο, ιδίως:

- Προσωπικές, κοινωνικές και μαθησιακές ικανότητες
- Ικανότητα συμμετοχής στα κοινά
- Ψηφιακές ικανότητες
- Πολιτιστική ευαισθησία και έκφραση

Οι πρακτικές ελέγχου βασίζονται σε θεωρίες διαχείρισης κινδύνων, διασφαλίζοντας την ασφάλεια τόσο των εθελοντών όσο και των δικαιούχων, ιδίως όταν εργάζονται με ανηλίκους ή ευάλωτες ομάδες. Ο αποτελεσματικός έλεγχος συνδυάζει ηθικές παραμέτρους με οργανωτικές ανάγκες, ισορροπώντας την ανοιχτότητα με την ευθύνη.

Τα εργαλεία ελέγχου (π.χ. συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, αυτοαξιολογήσεις) πρέπει να σχεδιαστούν έτσι ώστε να διερευνούν αυτές τις βασικές ικανότητες και να τις ευθυγραμμίζουν με τους στόχους των εθελοντικών δραστηριοτήτων. Αυτή η μετατόπιση από το «ποιος γνωρίζει περισσότερα» στο «ποιος μπορεί να αναπτυχθεί και να συνεισφέρει περισσότερο» είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εργασία με μειονεκτούσες ή υποεκπροσωπούμενες ομάδες.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Σημασία του θέματος

Ο εθελοντισμός αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο πολλών πρωτοβουλιών που έχουν ως επίκεντρο τη νεολαία, καθώς όχι μόνο παρέχει ενέργεια και καινοτομία, αλλά και λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ κοινοτήτων και θεσμών. Σε προγράμματα όπως το SOOS, οι εθελοντές/ριες διαδραματίζουν μετασχηματιστικό ρόλο, λειτουργώντας ως πολλαπλασιαστές γνώσης, ομότιμοι εκπαιδευτές και πρότυπα που εργάζονται σε συναισθηματικά ευαίσθητους και πολύπλοκους τομείς, όπως η ενδοοικογενειακή βία και η ψυχική υγεία των νέων.

Σε αυτό το πλαίσιο, **η πρόσληψη** και **η επιλογή των εθελοντών** δεν είναι απλώς οργανωτικά βήματα, αλλά ηθικοί και πρακτικοί παράγοντες που προστατεύουν την ποιότητα και την ακεραιότητα του προγράμματος. Μια προσεκτική και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασία πρόσληψης εξασφαλίζει ότι:

- Οι συμμετέχοντες/ουσεςείναι πραγματικά αφοσιωμένοι στον σκοπό.
- Είναι εκπροσωπημένες διαφορετικές φωνές και υπόβαθρα, μαζί με άτομα που έχουν βιώσει εμπειρίες σχετικές με τα θέματα που αντιμετωπίζονται.
- Οι εθελοντές/ριες διαθέτουν την ενσυναίσθηση, την υπευθυνότητα και τη συναισθηματική νοημοσύνη που απαιτούνται για να αναλάβουν ρόλους αλληλοβοήθειας.

Ταυτόχρονα, ισχυροί μηχανισμοί ελέγχου προστατεύουν τόσο τους συμμετέχοντες/ουσεςόσο και τους δικαιούχους, εντοπίζοντας:

- Πιθανές ελλείψεις στην προετοιμασία, τις ικανότητες ή την κατανόηση του ρόλου ενός εθελοντή.
- Συγκεκριμένους τομείς όπου μπορεί να είναι απαραίτητη η κατάρτιση ή η συνεχής καθοδήγηση για να εξασφαλιστεί η ουσιαστική συμμετοχή.
- Βέλτιστες στρατηγικές για την ευθυγράμμιση των μοναδικών δεξιοτήτων και αναγκών κάθε εθελοντή με τους κατάλληλους ρόλους και αρμοδιότητες.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Ο τρόπος με τον οποίο προσλαμβάνονται και επιλέγονται οι εθελοντές/ριες επηρεάζει άμεσα την αξιοπιστία, την ασφάλεια και την επιτυχία ενός έργου.
- Η κακή διαχείριση των διαδικασιών πρόσληψης μπορεί να οδηγήσει σε:
- Αναντιστοιχίες και επιβλαβείς δυναμικές.
- Αποχώρηση ή εγκατάλειψη λόγω ασαφών προσδοκιών ή έλλειψης υποστήριξης.
- Υπονόμευση της αξιοπιστίας του προγράμματος, ειδικά εάν οι εθελοντές/ριες δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι.

Από την άλλη πλευρά, η δομημένη και χωρίς αποκλεισμούς πρόσληψη εξασφαλίζει ότι οι κατάλληλοι άνθρωποι βρίσκονται στις κατάλληλες θέσεις, προωθώντας τη μακροπρόθεσμη δέσμευση και τα θετικά αποτελέσματα. Σε περιβάλλοντα που αφορούν την ευημερία των νέων, την ψυχική υγεία και την πρόληψη, η ηθική πρόσληψη και η επιλογή είναι αδιαπραγμάτευτα στοιχεία της ηθικής πρακτικής. Καθορίζουν όχι μόνο ποιος συμμετέχει στο πρόγραμμα, αλλά και, το πιο σημαντικό, πόσο ασφαλές, χωρίς αποκλεισμούς και μετασχηματιστικό θα είναι το πρόγραμμα για όλους τους εμπλεκόμενους.

Τρέχουσες τάσεις και έρευνα

Τα τελευταία χρόνια, η έρευνα στον τομέα της διαχείρισης εθελοντών έχει εξελιχθεί σημαντικά, προσαρμοζόμενη στις αλλαγές στις τεχνολογίες, τις κοινωνικές προσδοκίες και τη μεταμόρφωση του προφίλ των εθελοντών. Αυτές οι τάσεις είναι σημαντικές για να διασφαλιστεί ότι οι στρατηγικές πρόσληψης και επιλογής θα συνεχίσουν να είναι χωρίς αποκλεισμούς, ηθικές και αποτελεσματικές:

1. **Ψηφιακή πρόσληψη**: Η ψηφιοποίηση της συμμετοχής των εθελοντών έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή του τρόπου με τον οποίο οι οργανώσεις τους εντοπίζουν και τους προσελκύουν. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι διαδικτυακές πλατφόρμες και τα εργαλεία που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιούνται για την επέκταση του ορίζοντα και της επιρροής. Οι

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

προσπάθειες πρόσληψης πρέπει να περιλαμβάνουν ισχυρές στρατηγικές ψηφιακής επικοινωνίας που να ανταποκρίνονται στις ανησυχίες των νέων

2. **Αντιστοίχιση βάσει αξιών**: Δίνεται έμφαση στην ευθυγράμμιση των αξιών κατά την πρόσληψη εθελοντών, έτσι ώστε οι προσωπικές κλίσεις των εθελοντών να συνάδουν με τις αποστολές και τους στόχους του οργανισμού. Στην πραγματικότητα, οι έρευνες δείχνουν ότι όταν οι εθελοντές/ριες ευθυγραμμίζονται με τις αξίες των εταιρειών, είναι πιο αφοσιωμένοι, αφοσιωμένοι και αποτελεσματικοί.
3. **Μικροεθελοντισμός**: Όλο και περισσότερες οργανώσεις προσφέρουν βραχυπρόθεσμες, ευέλικτες ευκαιρίες, που ονομάζονται μικροεθελοντισμός, οι οποίες ταιριάζουν στον τρόπο ζωής των εθελοντών. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν εικονικές δραστηριότητες, εργασίες προώθησης ή εφάπαξ εκδηλώσεις.
4. **Πρόσληψη χωρίς αποκλεισμούς**: Υπάρχει αυξανόμενη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις σκόπιμες προσπάθειες προσέγγισης υποεκπροσωπούμενων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των νέων με λιγότερες ευκαιρίες, προκειμένου να καταστούν οι ευκαιρίες εθελοντισμού όλο και πιο προσβάσιμες και να διασφαλιστεί ότι έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν.
5. **Επιλογή βάσει ικανοτήτων**: Η υπέρβαση της παραδοσιακής διαδικασίας επιλογής, η οποία συχνά βασίζεται σε βασικούς ελέγχους του ιστορικού και των τυπικών προσόντων, είναι θεμελιώδης για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων, της συναισθηματικής νοημοσύνης και της ανθεκτικότητας. Στην πραγματικότητα, οι σύγχρονες προσεγγίσεις επικεντρώνονται προοδευτικά στην επιλογή βάσει ικανοτήτων για την αξιολόγηση χαρακτηριστικών όπως η ενσυναίσθηση, οι επικοινωνιακές δεξιότητες και η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση.

Συνολικά, αυτές οι τάσεις αντικατοπτρίζουν τη μεταβαλλόμενη φύση του εθελοντισμού των νέων, ιδίως τον τρόπο με τον οποίο οραματίζεται και υλοποιείται. Οι Νέοι/ες σήμερα αναζητούν εμπειρίες που έχουν νόημα, είναι ευέλικτες και βασίζονται σε αξίες,

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

και είναι ευθύνη προγραμμάτων όπως το SOOS να ανταποκριθούν σε αυτές τις προσδοκίες.

Συμπεράσματα

Η πρόσληψη και η επιλογή εθελοντών συχνά παρερμηνεύονται ως διοικητικές εργασίες, αλλά είναι κάτι περισσότερο από αυτό, είναι στρατηγικές, κρίσιμες λειτουργίες που διαμορφώνουν τον πυρήνα κάθε προγράμματος για τη νεολαία. Για προγράμματα όπως το SOOS και παρόμοιες πρωτοβουλίες, που εστιάζουν σε ευαίσθητα και κοινωνικά σημαντικά θέματα, αυτές οι διαδικασίες καθορίζουν πόσο αποτελεσματικά οι Νέοι/ες συμμετέχουν σε σημαντικούς, ασφαλείς και επιδραστικούς ρόλους.

Στην πραγματικότητα, ο τρόπος με τον οποίο εντοπίζονται, επιλέγονται και προετοιμάζονται οι εθελοντές/ριες έχει άμεσες συνέπειες στα αποτελέσματα του προγράμματος. Με την υιοθέτηση δομημένων, συμπεριληπτικών και στοχαστικών πρακτικών, οι οργανώσεις μπορούν να δημιουργήσουν ανθεκτικά δίκτυα εθελοντών που συμβάλλουν σημαντικά στον ευρύτερο στόχο της προαγωγής της υγείας, της συνοχής της κοινότητας και της ενδυνάμωσης των νέων. Ουσιαστικά, μια προσεκτική διαδικασία πρόσληψης και επιλογής, όταν γίνεται σωστά, είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι οι Νέοι/ες όχι μόνο συμμετέχουν στο πρόγραμμα, αλλά και ότι αποτελούν μέρος του.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Ανάπτυξη προγράμματος και δημιουργία πόρων από το RightChallenge

Εισαγωγή

Επισκόπηση

Ο σχεδιασμός ενός ολοκληρωμένου προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων επιτρέπει στους εθελοντές/ριες να αποκτήσουν επαρκώς τις απαραίτητες δεξιότητες, γνώσεις και εργαλεία για να υποστηρίξουν τους/τις νέους/ες στο θέμα που έχει επιλεγεί για το πρόγραμμα εθελοντισμού. Η ανεπαρκής δομή και κατανομή των πόρων ενδέχεται να οδηγήσει σε κακή διαχείριση ή στασιμότητα του συνόλου του προγράμματος. Η ενότητα αυτή επιδιώκει να εμβαθύνει στα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά της προετοιμασίας του προγράμματος, περιγράφοντας λεπτομερώς τον τρόπο διαμόρφωσης ενός προγράμματος αλληλοβοήθειας. Εξετάζει επίσης το ζήτημα της ανάπτυξης πόρων, ώστε τόσο οι εθελοντές/ριες όσο και οι αποδέκτες των υπηρεσιών να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλο, αξιόπιστο και εύχρηστο υλικό.

Στόχοι

- Να παρέχει λεπτομερείς οδηγίες για τον σχεδιασμό ενός προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων που να είναι δομημένο, αποτελεσματικό και βιώσιμο.
- Να περιγράψει τις βέλτιστες πρακτικές για τη δημιουργία υψηλής ποιότητας πόρων που υποστηρίζουν τόσο τους εθελοντές/ριες όσο και τους δικαιούχους.
- Να διασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα μπορεί να προσαρμοστεί και να εφαρμοστεί σε διαφορετικά πλαίσια, διατηρώντας παράλληλα τις βασικές αρχές και την αποτελεσματικότητά του.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Βασικές έννοιες

- **Ανάπτυξη προγράμματος:** Πρόκειται για τη διαδικασία σχεδιασμού ενός προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων, η οποία περιλαμβάνει τον

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

καθορισμό στόχων αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και βιωσιμότητας. Περιλαμβάνεται επίσης ο καθορισμός στόχων, ρόλων και κατανομής αρμοδιοτήτων, δραστηριοτήτων και μεθόδων αξιολόγησης. (Brown & Jones, 2020).

- **Δημιουργία πόρων:** Ανάπτυξη εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού, όπως εγχειρίδια, εργαλειοθήκες, οδηγοί και οδηγίες για εθελοντές/ριες. Οι πόροι που αναπτύσσονται πρέπει να βασίζονται σε γεγονότα και δεδομένα, να είναι κατανοητοί και να μπορούν να τροποποιηθούν ώστε να προσαρμόζονται σε διαφορετικά πλαίσια. (Johnson & Lee, 2021).

Θεωρητικό πλαίσιο

Η δημιουργία προγραμμάτων και του σχετικού υλικού τους πηγάζει από ήδη υπάρχουσες θεωρίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα μιας προσέγγισης που βασίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ ομοτίμων. Η εξοικείωση με αυτές τις θεωρίες βοηθά στη δημιουργία ενός προγράμματος που είναι ρεαλιστικό και βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία.

Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης (Bandura, 1977) είναι μία από τις πιο σχετικές θεωρίες που επισημαίνουν τη σημασία της μάθησης μέσω της παρατήρησης και της μίμησης. Τα προγράμματα P2P βασίζονται σε αυτή τη θεωρία, όπου οι εθελοντές/ριες λειτουργούν ως θετικά πρότυπα για τους/τις νέους/ες. Η θεωρία αυτή απαιτεί επίσης επαρκή εκπαίδευση και κατάλληλα αναπτυγμένο υλικό, ώστε οι εθελοντές/ριες να μπορούν να παρέχουν την κατάλληλη υποστήριξη.

Μια επιπλέον σημαντική άποψη είναι **η «Trauma-Informed Care» (**SAMHSA, 2014), η οποία υπογραμμίζει την ανάγκη αναγνώρισης και αντιμετώπισης του τραύματος με τρόπο που να προσφέρει φροντίδα. Δεδομένου ότι οι κύριοι συμμετέχοντες/ουσες στο πρόγραμμα ενδέχεται να έχουν τραυματιστεί, π.χ. από ενδοοικογενειακή βία, είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν ζητήματα ασφάλειας, εμπιστοσύνης και συναισθηματικής ευημερίας κατά το σχεδιασμό των πόρων και του προγράμματος (Smith et al., 2019).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Η Κοινοτική Ψυχολογία (Dalton et al., 2001) είναι εξίσου σημαντική στο σχεδιασμό του προγράμματος. Δίνει έμφαση στην ενδυνάμωση των κοινοτήτων ώστε να μπορούν να βοηθούν τα μέλη τους με ολιστικό τρόπο. Η ισχυρή συνοχή της κοινότητας επιτρέπει την υλοποίηση προγραμμάτων μεταξύ ομοτίμων με αίσθημα συλλογικής ευθύνης για την ευημερία των παιδιών.

Σημασία του θέματος

Σημασία

Ένα οργανωμένο πλαίσιο προγράμματος μαζί με υποστηρικτικούς πόρους είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία ενός προγράμματος εθελοντών προς εθελοντές/ριες. Ελλείψει καθορισμένης κατεύθυνσης, οι εθελοντές/ριες είναι πιθανό να προσφέρουν μικρή βοήθεια, η οποία μπορεί να είναι ανεπαρκής και ενδεχομένως επιζήμια (Brown και Jones, 2020).

Με την προσοχή στραμμένη στην ανάπτυξη του προγράμματος, διασφαλίζεται η επάρκεια όλων των στοιχείων, τα οποία περιλαμβάνουν την εκπαίδευση και την εποπτεία των εθελοντών, καθώς και τη διαθεσιμότητα και τη βιωσιμότητα των πόρων. Οι εθελοντές/ριες που έχουν μια σαφώς καθορισμένη προσέγγιση τείνουν να επικεντρώνονται στην ανάπτυξη παραγωγικών αλληλεπιδράσεων με τους δικαιούχους, αντί να αντιμετωπίζουν ασαφείς καταστάσεις.

Αντίκτυπος

Η δημιουργία πόρων είναι εξίσου σημαντική, καθώς το αποτελεσματικό υλικό για τους εθελοντές/ριες τους βοηθά να κατανοήσουν τον ρόλο τους, τους παρέχει βασικές πληροφορίες σχετικά με τα τραύματα και την ψυχική υγεία των νέων και περιγράφει καλές μεθόδους συμμετοχής (Johnson & Lee, 2021). Επιπλέον, τα εγχειρίδια, το εκπαιδευτικό υλικό και άλλοι πόροι του προγράμματος συμβάλλουν στη διατήρηση της ομοιομορφίας στις διάφορες εφαρμογές του προγράμματος.

Το πρόγραμμα έχει να κερδίσει σημαντικά όσον αφορά την ικανότητά του να ενδυναμώνει τους/τις νέους/ες να ανακάμψουν, να καλλιεργήσουν την ανθεκτικότητα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

και να αποκτήσουν δεξιότητες προσαρμογής, ενισχύοντας την ανάπτυξη του προγράμματος και την επένδυση σε πόρους. Ως αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών, αυξάνεται η αυτοπεποίθηση και η αποτελεσματικότητα των εθελοντών στον ρόλο τους ως « », με αποτέλεσμα την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των συνομηλίκων, την αύξηση της εμπιστοσύνης και τη βελτίωση του αισθήματος υποστήριξης από την κοινότητα (Smith et al., 2019).

Τρέχουσες τάσεις και έρευνα

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η δομημένη ανάπτυξη προγραμμάτων εθελοντισμού αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι Νέοι/ες που υποφέρουν, για παράδειγμα, από ενδοοικογενειακή βία τείνουν να έχουν καλύτερα αποτελέσματα στην ψυχική τους υγεία όταν τα προγράμματα ομοτίμων είναι καλά δομημένα (Brown & Jones, 2020; Smith et al., 2019). Επιπλέον, η μελέτη των Johnson και Lee (2021) δείχνει ότι οι εθελοντικές υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω ψηφιακών πλατφορμών είναι πιο εύκολα προσβάσιμες και πιο ελκυστικές.

Τάσεις

- **Διαδικτυακά εργαλεία για την ανταλλαγή πληροφοριών:** Σήμερα, πολλά προγράμματα έχουν ενσωματώσει τη χρήση διαδικτυακών πυλών, εφαρμογών για κινητά και συστημάτων ηλεκτρονικής μάθησης για εύκολη πρόσβαση σε εκπαιδευτικό και υποστηρικτικό υλικό. Τα δίκτυα υποστήριξης και καθοδήγησης μπορούν επίσης να παρέχονται ψηφιακά (Johnson & Lee, 2021).
- **Συμμετοχή των πόρων:** Η συμμετοχή των νέων δικαιούχων μαζί με έμπειρους εθελοντές/ριες στην ανάπτυξη των πόρων του προγράμματος συμβάλλει στη διασφάλιση της χρησιμότητας και της ελκυστικότητας του υλικού. Η συν-δημιουργία επιτρέπει στους/τις νέους/ες να αισθάνονται ότι έχουν συμμετοχή και τους παρακινεί να συμμετέχουν στο σχεδιασμό του προγράμματος (Smith et al., 2019).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Ενεργές και πρακτικές μέθοδοι κατάρτισης:** Οι διαλέξεις σε αίθουσα διδασκαλίας γίνονται όλο και λιγότερο συνηθισμένες με την υιοθέτηση της βιωματικής μάθησης, όπως το παιχνίδι ρόλων, η προσομοίωση και οι διαδραστικές συζητήσεις. Αυτές οι στρατηγικές προωθούν την απομνημόνευση των πληροφοριών, ενώ παράλληλα εξοπλίζουν τους εθελοντές/ριες με τις δεξιότητες που απαιτούνται στην πρακτική εργασία (Brown & Jones, 2020).
- **Ακολουθώντας πρότυπα βασισμένα σε αποδεικτικά στοιχεία:** Τα προγράμματα που έχουν ένα καθορισμένο πλαίσιο για την ψυχική υγεία και τη φροντίδα με γνώμονα το τραύμα τείνουν να είναι πιο λειτουργικά. Η συμμετοχή ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και ειδικών σε θέματα νεολαίας στην ανάπτυξη του υλικού με βάση την προσέγγιση « » καθιστά το περιεχόμενο σχετικό και χρήσιμο (Dalton et al., 2001).

Προκλήσεις και παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη

Πιθανές προκλήσεις

Ενώ η ανάπτυξη προγραμμάτων και η δημιουργία πόρων είναι απαραίτητες, παρουσιάζουν επίσης ορισμένες προκλήσεις:

- **Διασφάλιση της πολιτισμικής συνάφειας και της συμμετοχικότητας:** Το υλικό πρέπει να είναι προσαρμόσιμο σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια, γλώσσες και αξίες της κοινότητας, ώστε να διασφαλίζεται η ευρεία προσβασιμότητα.
- **Ισορροπία μεταξύ τυποποίησης και ευελιξίας:** Αν και ένα δομημένο πρόγραμμα είναι σημαντικό, πρέπει επίσης να επιτρέπει τοπικές προσαρμογές με βάση τις συγκεκριμένες ανάγκες της κοινότητας.
- **Αντιμετώπιση των περιορισμών χρηματοδότησης και πόρων**: Πολλά προγράμματα εθελοντισμού λειτουργούν με περιορισμένους προϋπολογισμούς, γεγονός που καθιστά απαραίτητη την ανάπτυξη οικονομικά αποδοτικών πόρων και την αξιοποίηση συνεργασιών για την πρόσβαση σε πρόσθετη υποστήριξη.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Διατήρηση της δέσμευσης των εθελοντών:** Η ανάπτυξη ελκυστικού υλικού που διατηρεί τους εθελοντές/ριες παρακινημένους και αφοσιωμένους με την πάροδο του χρόνου μπορεί να αποτελεί πρόκληση. Η ενσωμάτωση στοιχείων παιχνιδοποίησης, η αναγνώριση από ομοτίμους και οι ευκαιρίες συνεχούς μά

Σκέψεις

Για να ξεπεραστούν αυτά τα ζητήματα, συνιστάται τα προγράμματα να περιλαμβάνουν μια συνιστώσα ανατροφοδότησης, όπου οι εθελοντές/ριες και οι δικαιούχοι μπορούν να σχολιάσουν τη συνάφεια του προγράμματος και να υποβάλουν προτάσεις για τροποποιήσεις. Επιπλέον, η χρήση της τεχνολογίας για την παροχή προσιτών, αλλά σημαντικών πόρων μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της κάλυψης και του αντίκτυπου.

Ορισμένες προωθητικές πρακτικές που βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα και τη συνέχεια των προγραμμάτων εθελοντισμού P2P περιλαμβάνουν:

- **Διαστρωμένο πρόγραμμα διδασκαλίας:** Σχεδιάστε ένα κατάλληλο πρόγραμμα κατάρτισης που να περιλαμβάνει τα ακόλουθα επίπεδα: ενεργητική ακρόαση, ενημέρωση για τα τραύματα, παρέμβαση σε κρίσεις και αυτοφροντίδα των εθελοντών.
- **Πλήρης βιβλιοθήκη πόρων:** Δημιουργία ιστότοπου που θα λειτουργεί ως ενιαίο σημείο πρόσβασης για τους εθελοντές/ριες, όπου θα μπορούν να βρουν εγχειρίδια, βίντεο, μελέτες περιπτώσεων και εργαλεία αυτοαξιολόγησης.
- **Καθοδήγηση και εποπτεία:** Παροχή μεντόρων στους/τις νέους/ες εθελοντές/ριες για να διασφαλιστεί το απαιτούμενο επίπεδο υποστήριξης.
- **Συχνές ασκήσεις αναστοχασμού/ανασκόπησης:** Διοργάνωση τακτικών συζητήσεων όπου οι εθελοντές/ριες μπορούν να περιγράψουν συγκεκριμένα προβλήματα που τους απασχολούν.
- **Συνεργασίες με την κοινότητα:** Συμμετοχή μελών της κοινότητας, όπως τοπικοί φορείς, σχολεία και εκπαιδευτές ψυχικής υγείας, για την παροχή συμπληρωματικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Συμπέρασμα

Περίληψη

Για την επιτυχία του προγράμματος εθελοντών-ομοτίμων, ένας κρίσιμος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η αποτελεσματική ανάπτυξη του προγράμματος και η δημιουργία πόρων. Ένα τέτοιο πρόγραμμα εγγυάται τη συνέπεια, την αποτελεσματικότητα και τη συμμόρφωση με τις βέλτιστες πρακτικές, ενώ οι καλοί πόροι εξοπλίζουν τους εθελοντές/ριες με τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική συμμετοχή των νέων. Ο συνολικός αντίκτυπος και η βιωσιμότητα του προγράμματος ενισχύονται μέσω της ενσωμάτωσης θεωρητικών πλαισίων, αναδυόμενων τάσεων και βέλτιστων πρακτικών (Brown & Jones, 2020; Smith et al., 2019).

Τελικές σκέψεις

Ένας οργανισμός που αναπτύσσει προγράμματα εθελοντισμού με βάση τη συμμετοχή εθελοντών πρέπει να διενεργεί συνεχείς αξιολογήσεις και να προβαίνει σε αλλαγές για να εξασφαλίσει την επιτυχία. Η ενεργός συμμετοχή των εθελοντών, των νέων που επωφελούνται από το πρόγραμμα και των ειδικών σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού του προγράμματος και της ανάπτυξης του υλικού ενισχύει την πρωτοβουλία. Η χρήση αυτών των ψηφιακών πλατφορμών, ο σχεδιασμός υλικού και η χρήση προσεγγίσεων που λαμβάνουν υπόψη τα τραύματα επιτρέπουν σε αυτά τα προγράμματα να έχουν θετικό αντίκτυπο στους/τις νέους/ες που υποφέρουν από τις συνέπειες της ενδοοικογενειακής βίας (Johnson και Lee, 2021).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Αξιολόγηση και συνεχής βελτίωση από το IFESCOOP

Εισαγωγή

Επισκόπηση

Η αξιολόγηση και η συνεχής βελτίωση των προγραμμάτων εθελοντισμού Peer-To-Peer (P2P) διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης επιτυχίας και αποτελεσματικότητάς τους. Οι πρωτοβουλίες που βασίζονται στον εθελοντισμό βασίζονται στην ισχυρή δέσμευση, τη δομημένη συνεργασία και τον βιώσιμο αντίκτυπο. Η εφαρμογή συστηματικών μεθόδων αξιολόγησης βοηθά τους οργανισμούς να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων τους, να εντοπίζουν τομείς που χρήζουν βελτίωσης και να εφαρμόζουν στρατηγικές για τη βελτίωση των εμπειριών των εθελοντών και των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων. Οι στρατηγικές συνεχούς βελτίωσης διασφαλίζουν ότι αυτές οι πρωτοβουλίες παραμένουν σχετικές και προσαρμόσιμες στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές δυναμικές, τις ανάγκες της κοινότητας και τους οργανωτικούς στόχους. Μια καλά δομημένη προσέγγιση αξιολόγησης επιτρέπει τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, την καλύτερη κατανομή των πόρων και τον

Στόχοι

- Να παρέχει λεπτομερείς οδηγίες για τον τρόπο αξιολόγησης και βελτίωσης ενός προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων.
- Να περιγράψει τις βέλτιστες πρακτικές για την αξιολόγηση του προγράμματος και τη συνεχή βελτίωσή του.
- Να διασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα παραμένει σχετικό και προσαρμόσιμο στις μεταβαλλόμενες πραγματικές συνθήκες.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Βασικές έννοιες

- **Μέτρα αξιολόγησης:** Ορισμός και εξήγηση των ποσοτικών και ποιοτικών μέτρων για την αξιολόγηση της επιτυχίας του προγράμματος.
- **Συνεχής βελτίωση:** Ορισμός και εξήγηση επαναληπτικών στρατηγικών για την ενίσχυση της συμμετοχής των εθελοντών και του αντίκτυπου του προγράμματος.

Θεωρητικό πλαίσιο

Αυτές είναι σχετικές πηγές και αναφορές που χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη του πλαισίου αξιολόγησης και των συστάσεων. Αυτές οι αναφορές προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή και τα οφέλη της αξιολόγησης μεταξύ ομοτίμων και των δραστηριοτήτων συνεχούς βελτίωσης, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στην ενίσχυση της συμμετοχής των εθελοντών και των αποτελεσμάτων του προγράμματος.

Η ενσωμάτωση της αξιολόγησης μεταξύ ομοτίμων (P2P) και των δραστηριοτήτων συνεχούς βελτίωσης στα προγράμματα εθελοντισμού μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητά τους. Ακολουθούν αρκετές ακαδημαϊκές αναφορές που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με αυτές τις πρακτικές:

- **Συνδυασμένη ανατροφοδότηση μεταξύ ομοτίμων και συνεχής βελτίωση**: Η μελέτη αυτή διερευνά πώς η ενσωμάτωση μηχανισμών ανατροφοδότησης μεταξύ ομοτίμων με στρατηγικές συνεχούς βελτίωσης μπορεί να ενισχύσει τις διαδικασίες ασφάλειας σε οργανωτικά περιβάλλοντα: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0925753516302673?
- **Αποτελεσματικότητα της ανατροφοδότησης από ομοτίμους στη συνεργατική μάθηση:** Αυτή η ποιοτική ανάλυση εξετάζει πώς η ανατροφοδότηση από ομοτίμους προάγει την ατομική ευθύνη, την κινητοποίηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων σε περιβάλλοντα μάθησης βασισμένα στην ομαδική εργασία: https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10403473/?

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Εφαρμογή δραστηριοτήτων αμοιβαίας αξιολόγησης σε εκπαιδευτικά μαθήματα:** Αυτός ο πόρος εξετάζει τα οφέλη και τις προκλήσεις του σχεδιασμού δραστηριοτήτων αμοιβαίας αξιολόγησης, υπογραμμίζοντας τον τρόπο με τον οποίο η αποτελεσματική αμοιβαία αξιολόγηση μπορεί να βελτιώσει τις δεξιότητες γραφής και κριτικής σκέψης των μαθητών:
- **Αξιολόγηση από ομοτίμους και ανασκόπηση από ομοτίμους στη συνεργατική μάθηση:** Ο οδηγός αυτός περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η αξιολόγηση από ομοτίμους λειτουργεί ως στρατηγική συνεργατικής μάθησης, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αξιολογούν κριτικά τις συνεισφορές των συμμαθητών τους και να αναστοχάζονται σχετικά με τα πρότυπα

Σημασία του θέματος

Σημασία

Η αξιολόγηση και η συνεχής βελτίωση δεν είναι εφάπαξ δραστηριότητες, αλλά συνεχείς πρακτικές που διατηρούν τη δυναμική, διασφαλίζουν την ποιότητα του προγράμματος και μεγιστοποιούν τον αντίκτυπο των εθελοντικών προσπαθειών P2P με την πάροδο του χρόνου. Χωρίς αυτές, τα προγράμματα κινδυνεύουν να σταματήσουν, να γίνουν αναποτελεσματικά και να χάσουν την εμπιστοσύνη της κοινότητας.

Η αξιολόγηση και η συνεχής βελτίωση είναι θεμελιώδεις για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία και αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων εθελοντισμού Peer-to-Peer (P2P) για διάφορους βασικούς λόγους:

- **Εξασφαλίζουν τη συνάφεια και την ανταπόκριση.** Οι εθελοντικές πρωτοβουλίες P2P λειτουργούν συχνά σε δυναμικά κοινοτικά περιβάλλοντα όπου οι ανάγκες εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Η τακτική αξιολόγηση βοηθά τα προγράμματα να παραμένουν ευθυγραμμισμένα με αυτές τις μεταβαλλόμενες ανάγκες, εξασφαλίζοντας ότι οι εθελοντικές προσπάθειες παρα
- **Προωθεί τη λογοδοσία και τη διαφάνεια.** Η συστηματική αξιολόγηση παρέχει μετρήσιμα στοιχεία για τα επιτεύγματα και τις προκλήσεις ενός προγράμματος.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Αυτή η διαφάνεια ενισχύει την εμπιστοσύνη μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των εθελοντών, των μελών της κοινότητας και των χρηματοδοτών, δείχνοντας ότι το πρόγραμμα εκτιμά την ανατροφοδότηση και τη λήψη αποφάσεων βάσει τεκμηριωμένων στοιχείων.

- **Ενημερώνει τη στρατηγική λήψη αποφάσεων.** Η αξιολόγηση παράγει δεδομένα και πληροφορίες που καθοδηγούν τον στρατηγικό σχεδιασμό και την κατανομή των πόρων. Οι διαδικασίες συνεχούς βελτίωσης βοηθούν τους οργανισμούς να προσαρμόζουν τις προσεγγίσεις τους με βάση τα αποτελέσματα, οδηγώντας σε πιο αποδοτική και αποτελεσματική χρήση του χρόνου, του ανθρώπινου δυναμικού και της χρηματοδότησης.
- **Ενισχύει την εμπλοκή και τη διατήρηση των εθελοντών.** Όταν οι εθελοντές/ριες βλέπουν ότι η ανατροφοδότησή τους οδηγεί σε θετικές αλλαγές, αισθάνονται ότι ακούγονται και εκτιμώνται. Αυτό καλλιεργεί μια κουλτούρα συμμετοχής, μάθησης και αμοιβαίου σεβασμού, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της μακροπρόθεσμης εμπλοκής και της κινητοποίησης των εθελοντών
- **Προωθεί την καινοτομία και την ανάπτυξη.** Μια κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης ενθαρρύνει τον πειραματισμό, τον αναστοχασμό και τη μάθηση τόσο από τις επιτυχίες όσο και από τις αποτυχίες. Αυτή η νοοτροπία προωθεί την καινοτομία και επιτρέπει στα προγράμματα να εξελίσσονται δημιουργικά ανταποκρινόμενα στις προκλή
- **Αναπτύσσει την οργανωτική μάθηση και ικανότητα.** Οι διαδικασίες αξιολόγησης όχι μόνο βελτιώνουν τις τρέχουσες δραστηριότητες, αλλά και αναπτύσσουν εσωτερικές γνώσεις και δεξιότητες που ενισχύουν τη συνολική ικανότητα του οργανισμού να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να επεκτείνει πρωτοβουλίες.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Αντίκτυπος

Οι διαδικασίες αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης είναι ζωτικής σημασίας για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου του προγράμματος εθελοντισμού P2P. Ενδυναμώνουν τα άτομα, ενισχύουν τον ιστό της κοινότητας και βοηθούν το Πρόγραμμα SOOS να παραμείνει εστιασμένο, αποτελεσματικό και ανθεκτικό στο χρόνο.

Η εφαρμογή ισχυρών διαδικασιών αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης στο πλαίσιο του εθελοντισμού Peer-to-Peer (P2P) αποφέρει ευρέα οφέλη που ενισχύουν τις ατομικές εμπειρίες των εθελοντών, προωθούν ισχυρότερους δεσμούς στην κοινότητα και αυξάνουν τη συνολική αποτελεσματικότητα του Προγράμματος SOOS:

Οφέλη για τους εθελοντές/ριες

- **Ανάπτυξη δεξιοτήτων και εξέλιξη**: Η ανατροφοδότηση από τις αξιολογήσεις επιτρέπει στους εθελοντές/ριες να αναστοχαστούν σχετικά με τη συμβολή τους, να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να βελτιώσουν τις πρακτικές τους, με αποτέλεσμα την προσωπική και επαγγελματική τους εξέλιξη.
- **Αυξημένη κινητοποίηση και διατήρηση**: Οι εθελοντές/ριες που βλέπουν τον απτό αντίκτυπο της εργασίας τους —και την ανταπόκριση του προγράμματος στην ανατροφοδότηση— είναι πιο πιθανό να παραμείνουν αφοσιωμένοι και δεσμευμένοι.
- **Ενισχυμένη αίσθηση ιδιοκτησίας και πρωτοβουλίας**: Η συνεχής βελτίωση προάγει μια κουλτούρα συμμετοχής, ενδυναμώνοντας τους εθελοντές/ριες να διαμορφώνουν την κατεύθυνση των έργων τους και να αισθάνονται μια βαθύτερη σύνδεση με την αποστολή

Ενίσχυση της συμμετοχής της κοινότητας

- **Βελτιωμένη ανταπόκριση στις τοπικές ανάγκες**: Η αξιολόγηση των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων διασφαλίζει ότι τα έργα ευθυγραμμίζονται με τις εξελισσόμενες ανάγκες της κοινότητας, γεγονός που ενισχύει τη συνάφεια και την εμπιστοσύνη.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς**: Όταν ενθαρρύνεται η συνεχής ανατροφοδότηση, περισσότερες φωνές —συμπεριλαμβανομένων εκείνων των περιθωριοποιημένων ομάδων— συμπεριλαμβάνονται στη λήψη αποφάσεων, εμβαθύνοντας τη συμμετοχή της κοινότητας.
- **Ενισχυμένες σχέσεις**: Οι διαφανείς πρακτικές αξιολόγησης δημιουργούν ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ εθελοντών, τοπικών ενδιαφερόμενων μερών και δικαιούχων, ενισχύοντας την κοινή δέσμευση για κοινωνική αλλαγή.

Βελτίωση των αποτελεσμάτων του προγράμματος SOOS

- **Λήψη αποφάσεων βάσει δεδομένων**: Η αξιολόγηση παράγει πολύτιμες πληροφορίες που συμβάλλουν στη στρατηγική προσαρμογή, αυξάνοντας τη συνολική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του προγράμματος SOOS.
- **Επεκτασιμότητα και αναπαραγωγιμότητα**: Η μάθηση από τα επιτυχημένα (και τα μη επιτυχημένα) μέτρα επιτρέπει την ανάπτυξη επεκτάσιμων μοντέλων που μπορούν να εφαρμοστούν σε άλλες κοινότητες ή πρωτοβουλίες.
- **Βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα**: Η συνεχής βελτίωση διασφαλίζει ότι το πρόγραμμα είναι προσαρμόσιμο, βιώσιμο και ικανό να εξελίσσεται σε ανταπόκριση σε εξωτερικές προκλήσεις και ευκαιρίες, διασφαλίζοντας μακροπρόθεσμο αντίκτυπο.

Τρέχουσες τάσεις και έρευνα

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Πρόσφατες μελέτες έχουν υπογραμμίσει τη σημασία των αξιόπιστων μεθόδων αξιολόγησης και των στρατηγικών συνεχούς βελτίωσης στις πρωτοβουλίες που βασίζονται στον εθελοντισμό. Τα βασικά ευρήματα αυτής της έρευνας περιλαμβάνουν:

Τάσεις

- **Ολοκληρωμένα πλαίσια αξιολόγησης:** Ο Culp (1999) εισήγαγε ένα μοντέλο τεσσάρων σταδίων για την αξιολόγηση προγραμμάτων εθελοντισμού που περιλαμβάνει εισροές, εκροές, αποτελέσματα και επιπτώσεις. Το πλαίσιο αυτό

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

τονίζει τη σημασία της αξιολόγησης των επενδυμένων πόρων, των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν, των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν και των ευρύτερων επιπτώσεων στην κοινότητα:

https://www.researchgate.net/publication/234734439_Evaluating_the_Impact_of_Volunteer_Programs

- **Ενσωμάτωση μεθοδολογιών αξιολόγησης:** Οι Utterback και Heyman (1984) εξέτασαν διάφορες μεθοδολογίες αξιολόγησης — σύγκριση μοντέλων προγραμμάτων, ανάλυση κόστους-οφέλους και ποιοτική αξιολόγηση προγραμμάτων. Υποστηρίζουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που ενσωματώνει και τις τρεις μεθόδους για την αποτελεσματική αξιολόγηση των προγραμμάτων εθελοντισμού, τονίζοντας την ανάγκη για ποικίλες στρατηγικές αξιολόγησης προκειμένου να αποτυπωθεί η πολυδιάστατη φύση των εθελοντικών πρωτοβουλιών: https://eric.ed.gov/?id=EJ310848&
- **Μέτρηση του αντίκτυπου με επίκεντρο τους ενδιαφερόμενους:** Οι Handy και Srinivasan (2004) πρότειναν μια προσέγγιση με επίκεντρο τους ενδιαφερόμενους για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των εθελοντικών υπηρεσιών. Μέσω της συλλογής αξιολογήσεων από διευθυντές, προσωπικό και εθελοντές/ριες, η μέθοδος αυτή παρέχει μια ολιστική κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι εθελοντικές προσπάθειες βελτιώνουν την ποιότητα των υπηρεσιών, τονίζοντας την αξία των διαφορετικών προοπτικών στις διαδικασίες αξιολόγησης:
https://www.researchgate.net/publication/288217433_Evaluating_the_Volunteer_Program_Contexts_and_Models?
- **Μοντέλο αξιολόγησης CIPP**: Αναπτύχθηκε από τον Stufflebeam και τους συνεργάτες του στη δεκαετία του 1960, το μοντέλο **CIPP** (Context, Input, Process, Product) προσφέρει μια προσέγγιση της αξιολόγησης προγραμμάτων με έμφαση στη λήψη αποφάσεων. Παρέχει συστηματικά πληροφορίες για τη διαχείριση και τη λειτουργία των προγραμμάτων, καθοδηγώντας τους αξιολογητές στην

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

εκτίμηση των αναγκών, των διαδικασιών υλοποίησης και των αποτελεσμάτων, διευκολύνοντας έτσι τη συνεχή βελτίωση: https://en.wikipedia.org/wiki/CIPP_evaluation_model?

Συνολικά, αυτές οι μελέτες υπογραμμίζουν ότι η εφαρμογή δομημένων μεθόδων αξιολόγησης και η υιοθέτηση στρατηγικών συνεχούς βελτίωσης είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας των προγραμμάτων που βασίζονται στον εθελον

Προκλήσεις και παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη

Πιθανές προκλήσεις

Οι διαδικασίες αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης παρουσιάζουν ορισμένες προκλήσεις:

- **Περιορισμένοι πόροι:** Τα προγράμματα εθελοντισμού λειτουργούν με περιορισμένους προϋπολογισμούς, γεγονός που καθιστά ζωτικής σημασίας τη δημιουργία οικονομικά αποδοτικών πόρων αξιολόγησης και βελτίωσης. Οι περιορισμένοι πόροι — οικονομικοί, ανθρώπινοι ή τεχνολογικοί — μπορούν να εμποδίσουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα της αξιολόγησης και της βελτίωσης των προγραμμάτων εθελοντισμού Peer-to-Peer (P2P):
    - **Περιορισμένη ικανότητα αξιολόγησης:** Η έλλειψη χρηματοδότησης ή προσωπικού μπορεί να εμποδίσει το πρόγραμμα να πραγματοποιήσει διεξοδικές αξιολογήσεις, ανάλυση δεδομένων ή δραστηριότητες παρακολούθησης που είναι απαραίτητες για τη συνεχή βελτίωση.
    - **Ανεπαρκή εργαλεία και τεχνολογία:** Χωρίς τα κατάλληλα εργαλεία (όπως λογισμικό για τη διεξαγωγή ερευνών ή πλατφόρμες διαχείρισης δεδομένων), η συλλογή και ανάλυση των σχολίων γίνεται δυσκίνητη, μειώνοντας την ακρίβεια και την επικαιρότητα των πληροφοριών.
    - **Υπερβολικό φόρτο εργασίας για το προσωπικό και τους εθελοντές/ριες:** Όταν οι πόροι είναι περιορισμένοι, το προσωπικό και οι

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

εθελοντές/ριες μπορεί να είναι υπερβολικά επιβαρυμένοι, δίνοντας προτεραιότητα στις καθημερινές λειτουργίες έναντι των πρακτικών αναστοχασμού, όπως η αξιολόγηση και ο σχεδιασμός.

- **Ελάχιστες ευκαιρίες κατάρτισης:** Οι περιορισμοί στον προϋπολογισμό μπορούν να περιορίσουν την κατάρτιση σε μεθόδους αξιολόγησης ή στρατηγικές συνεχούς βελτίωσης, μειώνοντας τη συνολική ικανότητα αποτελεσματικής εξέλιξης του προγράμματος.
- **Καθυστέρηση στην εφαρμογή βελτιώσεων:** Ακόμη και όταν εντοπίζονται περιοχές που χρήζουν βελτίωσης, οι περιορισμένοι πόροι μπορεί να επιβραδύνουν ή να εμποδίσουν τις αλλαγές, υπονομεύοντας το κίνητρο των εθελοντών και τη δυναμική του προγράμματος

- **Διατήρηση εθελοντών:** Η διατήρηση των εθελοντών διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη βιωσιμότητα και την επιτυχία των προγραμμάτων εθελοντισμού Peer-to-Peer (P2P). Η υψηλή εναλλαγή ή η χαμηλή διατήρηση μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τη διαδικασία αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης με διάφορους τρόπους:
  - **Ασυνεπής συμμετοχή**: Όταν οι εθελοντές/ριες αποχωρούν συχνά, είναι δύσκολο να παρακολουθείται η μακροπρόθεσμη πρόοδος, η συμμετοχή ή τα αποτελέσματα, γεγονός που δυσχεραίνει την ακριβή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος.
  - **Απώλεια θεσμικής γνώσης**: Οι εθελοντές/ριες που αποχωρούν παίρνουν μαζί τους πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση του προγράμματος, μειώνοντας τις ευκαιρίες μάθησης και προσαρμογής.
  - **Αυξημένες απαιτήσεις κατάρτισης**: Η συνεχής ένταξη νέων εθελοντών αποσπά χρόνο και πόρους από τις δραστηριότητες αξιολόγησης και ανάπτυξης.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Μεροληπτική ανατροφοδότηση**: Εάν οι αξιολογήσεις καταγράφουν μόνο τις απόψεις εθελοντών που συμμετέχουν για μικρό χρονικό διάστημα ή δεν είναι αφοσιωμένοι, τα δεδομένα ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζουν τον βαθύτερο αντίκτυπο ή τις προκλήσεις που αντιμετωπίζονται με την πάροδο του χρό
- **Αδύναμα δίκτυα ομοτίμων:** Η υψηλή εναλλαγή διαταράσσει το αίσθημα της κοινότητας και της υποστήριξης που είναι απαραίτητο για τα μοντέλα P2P, καθιστώντας πιο δύσκολη τη διατήρηση της συνεπούς συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων.

- **Περιορισμοί στη συλλογή δεδομένων:** Οι περιορισμοί στη συλλογή δεδομένων μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την αξιολόγηση και τη συνεχή βελτίωση των προγραμμάτων εθελοντισμού Peer-to-Peer (P2P) με διάφορους τρόπους:
  - Ατελή ή ανακριβή δεδομένα: Οι εθελοντές/ριες ενδέχεται να μην καταγράφουν με συνέπεια τις δραστηριότητές τους ή τα αποτελέσματα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν κενά στο σύνολο των δεδομένων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια ασαφή εικόνα της αποτελεσματικότητας του προγράμματος ή των τομέων που χρειάζονται βελτίωση.
  - Περιορισμένη συμμετοχή: Δεν είναι όλοι οι εθελοντές/ριες πρόθυμοι ή σε θέση να συμμετάσχουν σε έρευνες, συνεντεύξεις ή συνεδρίες ανατροφοδότησης, γεγονός που μπορεί να στρεβλώσει τα αποτελέσματα και να μειώσει την αντιπροσωπευτικότητα των δεδομένων.
  - Περιορισμένοι πόροι: Τα μικρά ή υποχρηματοδοτούμενα προγράμματα ενδέχεται να μην διαθέτουν τα εργαλεία, το προσωπικό ή το χρόνο για τη συλλογή, τη διαχείριση και την ανάλυση ολοκληρωμένων δεδομένων.
  - Μεροληψία και υποκειμενικότητα: Τα δεδομένα που παρέχονται από τους ίδιους τους εθελοντές/ριες μπορεί να επηρεάζονται από προσωπικές

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

προκαταλήψεις, οδηγώντας ενδεχομένως σε υπερβολικά θετικές ή αρνητικές αξιολογήσεις.

- Θέματα απορρήτου και δεοντολογίας: Η συλλογή ευαίσθητων δεδομένων χωρίς τα κατάλληλα μέτρα προστασίας μπορεί να οδηγήσει σε δεοντολογικά ζητήματα και να μειώσει την εμπιστοσύνη μεταξύ των εθελοντών, επηρεάζοντας την ειλικρίνεια και την αμεροληψία των σχολ

Σκέψεις

Για να ξεπεραστούν αυτοί οι περιορισμοί, ορισμένες πρακτικές θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αντιμετώπισή τους:

- **Περιορισμένοι πόροι:** Για τη διαχείριση των περιορισμένων πόρων, **αξιοποιήστε εργαλεία χαμηλού κόστους ή ανοιχτού κώδικα** (όπως Google Forms, Trello ή Airtable) για τη συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση των έργων. Εμπλέξτε τους εθελοντές/ριες στη διαδικασία αξιολόγησης δημιουργώντας μια **ομάδα παρακολούθησης υπό την καθοδήγηση ομοτίμων**, η οποία θα ενισχύει τις ικανότητες και θα μειώνει την πίεση στο προσωπικό. Επιπλέον, **συνεργαστείτε με τοπικά πανεπιστήμια ή οργανισμούς** που μπορούν να προσφέρουν δωρεάν υποστήριξη στην αξιολόγηση, φοιτητές για πρακτική άσκηση ή κοινόχρηστους πόρους, ώστε να ενισχύσετε τις προσπάθειες αξιολόγησης και βελτίωσης χωρίς μεγάλες οικονομικές επενδύσεις.
- **Διατήρηση εθελοντών:** Για να βελτιώσετε τη διατήρηση των εθελοντών, καλλιεργήστε ένα **ισχυρό αίσθημα ανήκουσας και σκοπού** μέσω της τακτικής αναγνώρισης, των συστημάτων υποστήριξης από ομοτίμους και των σημαντικών ρόλων. Εφαρμόστε **κύκλους ανατροφοδότησης** όπου οι εθελοντές/ριες βλέπουν πώς η συμβολή τους οδηγεί σε απτές αλλαγές, γεγονός που ενισχύει τη δέσμευσή τους. Επιπλέον, η προσφορά **ευκαιριών προσωπικής ανάπτυξης και ανάπτυξης δεξιοτήτων** μπορεί να παρακινήσει τους εθελοντές/ριες να παραμείνουν ενεργοί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, βελτιώνοντας τόσο την ποιότητα της αξιολόγησης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Περιορισμοί στη συλλογή δεδομένων:** Για να αντιμετωπίσετε αυτές τις προκλήσεις, εφαρμόστε ένα **απλό, ψηφιακό σύστημα συλλογής δεδομένων** (π.χ. έρευνες ή εφαρμογές για κινητά) που είναι εύκολο στη χρήση από τους εθελοντές/ριες σε τακτική βάση. Συνδυάστε το με **εκπαίδευση σχετικά με τη σημασία της ακριβούς αναφοράς,** διασφαλίστε **την ανωνυμία όπου είναι δυνατόν** και προγραμματίστε περιοδικούς ελέγχους για τη συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων. Η ενσωμάτωση μεθόδων μικτής προσέγγισης (π.χ. συνδυασμός ερευνών με ανεπίσημες συνεντεύξεις) μπορεί να ενισχύσει τον πλούτο και την αξιοπιστία της διαδικασίας αξιολόγησης.
- **Οι ηθικές παράμετροι** είναι υψίστης σημασίας και περιλαμβάνουν τη δέσμευση για δικαιοσύνη, διαφάνεια και εμπιστευτικότητα στη διαδικασία αξιολόγησης. Είναι απαραίτητο να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα και η συμβολή των εθελοντών, διασφαλίζοντας ότι η φωνή τους ακούγεται και εκτιμάται.
- **Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών** είναι ζωτικής σημασίας για τη συλλογή ενός ευρέος φάσματος απόψεων, ώστε η διαδικασία αξιολόγησης να μην είναι απλώς ολοκληρωμένη, αλλά να αντανακλά πραγματικά τις πραγματικές ανάγκες της κοινότητας.
- **Για να εξασφαλιστεί η διαρκής συνάφεια και αποτελεσματικότητα,** το πρόγραμμα πρέπει να παραμείνει προσαρμόσιμο, επιδεικνύοντας προληπτική ανταπόκριση στο εξελισσόμενο κοινωνικό και οικονομικό τοπίο. Αυτή η ευελιξία επιτρέπει στο πρόγραμμα να συνεχίσει να έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στην κοινότητα.

Συμπέρασμα

Περίληψη

Για να επιτύχει το πρόγραμμα εθελοντών-ομοτίμων και να παραμείνει σχετικό με την πάροδο του χρόνου, ένας κρίσιμος παράγοντας είναι οι διαδικασίες αξιολόγησης και συνεχούς βελτίωσης.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Η αξιολόγηση επιτρέπει τη συλλογή δεδομένων σχετικά με το βαθμό επίτευξης των στόχων του προγράμματος και το επίπεδο ικανοποίησης των εθελοντών που συμμετέχουν.

Η συνεχής βελτίωση επιτρέπει τη μετατροπή των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης σε προσαρμογές και βελτιώσεις του προγράμματος, της δομής, του περιεχομένου και των δραστηριοτήτων του. Αυτό επιτρέπει στο πρόγραμμα να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στους στόχους του, καθώς η πραγματικότητα του πλαισίου στο οποίο υλοποιείται και της ομάδας που συμμετέχει εξελίσσεται και αλλάζει με την πάροδο του χρόνου.

Τελικές σκέψεις

Τα προγράμματα εθελοντισμού που βασίζονται στη συμμετοχή εθελοντών είναι προγράμματα με συγκεκριμένους στόχους. Ως εκ τούτου, ο οργανισμός πρέπει να διενεργεί συνεχείς αξιολογήσεις και να προβαίνει σε αλλαγές για να εξασφαλίσει την επιτυχία και τη συνάφεια του προγράμματος με την πάροδο του χρόνου. Η ενεργός συμμετοχή των εθελοντών, των νέων που ωφελούνται από το πρόγραμμα και των ειδικών σε όλα τα στάδια της εκτέλεσης του προγράμματος είναι ζωτικής σημασίας και για τις δύο διαδικασίες: την αξιολόγηση και τη συνεχή βελτίωση. Η χρήση οικονομικά αποδοτικών πόρων και εργαλείων και η πραγματοποίηση δραστηριοτήτων που εξοικονομούν χρόνο και σέβονται τον χρόνο που αφιερώνουν οι εθελοντές/ριες στη συμμετοχή τους είναι ζωτικής σημασίας για την εμπλοκή τους στην

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Συμμετοχή της κοινότητας και συνεργασίες από το CARDET

Εισαγωγή

Η συμμετοχή της κοινότητας και οι συνεργασίες είναι απαραίτητες όταν αναφερόμαστε στον εθελοντισμό. Για να εργαστούν αποτελεσματικά σε θέματα όπως η ενδοοικογενειακή βία (ΕΟΒ), οι εθελοντές/ριες πρέπει να περιβάλλουν τον εαυτό τους με ένα ισχυρό δίκτυο και να συνεργάζονται με ένα ευρύ φάσμα τοπικών φορέων. Το παρόν κεφάλαιο περιγράφει το θεωρητικό πλαίσιο, τις τρέχουσες μελέτες σχετικά με τη σημασία της συμμετοχής της κοινότητας στις εθελοντικές πρωτοβουλίες και τις προκλήσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι εθελοντές/ριες, αλλά και προτάσεις για τον τρόπο δημιουργίας ενός ανθεκτικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τους εθελοντές/ριες.

Στόχοι

- Επισήμανση της σημασίας της συμμετοχής της κοινότητας και των συνεργασιών σε προγράμματα εθελοντισμού.
- Προσδιορισμός των βασικών ενδιαφερόμενων μερών και διερεύνηση στρατηγικών για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των νέων εθελοντών και των ενδιαφερόμενων μερών.

Θεωρητικό υπόβαθρο

Πώς μπορεί η συμμετοχή της κοινότητας και οι συνεργασίες να υποστηρίξουν τις εθελοντικές πρωτοβουλίες; Πώς μπορούν να βοηθηθούν οι εθελοντές/ριες μέσω αυτής της πτυχής, ενώ παράλληλα προσφέρουν στην κοινότητα;

Υπάρχουν διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για την απάντηση των παραπάνω ερωτήσεων, αλλά και μελέτες που παρουσιάζουν τη σημασία της συμμετοχής και των συνεργασιών. Η Συμμετοχική Δράση Έρευνας (Israel, B. A., et al., 2012) υποστηρίζει τη συνεργασία με την κοινότητα αντί της απλής δράσης για την κοινότητα. Αυτό περιλαμβάνει την ενεργό συμμετοχή των νέων, τη διασφάλιση της συμμετοχής τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και την ενδυνάμωσή τους ώστε να συμβάλλουν στην

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

ανάπτυξη και τη βελτίωση του εθελοντικού προγράμματος. Η συμμετοχή και η επικύρωση των ατόμων έχει αποδειχθεί ότι αυξάνει τη συμμετοχή και την υποστήριξη των κοινοτικών πρωτοβουλιών.

Μια άλλη μεθοδολογία, η Ανάπτυξη της Κοινότητας με βάση τα Πλεονεκτήματα (ABCD), (Kretzmann, J., et al., 1993) δίνει έμφαση στον εντοπισμό και τη χρήση των πλεονεκτημάτων και των πόρων μιας κοινότητας. Η ABCD προάγει το αίσθημα της κοινοτικής ευθύνης, ιδίως στην αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η ενδοοικογενειακή βία, και ενθαρρύνει τις συνεργατικές προσπάθειες για την ανάπτυξη αποτελεσματικών λύσεων. Ως αποτέλεσμα, δίνεται έμφαση στην υποστήριξη των νέων και στην προώθηση του εθελοντισμού.

Σημασία του θέματος

Γιατί είναι σημαντικό να δημιουργηθούν συνεργασίες στο πλαίσιο του εθελοντισμού; Ποιος είναι ο αντίκτυπος στους εθελοντές/ριες;

Η συμμετοχή της κοινότητας και οι συνεργασίες είναι βασικά στοιχεία του εθελοντισμού, ιδίως όταν αντιμετωπίζονται ευαίσθητα ζητήματα όπως η ενδοοικογενειακή βία (DV). Χάρη στη συνεργασία, οι εθελοντές/ριες διαθέτουν ένα ισχυρό σύστημα υποστήριξης που βασίζεται σε ένα ισχυρό δίκτυο πόρων, υπηρεσιών, ψυχολογικής συμβουλευτικής και νομικής συνδρομής. Επιπλέον, παρέχει βιωσιμότητα και σταθερότητα στις εθελοντικές δράσεις, ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η ηγεσία, η υπεράσπιση και η κοινωνική συμμετοχή. Τέλος, η συμμετοχή της κοινότητας στοχεύει στην κατανομή της ευθύνης και συμβάλλει στη μείωση του στιγματισμού.

Ο αντίκτυπος της συμμετοχής της κοινότητας και της συνεργασίας για τους εθελοντές/ριες είναι το όφελος από την εκπαίδευση και την καθοδήγηση από επαγγελματίες, που τους εξοπλίζει με τα εργαλεία για να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τους συνομηλίκους τους, να συνεργαστούν με οργανισμούς-εταίρους με εμπειρία, να έχουν ευκαιρίες σταδιοδρομίας και πρόσβαση σε ένα δίκτυο. Επίσης, ένα σύστημα υποστήριξης μπορεί να συμβάλει στη μείωση της εξουθένωσης των εθελοντών ( ) και στην προώθηση της ευημερίας τους. Από την άλλη πλευρά, ο αντίκτυπος της

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

συνεργασίας στην κοινότητα είναι η αύξηση της ευαισθητοποίησης και της εκπαίδευσης και η ανταλλαγή γνώσεων με νέα άτομα σε διάφορα θέματα που μπορούν είτε να τα υποστηρίξουν είτε να τα προστατεύσουν, όπως η ενδοοικογενειακή βία.

Τρέχουσες τάσεις και έρευνα

Οι τρέχουσες τάσεις και η έρευνα έδειξαν τη σημασία της συμμετοχής της κοινότητας και της συνεργασίας. Στο άρθρο *«Η αιτιώδης σχέση μεταξύ εθελοντισμού και κοινωνικής συνοχής: Μια μεγάλης κλίμακας ανάλυση δευτερογενών διαχρονικών δεδομένων»* (Davies, B., Abrams, D., Horsham, Z. *et al.*, 2024) αναφέρεται η θετική σχέση μεταξύ εθελοντισμού και κοινωνικής συνοχής. Τα περιορισμένα δεδομένα δεν μπορούν να καθορίσουν εάν η κοινωνική συνοχή προκαλεί τον εθελοντισμό ή εάν ο εθελοντισμός προκαλεί την κοινωνική συνοχή, ωστόσο υπάρχουν μελέτες που δείχνουν ότι τα ισχυρά κοινωνικά δίκτυα ή το αίσθημα σύνδεσης και ανήκειν στην κοινότητα ενθαρρύνουν πολλούς ανθρώπους να ασχοληθούν με τον εθελοντισμό. Επιπλέον, ορισμένα στοιχεία δείχνουν ότι ο εθελοντισμός κάνει τους ανθρώπους να αισθάνονται πιο συνδεδεμένοι με την κοινότητά τους και τους δίνει την ευκαιρία να συνδεθούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν ένα δίκτυο.

Το 2023, ο μη κερδοσκοπικός εθελοντισμός στις Ηνωμένες Πολιτείες αυξήθηκε σε 28,3%, με τη συμμετοχή 75,8 εκατομμυρίων ανθρώπων, μετά από μια μείωση κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Ο υψηλότερος αριθμός εθελοντών υπογραμμίζει την ανθεκτικότητα της συμμετοχής της κοινότητας και τη σημασία της για τη διατήρηση των συστημάτων κοινωνικής υποστήριξης (Beaty, 2024). Μια άλλη μελέτη (Gagnon et al., 2021) σε ημιαστική περιοχή του Κεμπέκ εξέτασε τον εθελοντισμό που υποστηρίζεται από εργοδότες σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η υποστήριξη των ΜΜΕ στον εθελοντισμό αποτελεί μέρος μιας προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς για την εμπλοκή της κοινότητας, προωθώντας την αλληλεξάρτηση μεταξύ των επιχειρήσεων και των τοπικών μη κερδοσκοπικών οργανώσεων.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Προκλήσεις και σκέψεις

Προκλήσεις

Μερικές από τις προκλήσεις της συμμετοχής της κοινότητας και των συνεργασιών σε προγράμματα εθελοντισμού μπορεί να είναι:

- **Ευαισθησία του θέματος:** Η ευαισθησία του θέματος μπορεί να στιγματίζεται σε πολλές κουλτούρες ή κοινότητες και το συναισθηματικό εμπόδιο πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνο για την ομάδα-στόχο, αλλά και για τους εθελοντές/ριες που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αντίδραση ή αντίσταση κατά την ευαισθητοποίηση ή την υποστήριξη των επιζώντων.
- **Έλλειψη γνώσεων, κατάρτισης και χρηματοδότησης:** Η έλλειψη πληροφοριών ή κατάρτισης σε διάφορα θέματα τόσο για τους εθελοντές/ριες όσο και για τις κοινότητες μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ομάδα-στόχο. Επιπλέον, η περιορισμένη χρηματοδότηση μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα με το προσωπικό και τους τρόπους υποστήριξης του εθελοντικού προγράμματος (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 2013).
- **Ασφάλεια και ευημερία των εθελοντών:** Η ασφάλεια και η ευημερία των εθελοντών είναι ουσιαστικής σημασίας και μπορεί να επηρεαστεί είτε από τραυματικές ιστορίες είτε από την έκθεση σε καταστάσεις που επηρεάζουν την ψυχική τους υγεία (επαγγελματική εξουθένωση, δευτερογενές τραύμα κ.λπ.) ή την προσωπική τους ασφάλεια (Caringi, J. C., et al., 2013).
- **Εμπόδια συντονισμού και επικοινωνίας:** Τα γλωσσικά εμπόδια, οι διαφορετικές προτεραιότητες και οι πολιτισμικές διαφορές μπορούν να επηρεάσουν τη συνεργασία των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών και των εθελοντών (Kania, J., et al., 2011).
- **Προστασία δεδομένων και συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ:** Η προστασία των προσωπικών δεδομένων κατά την εργασία με επιζώντες ή νέους δεν είναι μόνο απαραίτητη, αλλά απαιτεί αυστηρή τήρηση των νόμων περί προστασίας δεδομένων, όπως ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ). Σε

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

ορισμένες περιπτώσεις, η μη συμμετοχή νέων στο πρόγραμμα εθελοντισμού οφείλεται σε ανησυχίες σχετικά με την εμπιστευτικότητα, την συναισθηματική ετοιμότητα ή την αντιληπτή έλλειψη εμπειρίας, με αποτέλεσμα να αποκλείονται ή να ελαχιστοποιούνται οι φωνές των νέων.

Σκέψεις

Οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη στοχεύουν στον προσδιορισμό και τη συμμετοχή των βασικών ενδιαφερόμενων μερών και των στρατηγικών συνεργασίας

Προσδιορισμός των βασικών ενδιαφερόμενων μερών

Πρώτον, ο προσδιορισμός και η συμμετοχή των βασικών ενδιαφερόμενων μερών είναι ένα ουσιαστικό βήμα για τη συνεργασία. Μερικά από τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να είναι:

- Οργανώσεις νεολαίας και δίκτυα εθελοντών,
- Τοπικά σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα,
- Υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας,
- Υπηρεσίες επιβολής του νόμου και προστασίας των παιδιών,
- Τοπική αυτοδιοίκηση και δημοτικά συμβούλια,
- Δίκτυα επιζώντων και ομάδες υπεράσπισης θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας,
- ΜΚΟ και ΟΚΟ.

Στρατηγικές συνεργασίας

Το Κέντρο για την Καινοτομία στα Δικαστήρια (2021) παρέχει ορισμένες στρατηγικές για την ανάπτυξη και τη διατήρηση ισχυρών συνεργασιών.

- **Τακτικές διαβουλεύσεις και συν-σχεδιασμός:** Οι τακτικές συναντήσεις με τους εθελοντές/ριες και τους εταίρους μπορούν να τους δώσουν την ευκαιρία να ακουστούν και να συν-σχεδιάσουν από κοινού οποιεσδήποτε δραστηριότητες ή την υλοποίησή τους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Μνημόνιο Συνεργασίας (MoU):** Για μακροπρόθεσμη συνεργασία, αλλά και για να αποσαφηνιστούν οι ευθύνες και οι ρόλοι κάθε μέρους, είναι σημαντικό να προσδιοριστούν οι ευθύνες και να προχωρήσει η υπογραφή ενός μνημονίου συνεργασίας ή οποιουδήποτε άλλου είδους συμφωνίας.
- **Κοινοτικά φόρουμ και στρογγυλές τράπεζες:** Ο ανοιχτός διάλογος μπορεί να προσφέρει στους οργανισμούς και τα ιδρύματα την ευκαιρία να ακούσουν από πρώτο χέρι τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ομάδα-στόχος.
- **Εργαστήρια ανάπτυξης ικανοτήτων:** Τα εργαστήρια για τη βελτίωση των γνώσεων των οργανώσεων ή των εθελοντών σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία είναι σημαντικά και διατηρούν τους εθελοντές/ριες και το προσωπικό ενήμερους για τις νέες τάσεις κ.λπ. Επιπλέον, δίνοντας την ευκαιρία στους εθελοντές/ριες να μοιραστούν τις γνώσεις ή την εμπειρογνωμοσύνη τους, η οργάνωση μπορεί να αναπτύξει περισσότερες δεξιότητες.
- **Ανατροφοδότηση:** Με τη δημιουργία τρόπων ή εργαλείων για την ανταλλαγή ανατροφοδότησης από τα άτομα, οι οργανώσεις κ.λπ. μπορούν να βελτιωθούν και να δώσουν την ευκαιρία στους ανθρώπους να μοιραστούν τυχόν περιστατικά ή τρόπους προσαρμογής στις νέες ανάγκες.

Συμπέρασμα

Η συμμετοχή της κοινότητας και οι συνεργασίες είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία των εθελοντικών προγραμμάτων που αντιμετωπίζουν την ενδοοικογενειακή βία, ιδίως μεταξύ των νέων. Μέσω της συνεργασίας με ένα ευρύ δίκτυο ενδιαφερόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ, σχολείων και τοπικών αρχών, οι εθελοντές/ριες υποστηρίζονται καλύτερα και είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο.

Με τη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ εθελοντών και ενδιαφερόμενων μερών, οι στρατηγικές εξασφαλίζουν την προστασία και την ενδυνάμωση των εθελοντών, ενώ οι

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

συνεργασίες εγγυώνται μακροπρόθεσμες εθελοντικές προσπάθειες με νέους που είναι έτοιμοι να προσφέρουν στην κοινότητα.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Τελική σημείωση

Το πρόγραμμα εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων «SOns Of Silence» είναι κάτι περισσότερο από ένα σύνολο επιχειρησιακών κατευθυντήριων γραμμών, είναι ένα πλαίσιο για μετασχηματιστική συμμετοχή της κοινότητας. Βασισμένο στις αρχές του αμοιβαίου σεβασμού, της κοινής ηγεσίας και της κοινωνικής ευθύνης, αυτό το μοντέλο επαναπροσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να φανταστεί και να υλοποιηθεί ο εθελοντισμός σε διάφορα πλαίσια στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

Δίνοντας εμπιστοσύνη στα άτομα, ιδίως στους/τις νέους/ες, και επιτρέποντάς τους να γίνουν τόσο μαθητές όσο και ηγέτες, η προσέγγιση P2P δημιουργεί χώρο για αυθεντική συμμετοχή. Αναγνωρίζει ότι η βιωμένη εμπειρία είναι μια ισχυρή μορφή γνώσης και ότι οι κοινότητες ευημερούν όταν οι άνθρωποι αισθάνονται ότι τους βλέπουν, τους ακούν και τους ενδυναμώνουν να δράσουν.

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί με γνώμονα την ευελιξία και την προσαρμοστικότητα. Μπορεί να υιοθετηθεί από σχολεία, δήμους, ΜΚΟ, οργανώσεις νεολαίας ή άτυπα γκρουπ και να προσαρμοστεί σε διαφορετικά πολιτισμικά, κοινωνικά ή θεματικά πλαίσια. Είτε εργάζεστε στον τομέα της πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας, της κλιματικής δικαιοσύνης, της ένταξης των νέων, της ψηφιακής ασφάλειας ή της ψυχικής υγείας, τα εργαλεία που παρέχονται εδώ μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη σχετικών, ελκυστικών και αποτελεσματικών εθελοντικών πρωτοβουλιών.

Τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα, με έμφαση στην ενδοοικογενειακή βία και τον αντίκτυπό της στα παιδιά και τους/τις νέους/ες, καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο το μοντέλο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί σε εξαιρετικά ευαίσθητα και επείγοντα ζητήματα. Προσφέρουν πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο οι εθελοντές/ριες ομότιμοι μπορούν να υποστηρίξουν τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης, πρόληψης και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας στις κοινότητές τους. Ωστόσο, τα παραδείγματα αυτά δεν είναι υποχρεωτικά. Αντίθετα, αποσκοπούν να εμπνεύσουν άλλους να προσαρμόσουν το μοντέλο στις δικές τους πραγματικότητες,

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

χρησιμοποιώντας τη δημιουργικότητα, την ενσυναίσθηση και τη βαθιά κατανόηση των τοπικών αναγκών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η επιτυχία ενός προγράμματος εθελοντισμού μεταξύ ομοτίμων δεν εξαρτάται από μεγάλους προϋπολογισμούς ή το μέγεθος των θεσμικών οργάνων. Αυτό που πραγματικά απαιτείται είναι η δέσμευση για ένταξη, συν-δημιουργία και κοινό σκοπό. Όταν οι εθελοντές/ριες δεν αντιμετωπίζονται ως βοηθοί, αλλά ως εταίροι της « » και φορείς αλλαγής, το αποτέλεσμα είναι μια ισχυρότερη, πιο συνδεδεμένη και πιο ευαίσθητη κοινότητα.

Καθώς οι κοινωνικές προκλήσεις γίνονται όλο και πιο περίπλοκες, οι προσεγγίσεις που βασίζονται στην αλληλοβοήθεια προσφέρουν μια ισχυρή απάντηση που βασίζεται στην αλληλεγγύη, την ενδυνάμωση και τη δράση. Επενδύοντας στους ανθρώπους και δίνοντάς τους τα εργαλεία για να οργανωθούν, να προβληματιστούν και να ηγηθούν, επενδύουμε σε μια βιώσιμη αλλαγή που καθοδηγείται από την κοιν

Σας προσκαλούμε να χρησιμοποιήσετε, να προσαρμόσετε και να αξιοποιήσετε αυτό το πρόγραμμα στο δικό σας πλαίσιο. Ας γίνει ένα σημείο εκκίνησης, ένα ζωντανό έγγραφο που εξελίσσεται με κάθε νέα εμπειρία και κάθε φωνή που εντάσσεται στο κίνημα.

Μαζί, μπορούμε να δημιουργήσουμε χώρους όπου ο εθελοντισμός θα γίνει καταλύτης για την αξιοπρέπεια, την ενεργό συμμετοχή και την κοινωνική μεταμόρφωση.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Παραρτήματα – Εφαρμοσμένο παράδειγμα: Ευαισθητοποίηση για την ενδοοικογενειακή βία

Για να απεικονιστεί ο τρόπος με τον οποίο το μοντέλο P2P μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη, το παρόν εγχειρίδιο περιλαμβάνει μια σειρά παραρτημάτων που βασίζονται στην εφαρμογή που πραγματοποιήθηκε από τους εταίρους του έργου στο πλαίσιο της πρόληψης και της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία. Αυτά χρησιμεύουν ως πρακτικά, πραγματικά παραδείγματα που μπορούν να προσαρμοστούν από άλλους στα δικά τους θέματα.

Παράρτημα Ι – Δείγμα προγράμματος ευαισθητοποίησης για νέους

Συνεδρίες υπό την καθοδήγηση συνομηλίκων, σχεδιασμένες για να βοηθήσουν τους εφήβους να κατανοήσουν τα σημάδια, τη δυναμική και τις επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας και να καλλιεργήσουν σχέσεις σεβασμού και μη βίας.

Συνεδρία ευαισθητοποίησης για νεαρά άτομα (ηλικίας 16-24 ετών)

Τίτλος: *«Ας μιλήσουμε για αυτό: Αναγνώριση και δράση κατά της ενδοοικογενειακής βίας»*

Ομάδα στόχος: Νέοι/ες/ες ηλικίας 16-24 ετών

Διάρκεια: Περίπου 2 ώρες

Στόχοι

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με το τι είναι η ενδοοικογενειακή βία και πώς επηρεάζει τους/τις νέους/ες.
- Ενδυνάμωση των νέων ώστε να αναγνωρίζουν τα σημάδια κακοποίησης και έκθεσης.
- Να εξοπλίσει τους/τις νέους/ες με πρακτικά εργαλεία για να αντιδρούν με ασφάλεια και να ζητούν βοήθεια.

Δομή και δραστηριότητες:

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

1. Καλωσόρισμα και δραστηριότητα για το σπάσιμο του πάγου – «Πώς νιώθεις όταν αισθάνεσαι ασφαλής;» (15 λεπτά)

- Καλωσορίζουμε τους συμμετέχοντες/ουσες και τους παρουσιάζουμε τους στόχους της συνεδρίας.
- Δραστηριότητα για το σπάσιμο του πάγου: Κάθε άτομο γράφει μια λέξη ή ζωγραφίζει ένα σύμβολο σε ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι που αντιπροσωπεύει την «ασφάλεια» για εκείνο και/ή χρησιμοποιεί εργαλεία όπως π.χ. Miro, Mentimeter, Kahoot και άλλα.
- Τα σημειώματα τοποθετούνται σε έναν τοίχο ή σε ένα flipchart και συζητούνται εν συντομία για να αναστοχαστούν οι συμμετέχοντες/ουσες σχετικά με την ποικιλομορφία του τι σημαίνει «να αισθάνεσαι ασφαλής» και/ή εκτυπώνονται από τα προγράμματα.

2. Μίνι εργαστήριο – «Κατανόηση της ενδοοικογενειακής βίας» (20 λεπτά)

- Διαδραστική παρουσίαση με συντονιστή/ρια (εδώ) χρησιμοποιώντας οπτικό υλικό φιλικό και φιλική γλώσσα προς τους/τις νέους/ες.
- Θέματα που καλύπτονται:
    - Τι είναι η ενδοοικογενειακή βία; (με παραδείγματα)
    - Είδη κακοποίησης: σωματική, συναισθηματική, ψυχολογική, οικονομική, ψηφιακή
    - Βασικά στατιστικά στοιχεία (σύντομα και κατανοητά)
    - Ο αντίκτυπος της ενδοοικογενειακής βίας στην ψυχική υγεία, τις σχέσεις και την αυτοεκτίμηση

3. Σενάρια εμπνευσμένα από την πραγματική ζωή – Ομαδική δραστηριότητα (45 λεπτά)

- Οι συμμετέχοντες/ουσες χωρίζονται σε 3-4 μικρές ομάδες.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Κάθε ομάδα λαμβάνει ένα τυπωμένο σενάριο (εδώ) βασισμένο σε ρεαλιστικές καταστάσεις που αφορούν τους/τις νέους/ες:
    - **Σενάριο 1: Το σιωπηλό τηλέφωνο:** Ο Τόμ, 17 ετών, έχει κλειστεί στον εαυτό του. Ελέγχει συνεχώς το τηλέφωνό του και φαίνεται ανήσυχος όταν χτυπάει. Οι φίλοι του έχουν παρατηρήσει ότι δεν του επιτρέπεται πλέον να βγαίνει εκτός αν δείξει στην κοπέλα του πού βρίσκεται.
    - **Σενάριο 2: Θυμωμένη σιωπή στο σπίτι**: Ο Λίαμ, 16 ετών, ζει με τη μητέρα του και τον σύντροφό της. Συχνά υπάρχουν καυγάδες, φωνές και χτυπήματα πορτών. Ο Λίαμ αποφεύγει να καλεί φίλους στο σπίτι και προσπαθεί να αποσπάσει την προσοχή της μικρότερης αδελφής του όταν η κατάσταση οξύνεται.
    - **Σενάριο 3: Έλεγχος στο διαδίκτυο**: Η Σάρα, 18 ετών, έχει μια νέα σχέση. Ο σύντροφός της απαιτεί πρόσβαση στους κωδικούς πρόσβασης των κοινωνικών δικτύων της και επιμένει να εγκρίνει τις αναρτήσεις της. Αν αρνείται, την κατηγορεί ότι κρύβει πράγματα.
    - **Σενάριο 4: Πίεση να σιωπήσει**: Η Λέιλα, 19 ετών, εμπιστεύτηκε μια φίλη της για τους καβγάδες και την περιστασιακή βία στο σπίτι. Η φίλη της είπε να το αγνοήσει για να μην χειροτερέψουν τα πράγματα. Η Λέιλα αισθάνεται απομονωμένη και δεν ξέρει ποιον να εμπιστευτεί.
- **Οδηγίες**:
    - Συζητήστε: Τι συμβαίνει; Πώς αισθάνεται το άτομο;
    - Προσδιορίστε τα προειδοποιητικά σημάδια και τις πιθανές αντιδράσεις.
    - Μοιραστείτε τις απόψεις σας με όλη την ομάδα, με ενθάρρυνση και ενσυναίσθηση.

4. Παιχνίδι ρόλων – «Ασφαλείς παρεμβάσεις» (20 λεπτά)

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Δύο ή τρία ζευγάρια εθελοντών αναπαριστούν παραδείγματα για το πώς ένας νέος μπορεί να υποστηρίξει έναν φίλο:
    - **Σενάριο Α:** Ένας φίλος ανοίγεται και μιλάει για κάτι που τον ανησυχεί στο σπίτι.
    - **Σενάριο Β:** Ένας φίλος ελέγχεται στη σχέση του.
- Κάθε ζευγάρι αναπαριστά τη δική του εκδοχή και στη συνέχεια η ομάδα δίνει την άποψή της.
- Ο συντονιστής συνοψίζει τα βασικά πράγματα που πρέπει και δεν πρέπει να γίνονται:
    - Ακούστε χωρίς να κρίνετε
    - Εκφράστε την ανησυχία σας και προσφερθείτε να βοηθήσετε στην εξεύρεση υποστήριξης
    - Μην ασκείτε πίεση και μην αναλαμβάνετε περισσότερα από όσα μπορείτε να χειριστείτε

5. Τοίχος αναστοχασμού και υποστήριξης (15 λεπτά)

- Οι συμμετέχοντες/ουσεςκαλούνται να γράψουν ένα μήνυμα ελπίδας, ενθάρρυνσης ή αλληλεγγύης σε μια κάρτα ή σε αυτοκόλλητο σημείωμα και/ή να χρησιμοποιήσουν εργαλεία όπως π.χ. Miro, Mentimeter, Kahoot και άλλα.
- Οι σημειώσεις αναρτώνται σε έναν «Τοίχο υποστήριξης», εκτυπώνονται από το εργαλείο ή συλλέγονται σε ένα κουτί και εκτίθενται.
- Ο συντονιστής καλεί 2-3 εθελοντές/ριες να μοιραστούν ένα μήνυμα ή μια σκέψη.
- Μοιράστε φυλλάδια με (πρότυπο εδώ):
    - Τοπικές/εθνικές γραμμές βοήθειας
    - Συμβουλές για την υποστήριξη ενός φίλου
    - Πληροφορίες για υπηρεσίες για νέους

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

6. Στιγμή αξιολόγησης (15 λεπτά)

- Οι συμμετέχοντες/ουσες συμπληρώνουν ένα δομημένο έντυπο αξιολόγησης που περιλαμβάνει ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες. Το ερωτηματολόγιο στα ελληνικά βρίσκεται εδώ.
- Οι αξιολογήσεις θα συλλεχθούν και θα συνοψιστούν ανά χώρα και στη συνέχεια θα ενσωματωθούν στην έκθεση υλοποίησης του έργου, προκειμένου να καταδειχθούν η εμβέλεια, η συμμετοχή, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα σχόλια των νέων.

Παράρτημα ΙΙ – Δείγμα προγράμματος ευαισθητοποίησης για γονείς και φροντιστές

Δραστηριότητες και υλικό που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση των γονέων σχετικά με τις συμπεριφορικές επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας στα παιδιά και στην υποστήριξη της ανοιχτής, ενημερωμένης για τα τραύματα επικοινωνίας εντός των οικογενειών.

Συνεδρία ευαισθητοποίησης για οικογένειες, γονείς και φροντιστές

Τίτλος: *«Προστατεύοντας τα παιδιά μας: Κατανοώντας την ενδοοικογενειακή βία και τον αντίκτυπό της»*

Ομάδα στόχος: Γονείς, κηδεμόνες και φροντιστές/ριες παιδιών και νέων

Διάρκεια: Περίπου 2 ώρες

Στόχοι

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με το τι είναι η ενδοοικογενειακή βία και πώς επηρεάζει τα παιδιά και τους εφήβους.
- Να εξοπλίσει τους γονείς και τους φροντιστές ώστε να αναγνωρίζουν τα σημάδια έκθεσης και να παρεμβαίνουν με ασφάλεια.
- Προώθηση της υποστηρικτικής και ανοιχτής επικοινωνίας μέσα στις οικογένειες.
- Παροχή πρόσβασης σε πόρους, καθοδήγηση και διαύλους παραπομπής.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Δομή και δραστηριότητες:

1. Καλωσόρισμα και σπάσιμο του πάγου – «Πώς είναι ένα ασφαλές σπίτι;» (15 λεπτά)

- Καλωσορίζετε τους συμμετέχοντες/ουσες και τους παρουσιάζετε τους στόχους της συνεδρίας.
- Δραστηριότητα για το σπάσιμο του πάγου: Κάθε άτομο γράφει μια λέξη ή μια φράση σε ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι (ή μέσω εργαλείων όπως Miro, Mentimeter, Kahoot κ.λπ.) που περιγράφει τι σημαίνει για αυτό ένα ασφαλές σπίτι.
- Οι απαντήσεις εμφανίζονται και συζητούνται εν συντομία, ώστε να αναγνωριστούν οι διαφορετικές εμπειρίες «ασφάλειας» στο οικογενειακό περιβάλλον.

2. Μίνι εργαστήριο – «Τι είναι η ενδοοικογενειακή βία και πώς επηρεάζει τα παιδιά;» (20 λεπτά)

- Παρουσίαση με συντονιστή (εδώ) χρησιμοποιώντας γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς, προσβάσιμη και οπτικά βοηθήματα.
- **Θέματα που καλύπτονται:**
    - Τι είναι η ενδοοικογενειακή βία; (παραδείγματα από την οικογενειακή δυναμική)
    - Είδη κακοποίησης: σωματική, συναισθηματική, ψυχολογική, σεξουαλική, οικονομική
    - Σημάδια που υποδηλώνουν ότι ένα παιδί μπορεί να έχει υποστεί βία (συναισθηματικά, συμπεριφοράς, ακαδημαϊκά, κοινωνικά)
    - Πώς η βία στο σπίτι επηρεάζει την ανάπτυξη, τις σχέσεις και την ψυχική υγεία των παιδιών
    - Σημασία της υποστηρικτικής αντίδρασης των ενηλίκων

3. Πραγματικές καταστάσεις – Ομαδική συζήτηση (45 λεπτά)

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Οι συμμετέχοντες/ουσες χωρίζονται σε μικρές ομάδες.
- Κάθε ομάδα λαμβάνει ένα έντυπο (εδώ) βασισμένο σε ρεαλιστικές καταστάσεις γονικής μέριμνας:
    - **Σενάριο 1: Έλενα**: Η Έλενα, 14 ετών, ήταν κάποτε χαρούμενη και κοινωνική. Από τότε που χώρισαν οι γονείς της, έχει γίνει κλειστή, ευερέθιστη και αποφεύγει τις σχολικές εκδηλώσεις.
    - **Σενάριο 2: Ντάνιελ**: Ο Ντάνιελ, 10 ετών, μιμείται συχνά επιθετικές φράσεις που ακούει στο σπίτι. Φωνάζει στους συμμαθητές του και κάποτε είπε σε έναν δάσκαλο: «Έτσι κάνει ο μπαμπάς μου όταν η μαμά δεν τον ακούει».
    - **Σενάριο 3: Άνα**: Η Άνα, 17 ετών, είναι υπερπροστατευτική με τον 6χρονο αδερφό της. Παρεμβαίνει συχνά όταν ο πατέρας τους αρχίζει να φωνάζει και προσπαθεί να αποσπάσει την προσοχή του αδερφού της με παιχνίδια ή ακουστικά.
    - **Σενάριο 4**: **Σοφία**: Η Σοφία, 12 ετών, ακούει συχνά καβγάδες μεταξύ των γονιών της. Ο πατέρας της φωνάζει συχνά, χτυπάει πόρτες ή πετάει αντικείμενα. Όταν λέει στη μητέρα της ότι φοβάται, η μητέρα της απαντά: «Δεν είναι τόσο άσχημα, είναι απλώς αγχωμένος». Η Σοφία νιώθει μπερδεμένη και δεν είναι σίγουρη αν αντιδρά υπερβολικά ή αν βρίσκεται πραγματικά σε κίνδυνο.
- **Οδηγίες:**
    - Σκεφτείτε: Ποιες συμπεριφορές ή κινδύνους παρατηρείτε;
    - Πώς μπορεί να αισθάνεται το παιδί;
    - Τι θα μπορούσε να κάνει ένας γονιός, ένας δάσκαλος ή ένας ενήλικας που εμπιστεύεται το παιδί;

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Μοιραστείτε τα συμπεράσματά σας με την ομάδα, με προσοχή και ειλικρίνεια.

4. Ερωτήσεις και απαντήσεις από ειδικούς – Υποστήριξη των παιδιών (30 λεπτά)

- Διαμεσολαβημένη συζήτηση με ερωτήσεις και απαντήσεις με έναν επαγγελματία (π.χ. ψυχολόγο ή οικογενειακό θεραπευτή) ή κάποιον με εμπειρία από την πράξη.
- Οι συμμετέχοντες/ουσεςμπορούν να υποβάλλουν ερωτήσεις ανώνυμα (π.χ. χρησιμοποιώντας αυτοκόλλητα σημειώματα ή ηλεκτρονικές φόρμες).
- Εστιάστε στο πώς να απαντήσετε όταν ένα παιδί ανοίγεται, πώς να δημιουργήσετε ένα ασφαλέστερο οικογενειακό περιβάλλον και πότε/πώς να ζητήσετε βοήθεια.

5. Εργαλεία και πόροι για φροντιστές (15 λεπτά)

- Παρουσίαση υλικού υποστήριξης:
  - Στρατηγικές επικοινωνίας για να μιλάτε στα παιδιά για δύσκολα θέματα
  - Πώς να παρατηρείτε τα διακριτικά σημάδια δυσφορίας
  - Στοιχεία επικοινωνίας για παραπομπή και πώς να έχετε πρόσβαση σε υποστήριξη
- Τα φυλλάδια περιλαμβάνουν (πρότυπο εδώ):
  - Εθνικές/τοπικές γραμμές βοήθειας
  - Δίκτυα υποστήριξης γονέων
  - Οδηγίες για το πού να απευθυνθείτε για επαγγελματική βοήθεια

6. Στιγμή αξιολόγησης (15 λεπτά)

- Οι συμμετέχοντες/ουσες συμπληρώνουν ένα δομημένο έντυπο αξιολόγησης (έντυπο ή ηλεκτρονικό) με ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες (ερωτηματολόγιο εδώ).
- Οι ερωτήσεις ανατροφοδότησης μπορεί να περιλαμβάνουν:

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- «Τι μάθατε που δεν γνωρίζατε πριν;»
- «Τι θα κάνατε διαφορετικά στο σπίτι;»
- «Αισθάνεστε πιο προετοιμασμένοι να υποστηρίξετε ένα παιδί;»

- Τα αποτελέσματα συγκεντρώνονται ανά χώρα και συνοψίζονται στην έκθεση υλοποίησης του έργου, προκειμένου να αξιολογηθεί η συμμετοχή, τα αποτελέσματα και η εθνική συνάφεια.

Παράρτημα III – Έκθεση πιλοτικής υλοποίησης

1. Πλαίσιο και γενικός στόχος

Το πρόγραμμα εθελοντών P2P πραγματοποίησε ενημερωτικές συνεδρίες για την ενδοοικογενειακή βία (EOB) για νέους και γονείς/φροντιστές σε έξι ευρωπαϊκές χώρες. Οι κύριοι στόχοι ήταν η ενίσχυση της αναγνώρισης της κακοποίησης, η ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησης για παρέμβαση ή αναζήτηση υποστήριξης και η προώθηση ασφαλέστερων κοινοτήτων μέσω της γνώσης και πρακτικών εργαλείων. Οι δραστηριότητες συγχρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Υλοποίηση και δομή των συνεδριών

- **Εταίροι και χώρες**:
  - Δημοτικό Συμβούλιο Sedavi (Ισπανία – Sedavi)
  - IFESCOOP (Ισπανία – Βαλένθια)
  - RightChallenge (Πορτογαλία – Πόρτο)
  - EXEO LAB (Ιταλία – Ποτέντσα)
  - CARDET (Κύπρος – Λευκωσία)
  - Berlink ETN GmbH (Γερμανία – Βερολίνο)
- **Ομάδες-στόχοι**: Νέοι/ες (11–24), γονείς/κηδεμόνες, κοινωνικοί λειτουργοί.
- **Συνολικός αριθμός συνεδριών**: 7 (συνδυασμός δια ζώσης και διαδικτυακών συνεδριών, ορισμένες με τη συμμετοχή νέων και ενηλίκων).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- **Αριθμός συμμετεχόντων**: Συνήθως 1–24 ανά συνεδρία, ανάλογα με τον εταίρο και το πλαίσιο.
- **Μεθοδολογίες**: Παρουσιάσεις, συζητήσεις, ασκήσεις σεναρίων, παιχνίδι ρόλων (όπου είναι δυνατόν), δημιουργικά αποτελέσματα (τοιχογραφίες, σχέδια) και ολοκληρωμένα έντυπα αξιολόγησης.

3. Ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα ανά χώρα

Χώρα	Τύπος συνεδρίας	Αριθμός συμμετεχόντων	Βασικά ποσοτικά αποτελέσματα	Βασικές ποιοτικές πληροφορίες
Ισπανία (Sedavi)	Γονείς/Φροντιστές	4 (1 άνδρας, 3 γυναίκες)	Βελτιωμένη κατανόηση της ενδοοικογενειακής βίας, ισχυρή βούληση να βοηθήσουν, αναγνώριση των πολιτισμικών/σεξιστικών φραγ	«Δεν μπορούμε να επιλέξουμε να μην κάνουμε τίποτα»· σημασία της ενημέρωσης και της αναζήτησης βοήθειας
Ισπανία (IFESCOOP)	Γονείς/Φροντιστές	5 (3 άνδρες, 2 γυναίκες)	Το 100% αισθάνθηκε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στην αναγνώριση των σημείων, στην πρόσβαση σε βοήθεια και εκτίμησε το περιεχόμενο	Τονίστηκε ο κύκλος της βίας, η επίδραση της βίας στα παιδιά και εκφράστηκε η επιθυμία να επαναληφθεί η συνεδρία
Πορτογαλία (RightChallenge)	Νέοι/ες/ες (σχολικό περιβάλλον, ηλικίες 11-13)	24 (15 αγόρια, 8 κορίτσια και 1	43% μέγιστη βαθμολογία για την κατανόηση της ενδοοικογενειακής βίας,	Αξιοσημείωτη ευαισθητοποίηση για την

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

		τρανσέξουαλ κορίτσι)	71% (βαθμολογία 4 ή 5) για την αναγνώριση των σημάτων, 100% (βαθμολογία 4 ή 5) για την υποστήριξη/αναζήτηση βοήθειας	υποστήριξη από ομοτίμους, αιτήματα για περισσότερες δραστηριότητες, έμφαση στο «να βοηθάμε πάντα τον συνάνθρωπο»
Ιταλία (EXEO LAB)	Μικτή: Νέοι/ες/ες και γονείς (ηλικίες 22-50)	5	95% θεώρησαν τη συνεδρία «πολύ χρήσιμη»/«χρήσιμη» (μέσος όρος 4,6/5) 87% αισθάνθηκαν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για το ρόλο της κοινότητας 90% των νέων απέκτησαν διαπροσωπικές δεξιότητες	Οι γονείς εκτίμησαν τις καθημερινές χειρονομίες στο σπίτι, οι Νέοι/ες αισθάνθηκαν λιγότερο μόνοι, έντονο ενδιαφέρον για συζήτηση μεταξύ ομοτίμων
Κύπρος (CARDET)	Μικτή (διαδικτυακά: Νέοι/ες και γονείς)	4 (1 νέος, 3 ενήλικες, όλες γυναίκες)	Μέγιστη βαθμολογία σε όλα τα ερωτήματα του ερωτηματολογίου	Απόκτηση πρακτικών γνώσεων, εκτίμηση της διαγενεακής ανταλλαγής, πρόθεση για περαιτέρω χρήση του υλικού

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Γερμανία (Berlink)	Νέος (ατομική καθοδήγηση, 23 ετών)	1 (άνδρας)	Σημαντική βελτίωση στην κατανόηση της ενδοοικογενειακής βίας, στον εντοπισμό της κακοποίησης και στην αυτοπεποίθηση για την υποστήριξη	Επισήμανση των ορίων αυτοφροντίδας, της συναισθηματικής υποστήριξης, της ανάγκης για ομάδες υποστήριξης, ενσυναίσθητες σκέψεις

4. Διακρατικές σκέψεις

- **Προσαρμογή και συμμετοχή**: Το υλικό προσαρμόστηκε και μεταφράστηκε για κάθε περιβάλλον. Σε δύσκολες συνθήκες για τους/τις νέους/ες (Πορτογαλία, Γερμανία), ορισμένες δραστηριότητες παραλείφθηκαν ή αντικαταστάθηκαν για να διατηρηθεί η συμμετοχή.
- **Ενδυνάμωση**: Οι συμμετέχοντες/ουσεςανέφεραν βελτίωση της αυτοπεποίθησής τους να δράσουν, σαφέστερη αναγνώριση των σημείων και κατανόηση ότι «η αδράνεια ισοδυναμεί με συναίνεση».
- **Υποστήριξη από συνομήλικους και την οικογένεια**: Οι γονείς τόνισαν την αξία της προληπτικής δράσης και του ανοιχτού διαλόγου στο σπίτι. Οι Νέοι/ες εκτίμησαν το γεγονός ότι δεν αισθάνονται μόνοι και ότι γνωρίζουν πώς να βοηθήσουν τους φίλους τους
- **Ενδιαφέρον για αναπαραγωγή**: Πολλές ομάδες εξέφρασαν την επιθυμία να συνεχίσουν/αναπαράγουν αυτές τις δραστηριότητες και να διαδώσουν το υλικό σε τοπικό επίπεδο.

5. Κύριες προκλήσεις

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

- Πολιτισμικά ταμπού και αντίσταση στη συζήτηση της ενδοοικογενειακής βίας, ιδίως μεταξύ των ενηλίκων.
- Διαχείριση της προσοχής και της συμμετοχής των μειονεκτούντων ή ιδιαίτερα ενεργητικών νέων.
- Λογιστικά ζητήματα συντονισμού των προγραμμάτων, ιδίως για την παροχή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου (Κύπρος).
- Προσαρμογή του ρυθμού/των δραστηριοτήτων σε διαφορετικά υπόβαθρα και μεγέθη ομάδων (Ιταλία, Γερμανία).

6. Συστάσεις

- Ενίσχυση της διαδραστικότητας με περισσότερα παιχνίδια ρόλων και πολυμέσα.
- Προώθηση κοινών συνεδριών για μικτές ομάδες και ανοιχτού διαγενεακού διαλόγου.
- Παροχή περαιτέρω κατάρτισης στους διαμεσολαβητές για την προσαρμογή των δραστηριοτήτων στις τοπικές πραγματικότητες.
- Συνέχιση της δημιουργίας και της ενθάρρυνσης δικτύων αλληλοϋποστήριξης και ασφαλών χώρων.

7. Τελικές παρατηρήσεις

Το πρόγραμμα ενίσχυσε με επιτυχία την αναγνώριση της ενδοοικογενειακής βίας και τη σημασία της καταπολέμησής της, εξοπλίζοντας τόσο τους/τις νέους/ες όσο και τους ενήλικες με πρακτικές, μεταβιβάσιμες γνώσεις και δεξιότητες. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν την επιθυμία για συνέχιση του έργου, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την αναπαραγωγή του προγράμματος, με τη δημιουργία ισχυρών βάσεων για περαιτέρω συμμετοχή της κοινότητας και δράση σε τοπικό, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Παράρτημα IV – Δείγματα υλικού του προγράμματος ευαισθητοποίησης

Υλικό για συνεδρία ευαισθητοποίησης για νέους (ηλικίας 16-24 ετών)

Πραγματικές καταστάσεις

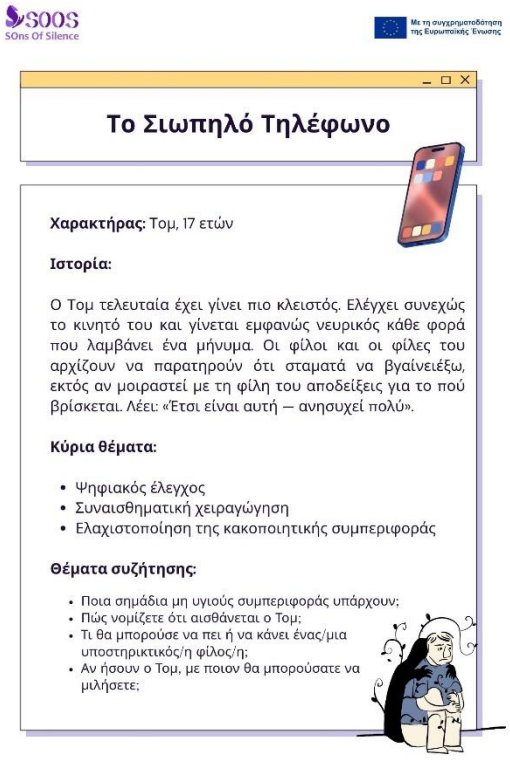

Το Σιωπηλό Τηλέφωνο

Χαρακτήρας: Τομ, 17 ετών

Ιστορία:

Ο Τομ τελευταία έχει γίνει πιο κλειστός. Ελέγχει συνεχώς το κινητό του και γίνεται εμφανώς νευρικός κάθε φορά που λαμβάνει ένα μήνυμα. Οι φίλοι και οι φίλες του αρχίζουν να παρατηρούν ότι σταματά να βγαίνει έξω, εκτός αν μοιραστεί με τη φίλη του αποδείξεις για το πού βρίσκεται. Λέει: «Έτσι είναι αυτή — ανησυχεί πολύ».

Κύρια θέματα:

- Ψηφιακός έλεγχος
- Συναισθηματική χειραγώγηση
- Ελαχιστοποίηση της κακοποιητικής συμπεριφοράς

Θέματα συζήτησης:

- Ποια σημάδια μη υγιούς συμπεριφοράς υπάρχουν;
- Πώς νομίζετε ότι αισθάνεται ο Τομ;
- Τι θα μπορούσε να πει ή να κάνει ένας/μια υποστηρικτικός/η φίλος/η;
- Αν ήσουν ο Τομ, με ποιον θα μπορούσατε να μιλήσετε;

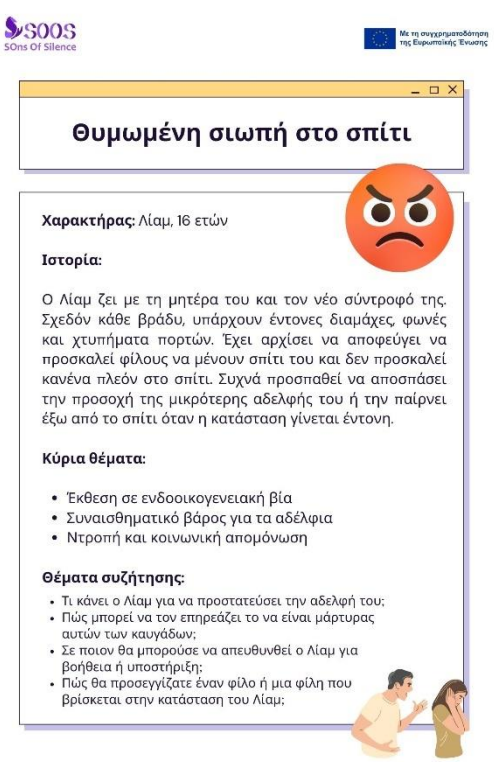

Θυμωμένη σιωπή στο σπίτι

Χαρακτήρας: Λίαμ, 16 ετών

Ιστορία:

Ο Λίαμ ζει με τη μητέρα του και τον νέο σύντροφό της. Σχεδόν κάθε βράδυ, υπάρχουν έντονες διαμάχες, φωνές και χτυπήματα πορτών. Έχει αρχίσει να αποφεύγει να προσκαλεί φίλους να μένουν σπίτι του και δεν προσκαλεί κανένα πλεόν στο σπίτι. Συχνά προσπαθεί να αποσπάσει την προσοχή της μικρότερης αδελφής του ή την παίρνει έξω από το σπίτι όταν η κατάσταση γίνεται έντονη.

Κύρια θέματα:

- Έκθεση σε ενδοοικογενειακή βία
- Συναισθηματικό βάρος για τα αδέλφια
- Ντροπή και κοινωνική απομόνωση

Θέματα συζήτησης:

- Τι κάνει ο Λίαμ για να προστατεύσει την αδελφή του;
- Πώς μπορεί να τον επηρεάζει το να είναι μάρτυρας αυτών των καυγάδων;
- Σε ποιον θα μπορούσε να απευθυνθεί ο Λίαμ για βοήθεια ή υποστήριξη;
- Πώς θα προσεγγίζατε έναν φίλο ή μια φίλη που βρίσκεται στην κατάσταση του Λίαμ;

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

SOns Of Silence

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαδικτυακός έλεγχος

Χαρακτήρας: Σάρα, 18 ετών

Ιστορία:

Η Σάρα έχει μια νέα σχέση. Ο φίλος της ελέγχει συχνά το κινητό της και της ζητάει τους κωδικούς πρόσβασης. Επιμένει να εγκρίνει τις αναρτήσεις της στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πριν τις δημοσιεύσει και θυμώνει αν απαντάει αργά στα μηνύματά του. Της λέει: «Αν δεν έχεις τίποτα να κρύψεις, γιατί δεν με αφήνεις να το ελέγξω;»

Βασικά θέματα:

- Ψηφιακή κακοποίηση
- Καταναγκαστικός έλεγχος
- Απολογία επιβλαβούς συμπεριφοράς

Θέματα συζήτησης:

- Η συμπεριφορά του φίλου της Σάρα δείχνει φροντίδα ή έλεγχο;
- Ποια συναισθήματα μπορεί να βιώνει η Σάρα;
- Τι θα μπορούσε να της πει ένας φίλος ή μια φίλη της για να την βοηθήσει να δει την κατάσταση πιο καθαρά;
- Πώς θα ενθαρρύνατε κάποιον στη θέση της να ζητήσει βοήθεια;

SOns Of Silence

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίεση για να παραμείνεις σιωπηλός/η

Χαρακτήρας: Λέιλα, 19 ετών

Ιστορία:

Η Λέιλα εμπιστεύτηκε σε μια φίλη της ότι οι γονείς της τσακώνονται έντονα και μερικές φορές σπρώχνουν ο ένας τον άλλον. Η φίλη της της είπε να το κρατήσει για τον εαυτό της, λέγοντάς της: «Μην ανακατεύεσαι – δεν είναι δική μας δουλειά». Από τότε, η Λέιλα αισθάνεται πιο απομονωμένη και αβέβαιη για το αν ήταν λάθος που μίλησε.

Κύρια θέματα:

- Απορριπτική αντίδραση των συνομηλίκων
- Σιωπή και αμφιβολίες για τον εαυτό
- Έκθεση σε ενδοοικογενειακή βία

Θέματα συζήτησης:

- Πώς επηρέασε τη Λέιλα η αντίδραση της φίλης της;
- Ποια θα ήταν η καλύτερη αντίδραση;
- Πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε κάποιον που μας ανοίγεται;
- Τι θα μπορούσε να κάνει η Λέιλα στη συνέχεια;

Φυλλάδια

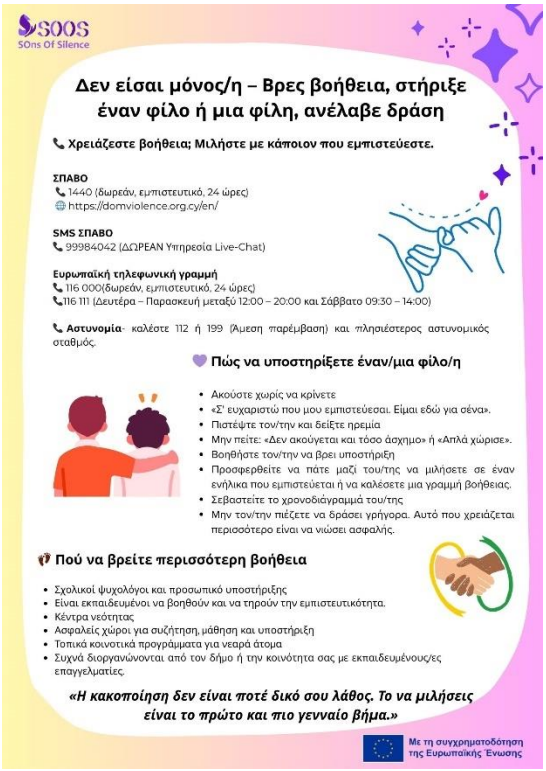

SOns Of Silence

Δεν είσαι μόνος/η – Βρες βοήθεια, στήριξε έναν φίλο ή μια φίλη, ανέλαβε δράση

Χρειάζεστε βοήθεια; Μιλήστε με κάποιον που εμπιστεύεστε.

ΣΠΑΒΟ
1440 (δωρεάν, εμπιστευτικό, 24 ώρες)
https://domviolence.org.cy/en/

SMS ΣΠΑΒΟ
99984042 (ΔΩΡΕΑΝ Υπηρεσία Live-Chat)

Ευρωπαϊκή τηλεφωνική γραμμή
116 000(δωρεάν, εμπιστευτικό, 24 ώρες)
116 111 (Δευτέρα – Παρασκευή μεταξύ 12:00 – 20:00 και Σάββατο 09:30 – 14:00)

Αστυνομία· καλέστε 112 ή 199 (Άμεση παρέμβαση) και πλησιέστερος αστυνομικός σταθμός.

Πώς να υποστηρίξετε έναν/μια φίλο/η

- Ακούστε χωρίς να κρίνετε
- «Σ' ευχαριστώ που μου εμπιστεύεσαι. Είμαι εδώ για σένα».
- Πιστέψτε τον/την και δείξτε ηρεμία
- Μην πείτε: «Δεν ακούγεται και τόσο άσχημο» ή «Απλά χώρισε».
- Βοηθήστε τον/την να βρει υποστήριξη
- Προσφερθείτε να πάτε μαζί του/της να μιλήσετε σε έναν ενήλικα που εμπιστεύεται ή να καλέσετε μια γραμμή βοήθειας.
- Σεβαστείτε το χρονοδιάγραμμά του/της
- Μην τον/την πιέζετε να δράσει γρήγορα. Αυτό που χρειάζεται περισσότερο είναι να νιώσει ασφαλής.

Πού να βρείτε περισσότερη βοήθεια

- Σχολικοί ψυχολόγοι και προσωπικό υποστήριξης
- Είναι εκπαιδευμένοι να βοηθούν και να τηρούν την εμπιστευτικότητα.
- Κέντρα νεότητας
- Ασφαλείς χώροι για συζήτηση, μάθηση και υποστήριξη
- Τοπικά κοινοτικά προγράμματα για νεαρά άτομα
- Συχνά διοργανώνονται από τον δήμο ή την κοινότητα σας με εκπαιδευμένους/ες επαγγελματίες.

«Η κακοποίηση δεν είναι ποτέ δικό σου λάθος. Το να μιλήσεις είναι το πρώτο και πιο γενναίο βήμα.»

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Συνεδρία ευαισθητοποίησης για οικογένειες, γονείς και φροντιστές

Πραγματικές καταστάσεις

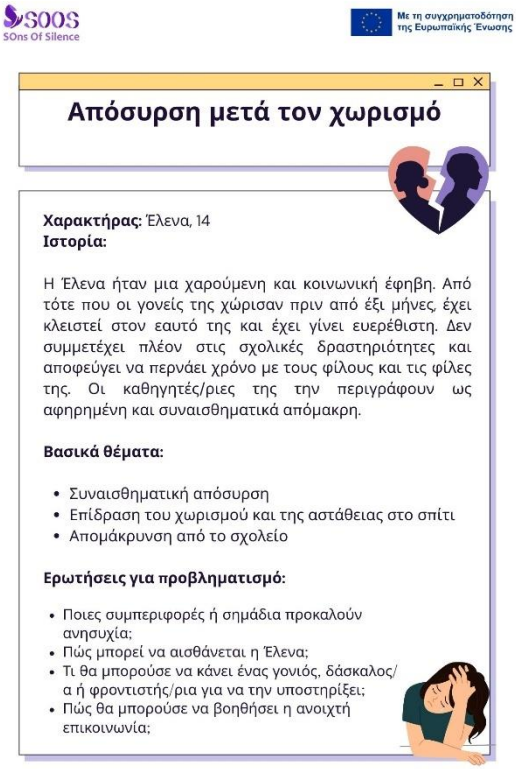

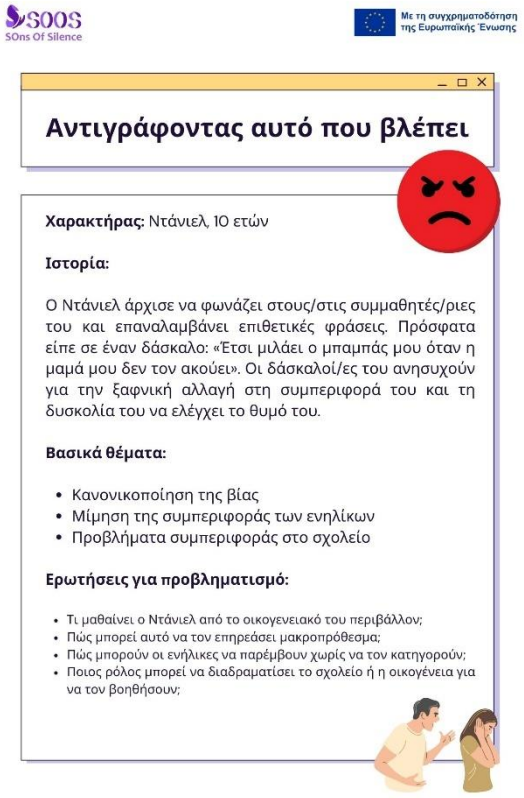

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

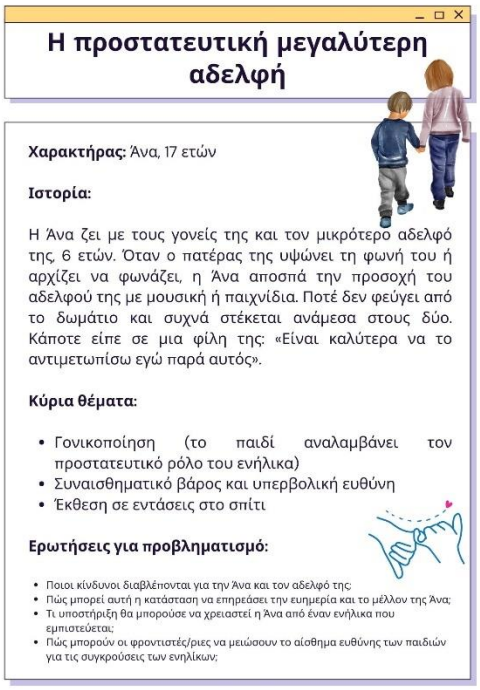

Η προστατευτική μεγαλύτερη αδελφή

Χαρακτήρας: Άνα, 17 ετών

Ιστορία:

Η Άνα ζει με τους γονείς της και τον μικρότερο αδελφό της, 6 ετών. Όταν ο πατέρας της υψώνει τη φωνή του ή αρχίζει να φωνάζει, η Άνα αποσπά την προσοχή του αδελφού της με μουσική ή παιχνίδια. Ποτέ δεν φεύγει από το δωμάτιο και συχνά στέκεται ανάμεσα στους δύο. Κάποτε είπε σε μια φίλη της: «Είναι καλύτερα να το αντιμετωπίσω εγώ παρά αυτός».

Κύρια θέματα:

- Γονικοποίηση (το παιδί αναλαμβάνει τον προστατευτικό ρόλο του ενήλικα)
- Συναισθηματικό βάρος και υπερβολική ευθύνη
- Έκθεση σε εντάσεις στο σπίτι

Ερωτήσεις για προβληματισμό:

- Ποιοι κίνδυνοι διαβλέπονται για την Άνα και τον αδελφό της;
- Πώς μπορεί αυτή η κατάσταση να επηρεάσει την ευημερία και το μέλλον της Άνα;
- Τι υποστήριξη θα μπορούσε να χρειαστεί η Άνα από έναν ενήλικα που εμπιστεύεται;
- Πώς μπορούν οι φροντιστές/ριες να μειώσουν το αίσθημα ευθύνης των παιδιών για τις συγκρούσεις των ενηλίκων;

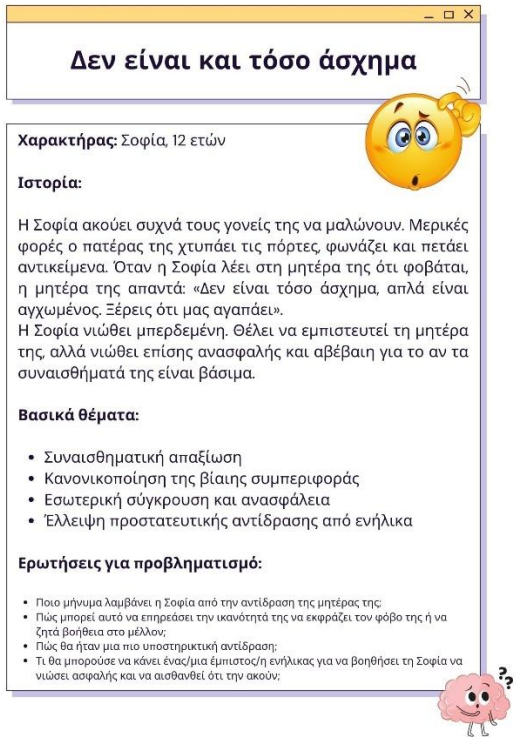

Δεν είναι και τόσο άσχημα

Χαρακτήρας: Σοφία, 12 ετών

Ιστορία:

Η Σοφία ακούει συχνά τους γονείς της να μαλώνουν. Μερικές φορές ο πατέρας της χτυπάει τις πόρτες, φωνάζει και πετάει αντικείμενα. Όταν η Σοφία λέει στη μητέρα της ότι φοβάται, η μητέρα της απαντά: «Δεν είναι τόσο άσχημα, απλά είναι αγχωμένος. Ξέρεις ότι μας αγαπάει».
Η Σοφία νιώθει μπερδεμένη. Θέλει να εμπιστευτεί τη μητέρα της, αλλά νιώθει επίσης ανασφαλής και αβέβαιη για το αν τα συναισθήματά της είναι βάσιμα.

Βασικά θέματα:

- Συναισθηματική απαξίωση
- Κανονικοποίηση της βίαιης συμπεριφοράς
- Εσωτερική σύγκρουση και ανασφάλεια
- Έλλειψη προστατευτικής αντίδρασης από ενήλικα

Ερωτήσεις για προβληματισμό:

- Ποιο μήνυμα λαμβάνει η Σοφία από την αντίδραση της μητέρας της;
- Πώς μπορεί αυτό να επηρεάσει την ικανότητά της να εκφράζει τον φόβο της ή να ζητά βοήθεια στο μέλλον;
- Πώς θα ήταν μια πιο υποστηρικτική αντίδραση;
- Τι θα μπορούσε να κάνει ένας/μια έμπιστος/η ενήλικας για να βοηθήσει τη Σοφία να νιώσει ασφαλής και να αισθανθεί ότι την ακούν;

Φυλλάδια

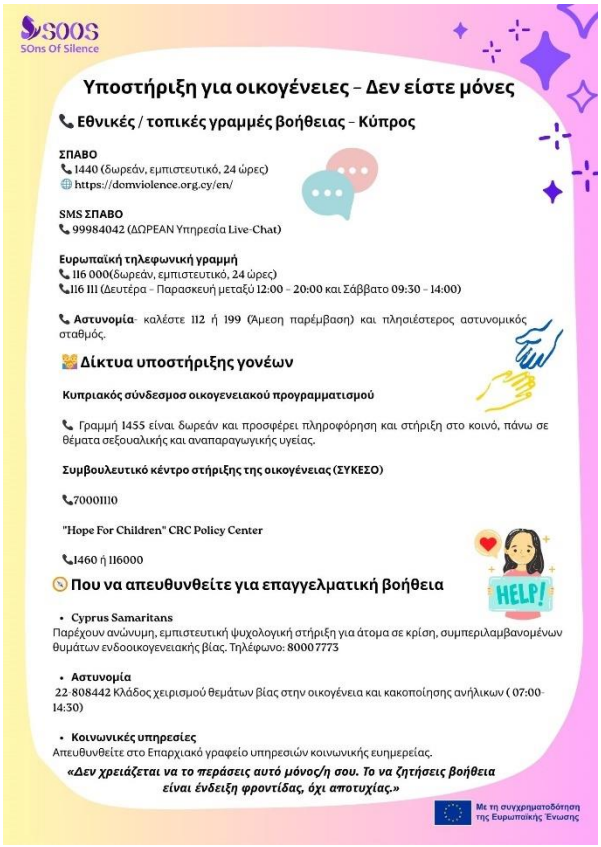

Υποστήριξη για οικογένειες – Δεν είστε μόνες

Εθνικές / τοπικές γραμμές βοήθειας – Κύπρος

ΣΠΑΒΟ
1440 (δωρεάν, εμπιστευτικό, 24 ώρες)
https://domviolence.org.cy/en/

SMS ΣΠΑΒΟ
99984042 (ΔΩΡΕΑΝ Υπηρεσία Live-Chat)

Ευρωπαϊκή τηλεφωνική γραμμή
116 000(δωρεάν, εμπιστευτικό, 24 ώρες)
116 111 (Δευτέρα – Παρασκευή μεταξύ 12:00 – 20:00 και Σάββατο 09:30 – 14:00)

Αστυνομία- καλέστε 112 ή 199 (Άμεση παρέμβαση) και πλησιέστερος αστυνομικός σταθμός.

Δίκτυα υποστήριξης γονέων

Κυπριακός σύνδεσμος οικογενειακού προγραμματισμού

Γραμμή 1455 είναι δωρεάν και προσφέρει πληροφόρηση και στήριξη στο κοινό, πάνω σε θέματα σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

Συμβουλευτικό κέντρο στήριξης της οικογένειας (ΣΥΚΕΣΟ)

70001110

"Hope For Children" CRC Policy Center

1460 ή 116000

Που να απευθυνθείτε για επαγγελματική βοήθεια

- **Cyprus Samaritans**

Παρέχουν ανώνυμη, εμπιστευτική ψυχολογική στήριξη για άτομα σε κρίση, συμπεριλαμβανομένων θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Τηλέφωνο: 8000 7773

- **Αστυνομία**

22-808442 Κλάδος χειρισμού θεμάτων βίας στην οικογένεια και κακοποίησης ανήλικων (07:00-14:30)

- **Κοινωνικές υπηρεσίες**

Απευθυνθείτε στο Επαρχιακό γραφείο υπηρεσιών κοινωνικής ευημερείας.

«Δεν χρειάζεται να το περάσεις αυτό μόνος/η σου. Το να ζητήσεις βοήθεια είναι ένδειξη φροντίδας, όχι αποτυχίας.»

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Αναφορές

AEGEE-Europe (2018). *Έγγραφο θέσης σχετικά με τη διατομεακότητα και τη χάραξη πολιτικής*. https://www.aegee.org/position-paper-on-intersectionality-and-policy-making/

Anson, I.F., & Anson, C.M. (2017). Αξιολόγηση της ανταπόκρισης των συνομηλίκων και των εκπαιδευτικών στη γραφή: Ανάλυση σώματος κειμένων από έρευνα εμπειρογνωμόνων. *Assessing Writing*, *33*, 12-24. https://doi.org/10.1016/j.asw.2017.03.001

Ένωση για τη Διοίκηση Εθελοντών (AVA). (2021). *Ηθικές κατευθυντήριες γραμμές για διαχειριστές εθελοντών.*

Bandura, A. (1977). *Θεωρία κοινωνικής μάθησης*. Prentice Hall.

Bani-Fatemi, A., Abderhalden, L., Magwood, O., Hung, M., Pinto, N., Khanlou, N., & Poremski, D. (2020). Υποστήριξη γυναικών επιζώσων έμφυλης βίας που βιώνουν έλλειψη στέγης: Αποτελέσματα μιας παρέμβασης ψυχοεκπαίδευσης για την προαγωγή της υγείας. *Frontiers in Psychiatry, 11*, 601540. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.601540

Batista, T., Johnson, A., & Baach Friedmann, L. (2018). Οι επιπτώσεις των προγραμμάτων ενδυνάμωσης των νέων στην ψυχολογική ενδυνάμωση των νέων που εξέρχονται από την αναδοχή. *Journal of the Society for Social Work and Research, 9*(4), 541–559. https://doi.org/10.1086/700275

Beaty, T. (2024, 19 Νοεμβρίου). Οι εθελοντές/ριες επέστρεψαν στις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις το 2023, μετά την πτώση της συμμετοχής λόγω της πανδημίας. AP News. https://apnews.com/article/how-to-volunteer-volunteering-rates-americorps-5d7e0ecb10410bc926ba15b8dab604ce

Bellotti, E., Chernyak-Hai, L., & Gjorgjievski, M. (2021). Αμφίθυμες και σταθερές σχέσεις: Ο ρόλος των προσωπικών δικτύων σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. *Κοινωνική ένταξη, 9*(4), 140–150. https://doi.org/10.17645/si.v9i4.4545

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Bronfenbrenner, U. (1979). Η οικολογία της ανθρώπινης ανάπτυξης: Πειράματα από τη φύση και το σχεδιασμό. Harvard University Press.

Brown, P., & Jones, L. (2020). Ο ρόλος της δομημένης υποστήριξης από ομοτίμους σε πρωτοβουλίες για την ψυχική υγεία των νέων. *Journal of Adolescent Research, 35*(4), 412-428.

Caringi, J. C., Hardiman, E. R., & Tracey, M. S. (2013). Δευτερογενές τραυματικό στρες μεταξύ κοινωνικών λειτουργών που ανταποκρίθηκαν στις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου. Journal of Social Work Education, 49(3), 480–494.https://doi.org/10.1080/10437797.2013.796785

Κέντρο για την Καινοτομία στα Δικαστήρια. (2021). 10 συμβουλές για την εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών στην εκπαίδευσή σας για την ενδοοικογενειακή βία. https://www.innovatingjustice.org/sites/default/files/media/document/2024/CCI_FactSheet_DV_10TipsforEngagingStakeholders_08192021.pdf

Κέντρα Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων. (29 Νοεμβρίου 2024). *Ασφαλές και υποστηρικτικό σχολικό περιβάλλον.* https://www.cdc.gov/healthy-youth/what-works-in-schools/safe-supportive-school-environments.html

Cho, K., Schunn, C.D., & Charney, D. (2006). Σχόλια για τη γραφή: Τυπολογία και αντιληπτή χρησιμότητα των σχολίων από αρχάριους ομότιμους κριτές και ειδικούς στο θέμα. *Written Communications*, *23*(3), 260-294. https://doi.org/10.1177/0741088306289261

Copeland, L., Willis, S., Hewitt, G., Edwards, A., Jones, S., Page, N., Murphy, S., & Evans, R. (2023). Σχολικές και κοινοτικές υπηρεσίες συμβουλευτικής για παιδιά και νέους ηλικίας 7-18 ετών στο Ηνωμένο Βασίλειο: Μια γρήγορη ανασκόπηση της αποτελεσματικότητας, της εφαρμογής και της αποδοχής. *Έρευνα Συμβουλευτικής και Ψυχοθεραπείας, 23(*2), 419–458. https://doi.org/10.1002/capr.12688

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Συμβούλιο της Ευρώπης (2020). *Βασικά στοιχεία για την εργασία με νέους – Από την πολιτική στην πράξη.*

Dalton, J., Elias, M., & Wandersman, A. (2001). *Κοινοτική ψυχολογία: Συνδέοντας άτομα και κοινότητες*. Wadsworth.

Davies, B., Abrams, D., Horsham, Z. et al. Η αιτιώδης σχέση μεταξύ εθελοντισμού και κοινωνικής συνοχής: Μια μεγάλης κλίμακας ανάλυση δευτερογενών διαχρονικών δεδομένων. Soc Indic Res 171, 809–825 (2024). https://doi.org/10.1007/s11205-023-03268-6

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Θεωρία της αυτοκαθορισμού.*

DuBois, D. L., & Karcher, M. J. (2014). *Εγχειρίδιο καθοδήγησης νέων (2η έκδοση).* Εκδόσεις SAGE.

Erasmus+ SALTO Training & Cooperation Resource Centre (2021). *Εργαλειοθήκη για τη συμμετοχή των νέων.*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022). *Προώθηση της ψυχικής υγείας και της ευημερίας των νέων μέσω της αλληλοϋποστήριξης – Συνοπτική παρουσίαση πολιτικής.*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2023). *Οδηγός προγράμματος Erasmus+.*

Gaber, J., Clark, R., Lamarche, L., Datta, J., Talat, S., Marentette-Brown, S., Mangin, D. (2022). Κατανόηση της διατήρησης των εθελοντών σε μια σύνθετη, κοινοτική παρέμβαση: Μια μελέτη μεικτών μεθόδων στο Οντάριο του Καναδά. *Υγεία και κοινωνική φροντίδα στην κοινότητα, 30*(6), e2787–e2796. https://doi.org/10.1111/hsc.13775

Gagnon, M., Beaudry, M., Lemyre, L., & Guay-Charette, A. (2021). Οδοί προς τοπικές συνεργασίες σε ημιαστικό περιβάλλον: Μια ποιοτική μελέτη της συμμετοχής της κοινότητας και του εθελοντισμού που υποστηρίζεται από εργοδότες σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και τοπικούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Canadian

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Journal of Nonprofit and Social Economy Research, 12(1). https://doi.org/10.29173/cjnser.2021v12n1a385

Houlston C, Smith PK. Ο αντίκτυπος ενός προγράμματος συμβουλευτικής από ομοτίμους για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού σε ένα γυμνάσιο θηλέων στο Λονδίνο: μια βραχυπρόθεσμη διαχρονική μελέτη. Br J Educ Psychol. 2009;79(Pt 1):69–86. doi: 10.1348/000709908X293878. [DOI] [PubMed] [Google Scholar]

https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10038377/

Inoue, A.B. (2005). Community-based assessment pedagogy. *Assessing Writing*, *9*, 208-238. https://doi.org/10.1016/j.asw.2004.12.001

Israel, B. A., Eng, E., Schulz, A. J., & Parker, E. A. (Eds.). (2012). Μέθοδοι συμμετοχικής έρευνας με βάση την κοινότητα για την υγεία (2η έκδοση). Jossey-Bass.

Jill Salahub. (1994-2021). Peer Review. The WAC Clearinghouse. Colorado State University. Διαθέσιμο στη διεύθυνση https://wac.colostate.edu/resources/writing/guides/

Johnson, K., & Lee, R. (2021). Ψηφιακή καινοτομία στην εκπαίδευση εθελοντών: Ενίσχυση της αλληλοϋποστήριξης μέσω της τεχνολογίας. *Youth & Society, 53*(6), 975-993.

Joyce M. Ranney, Michael Zuschlag, Michael Coplen, Christopher Nelson, Συνδυασμένη ανατροφοδότηση μεταξύ ομοτίμων και συνεχής βελτίωση σε σχέση με τη μείωση των τραυματισμών στην Amtrak-Chicago, Safety Science, Τόμος 107, 2018, Σελίδες 130-144, ISSN 0925-7535, https://doi.org/10.1016/j.ssci.2017.06.010.

Kania, J., & Kramer, M. (2011). Συλλογικός αντίκτυπος. Stanford Social Innovation Review, 9(1), 36–41. https://ssir.org/articles/entry/collective_impact

Kopp, Bryan. Improving Peer and Instructor Feedback on Writing. Φεβρουάριος 2014. https://drive.google.com/file/d/0Bw50x9qy8rGrdFlOZ0NwMUc3dEU/view

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Kort-Butler, L. A. (2017). Θεωρία κοινωνικής υποστήριξης. Σε C. J. Schreck, M. J. Leiber, H. V. Miller, & K. Welch (Επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια της νεανικής παραβατικότητας και δικαιοσύνης*. Wiley. https://doi.org/10.1002/9781118524275.ejdj0066

Kretzmann, J. P., & McKnight, J. L. (1993). Οικοδομώντας κοινότητες από μέσα προς τα έξω: Μια πορεία προς την ανακάλυψη και κινητοποίηση των πόρων μιας κοινότητας. Εκδόσεις ACTA.

Lerchenfeldt S, Kamel-ElSayed S, Patino G, Loftus S, Thomas DM. Ποιοτική ανάλυση της αποτελεσματικότητας της αμοιβαίας ανατροφοδότησης στην ομαδική μάθηση. Med Sci Educ. 20 Ιουνίου 2023; 33(4):893-902. doi: 10.1007/s40670-023-01813-z.

Lundstrom, K. & Baker, W. (2009). Το να δίνεις είναι καλύτερο από το να λαμβάνεις: Τα οφέλη της αξιολόγησης από ομοτίμους για το γράψιμο του αξιολογητή. *Journal of Second Language Writing*, *18*, 30-43. https://doi.org/10.1016/j.jslw.2008.06.002

Marchant, H. (2016). *Υποστήριξη επιζώντων: Ο συναισθηματικός αντίκτυπος στους εθελοντές/ριες των γραμμών βοήθειας*. https://www.academia.edu/25696192/Supporting_Survivors_The_Emotional_Impact_on_Helpline_Volunteers

Υπηρεσίες Διδασκαλίας και Μάθησης του Πανεπιστημίου McGill. «Παραδείγματα εργασιών PA». https://www.mcgill.ca/tls/instructors/assessment/peer/examples

Meherali, S., Nisa, S., Aynalem, Y. A., Ishola, A. G., & Lassi, Z. (2025). Ασφαλείς χώροι για την ψυχική υγεία των νέων: Μια ανασκόπηση. *PLOS ONE, 20*(4), e0321074. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0321074

Mental Health America (n.d.). *Checklist: Creating safe spaces for youth*. https://mhanational.org/resources/creating-safe-spaces-youth

Εθνικό Δίκτυο για τη Νεολαία (χ.χ.). *Εργαλειοθήκη για την παροχή φροντίδας με γνώμονα το τραύμα για παρόχους υπηρεσιών για νέους*. https://nn4youth.org/learn/trauma-informed-care-toolkit/

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Δίκτυο Οικιακής Βίας του Οχάιο (2020). *Προσεγγίσεις με γνώμονα το τραύμα: Ελπιδοφόρες πρακτικές και πρωτόκολλα για τα προγράμματα οικιακής βίας του Οχάιο*. https://www.odvn.org/wp-content/uploads/2020/05/ODVN_Trauma-Informed_Care_Manual_2020.pdf

Πρόγραμμα PAVE (χ.χ.). https://www.projectpave.org

Putnam, R. D. (2000). Bowling alone: Η κατάρρευση και η αναβίωση της αμερικανικής κοινότητας. Simon & Schuster.

Reid, E. S. (2006). Αξιολόγηση από ομοτίμους: Επιτυχής από την αρχή. *The Teaching* Professor, *20*(8), 3.

Richard, J., Rebinsky, R., Suresh, R., Kubic, S., Carter, A., Cunningham, J. E. A., Ker, A., Williams, K., & Sorin, M. (2022). Ανασκόπηση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της υποστήριξης από ομότιμους (peer-) στην ψυχική υγεία των νέων ενηλίκων. *BMJ Open, 12(*8), e061336. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2022-061336

Salamon, L. M., & Sokolowski, S. W. (2018). *Μέτρηση του αντίκτυπου των εθελοντών.*

SAMHSA. (2014). *Φροντίδα με γνώμονα το τραύμα στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας*. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικών Υπηρεσιών των Η.Π.Α.

Shalaby, R. A. H., & Agyapong, V. I. O. (2020). Υποστήριξη από ομοτίμους στην ψυχική υγεία: Βιβλιογραφική ανασκόπηση. *JMIR Mental Health, 7*(6), e15572. https://doi.org/10.2196/15572

Simmons, M. B., Cartner, S., MacDonald, R., Knight, J., & Davis, E. (2023). Η αποτελεσματικότητα της υποστήριξης από ομοτίμους με εμπειρία από ψυχικές διαταραχές για νέους με άγχος και κατάθλιψη: Μια συστηματική ανασκόπηση. *BMC Psychiatry, 23,* 194. https://doi.org/10.1186/s12888-023-04578-2

Smith, J., Taylor, C., & Martinez, R. (2019). Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων καθοδήγησης από ομοτίμους για νέους που διατρέχουν κίνδυνο. *Child and Adolescent Social Work Journal, 36*(5), 517-533.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Turner, G 1999, «Peer support and young people's health», Journal of Adolescence, τόμος 22, αριθ. 4, σελ. 567-72.

Van Doorn, M., Monsanto, A., Boeschoten, C. M., van Amelsvoort, T., Popma, A., Öry, F. G., Alvarez-Jimenez, M., Gleeson, J., Jaspers, M. W. M., & Nieman, D. H. (2023). Μέτρια ψηφιακή κοινωνική θεραπεία για νέους με αναδυόμενα προβλήματα ψυχικής υγείας: Μια μελέτη μεικτής μεθόδου και χρηστικότητας με επίκεντρο τον χρήστη. *Frontiers in Digital Health, 4,* 1020753. https://doi.org/10.3389/fdgth.2022.1020753

Velasco, L., Thomas-Currás, H., Pastor-Ruiz, Y., & Arcos-Rodríguez, A. (2022). PRO-Mueve Relaciones Sanas – Πρόγραμμα πρόληψης της έμφυλης βίας για εφήβους: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του κατά το πρώτο έτος παρέμβασης. *Frontiers in Psychology, 12*, 744591. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.744591

Vives-Cases, C., Davó-Blanes, M. C., Ferrer-Cascales, R., Sanz-Barbero, B., Albaladejo-Blázquez, N., & Sanz-Martos, S. (2019). Lights4Violence: μια ημι-πειραματική εκπαιδευτική παρέμβαση με τη μέθοδο της « » σε έξι ευρωπαϊκές χώρες για την προώθηση θετικών σχέσεων μεταξύ εφήβων. *BMC Public Health, 19(*1), 1–11. https://doi.org/10.1186/s12889-019-6726-0

Volunteer Ireland. (2022). *Βέλτιστες πρακτικές στην επιλογή εθελοντών.*

WAC Clearinghouse. (χ.χ.). *Πώς μπορώ να αξιοποιήσω στο έπακρο την αξιολόγηση από ομοτίμους;*. https://wac.colostate.edu/resources/wac/intro/peer/

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. (2013). Αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και της σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών: Κλινικές και πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του ΠΟΥ. https://www.who.int/publications/i/item/9789241548595

Youth Endowment Fund (2023). *Αξιολόγηση του προγράμματος εκπαίδευσης και εφαρμογής Trauma Informed Schools UK*. https://youthendowmentfund.org.uk/wp-content/uploads/2023/10/TISUK-Trial-protocol-October-2023.pdf

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2023-1-ES02-KA220-YOU-000150974